የመሰናከል (ማሰናከያ) ምንጭ

መሰናከል ከሰውየው ከራሱ ውስጣዊ ጠባይ ሊመነጭና ሊመጣ ይችላል:- ይህም ውስጣዊ መሰናከል ነው። በመጽሐፍ «ከልብ ክፉ መዝገብ ክፉ ያወጣል» ሲል ይናገራልና። ሉቃ.፮፥፵፭። ሰው በልቡ የሚያስበውና የሚመኘው ነገርና በኀሊናው የሣለው ሥዕል ማሰናከያ ሊሆነበት ይችላል። በእርግጥም ሰው ከራሱ ውስጣዊ ሃሳብ የተነሣ የተሰናከለ እንደሆነ ጌታችን «ለሰው ቤተሰቦቹ ጠላቶች ይሆኑበታል» እንዳለው ቤተሰብ የተባለ የልቡ ክፉ ልቅ ሃሳብ ለውድቀቱና ለመንፈሳዊ ሞቱ ምክንያት ሊሆነበት ይችላል። እንዲህ ከሆነ ራሳችንን ለመቆጣጠር መጣር ይኖርብናል። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም ራስን መመርመርና ለጽድቅ ማስገዛት እንደሚገባ ሲናገር «ለክርስቶስም ለመታዘዝ አእምሮን ሁሉ እንማርካለን» ያለውን በአንክሮ ማስተዋል ይገባናል። ፪ቆሮ.፲፥፭።

በዚህ ተቃራኒ ደግሞ ከሰዎችና ከአጋንንት የሚመጡ መሰናክሎችም አሉ። እነዚህ አፍአዊ (ውጫዊ) መሰናክሎች ናቸው። ዲያብሎስ በቀጥታ ሰዎችን ተጠቅሞ ሊያሰናክል ይችላል:- ሔዋንን ተጠቅሞ አዳምን እንዳሰናከለ። ዘፍ.፫፥፮። በተዘዋዋሪ ደግሞ ባሕርዩን ደብቆ የብርሃን መልአክም መስሎ በመታየት ሊያሰናክል ይችላል። አርምያን ሊያሰናክላት እንደሞከረ። ፪ቆሮ.፲፩፥፲፬—፲፭። ከዚህ ጋር የተያያዘ አንድ ታሪክ ብንጠቅስ ትምህርት ይሆነናል።

ሰይጣን በገዳም ለሚኖር አንድ ባህታዊ እኔ ሊቀ መላእክት ቅዱስ ገብርኤል ነኝ — የመጣውትም እግዚአብሔር ወደአንተ ልኮኝ ነው አለው። መነኩሴውም መልሶ—ምናልባት ተሳስተህ ይሆናል—የተላከኸው ወደእኔ አይደለም:- እኔ ከኃጢአቴ የተነሣ ቅዱሳን መላእክትን ለመቀበል የበቃሁ አይደለሁምና አለው። ሰይጣንም ከዚያ በኋላ ጠፋ።

ዲያብሎስ በሞተ ሰው ተመስሎ በመገለጥ ሊያሰናክል ይችላል። በቅዱሳን ተመስሎ በመገለጥም ለማሰናከል ሊሞክር ይችላል። በሕልም በመገለጥም ሊያሰናክል ይችላልና በጅምላው በሕልም መመራት ተገቢ አይደለም። ይህ ማለት ደግሞ ከእግዚአብሔር የሆነ ሕልም የለም ለማለት አይደለም። በቅዱስ መጽሐፍ እንኳ የተመዘገቡ የዳንኤል:- የቅዱስ ዮሴፍ:- የአናጢው የቤቱ የመሳሰሉ ሕልሞች አሉና። ይሁን እንጂ ጥንቃቄ ማድረግ ያስፈልጋል።

ስለዚህም በሰይጣን ከመታለል እንጠንቀቅ። አታላይነቱንም እንወቅበት። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «በሰይጣን እንዳንታለል የእርሱን

ሃሳብ አንስተውምና» እንዳለው። ፪ቆሮ.፪፥፲፩። ዲያብሎስ የሚያመጣውን ሃሳብ ሁሉ በመቃወም ከመሰናከልና ከመውደቅም ልንጠበቅ ይገባል። እርሱ ጌታችንን ኢየሱስ ክርስቶስን ሳይቀር የተፈታተነውና እንደጌታችን እኛም ደግሞ ልንታገለውና ልንቋቋመው ያስፈልጋል። እንኳን ከሰይጣን ከሰውም ቢሆን የማያንፀንና መንፈሳዊ ሕይወታችንን የሚያሰናክለን—ወደ መልካምም የማይመራንን ሃሳብ ሁሉ መቀበል የለብንም።

አብረናቸው የምንኖር ወይም በጠባይ የሚመስሉን ሰዎች ወዳጅም ይሁኑ ጠላቶቻችን ለእኛም ሆነ ለሌሎች ሰዎች መሰናከል ሊሆኑ ይችላሉ። ከዚህም አንፃር መሰናከል ከተለያዩ አቅጣጫዎችና ከተለያዩ ሰዎች ሊመጣ ይችላል።

መሰናከል ከምንወዳቸውና ከምናከብራቸው ሰዎች ሊመጣ ይችላል

ሶምሶን በሚያፈቅራትና በወደዳት ደሊላ ተሰናከለ።

ንጉሡ አክዓብ በሚስቱ በኤልዛቤል ተሰናከለ:-

አባታችን አዳምም በሔዋን ተሰናከለ። የብዙ ወጣቶች ማሰናከያ ከቤተሰብ የሚመጣ ሊሆን ይችላል። ቤቱ መንፈሳዊ ቤተሰቡም ኦርቶዶክሳዊ ክርስቲያን ያልሆነ እንደሆነ ወጣቶቹ ከቤተሰባቸው አሉባልታንና ጭቅጭቅን ያደምጣሉ—ይህንኑ ይለምዳሉ:- በእነዚህ የማይጠቅሙና ከንቱ ልምዶችም ያድጋሉ። አባታችንን ያዕቆብን እናቱ አሰናክላዋለች:- ወንድሙን መስሎ አባቱን በማታለል የማይገባውን የወንድሙን በረከት እንዲወስድ አድርጋለችና። ዘፍ.፳፯፥፮—፲፫። ቅዱስ ጴጥሮስም በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ማሰናከያ አምጥቶበት ነበር—ነገር ግን ተገሠፀ። ይህም ለጌታ ያቀረበው የተሳሳተና የማይገባ ምክር ነበር። ማቴ.፲፮፥፳፩—፳፫።

ከምንወዳቸውና ከምናከብራቸው የሚመጣውን ማሰናከያ አጥብቀን ልንቃወመው ይገባል። ንጉሥ ሳኦል በልጁ በዮናታን ላይ መሰናከል አምጥቶበት ነበር። ነገር ግን ዮናታን የአባቱን ትእዛዝ አልተቀበለውም። የታዘዘው ዳዊትን እንዲጠላውና እንዲገድለው ነበር። ፩ሳሙ.፲፱፥፩። ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «ከእኔ ይልቅ ቤተሰቡን የሚወድ ለእኔ ሊሆን አይገባውም።» ብሏል። ማቴ.፲፥፴፯። እግዚአብሔርን ከማፍቀር ሌሎችን ሰዎች ማፍቀር:- እንዲሁም ደግሞ ለእግዚአብሔር በመታዘዝ ፈንታ ለሌሎች ሰዎች መታዘዝ ይገባልና — መጽሐፍም — «ልጆች ሆይ —

ለወላጆቻችሁ በጌታ ታዘዙ«» ይላል። ኤፌ.፮፥፩። የሳኦል ትእዛዝ «በጌታ» ስላልነበረ ዮናታን አልተቀበለውም – ለሕይወቱ መሰናክል ሆኖበታልና።

ትእዛዝን መቀበል መሰናክል የማይሆንና ለኃጢአት በር የማይከፍት እስከሆነ ድረስ ብቻ መሆን አለበት። በመጽሐፍ «ፍሬ ከሌለው ከጨለማ ሥራ ጋር አትተባበሩ ይልቁንም ግለጡት እንጂ» የተባለው ለዚህ ነው። ኤፌ.፭፥፲፩።

እንግዲህ እኛም ራሳችን መሰናክል እንዳንሆንና በሰዎች ሕይወት ላይ ማሰናከያ እንዳናመጣ ልንጠነቀቅ ያስፈልጋል። መሰናክል ብንሆን ማሰናከያም በሰዎች ብናመጣ የጎሊና ፍርድ:- በእግዚአብሔርም ፊት ፍርድ:- ምናልባትም በሰዎች ዘንድ ፍርድ ሊጠብቀን ይችላል። ለሰው ሕይወት መውደቅ ምክንያት ሆነናልና።

የአሰናካዩ ተጠያቂነት

አንድ ወጣት የአንዲትን ሴት ውበት ዓይቶ ቢፈተንና ቢወድቅ ለእርሱ መውደቅ ተጠያቂዋ እርሷ አይደለችም። ምክንያቱም የተሰናከለው በራሱ ፍላጎት እንጂ በእርሷ በኩል የተደረገ ምንም ነገር የሌለ ስለሆነ ነው።

በተፈጥሮ ውበታቸው የተነሣ ሰዎች የሚሰናከሉባቸው ሴቶች አሉ። ይህን በመሰለው ሁኔታ በእነዚህ ሴቶች ዘንድ ምንም ዓይነት ተጠያቂነት አይኖርም:- የሚጠየቀው እነርሱን በማየትና የማይገባውን በመፈለግ የተሰናከለው ሰው ነው እንጂ እነርሱ አይደሉም። ለምሳሌ የአባታችንን የአብርሃምን ሚስት ሣራን ከውበቷ የተነሣ በመጀመሪያ ፈርዖን:- (ዘፍ.፲፪፥፲፬–፲፭) በኋላም ንጉሥ አቢሜሌክ (ዘፍ.፳፥፪) ተሰናክለውባት ወደ ቤተ መንግሥቶቻቸውም ወስደዋት ነበር። በሁለቱም ጊዜያት እርሷ የምትጠየቅበት ምክንያት አልነበረም። ነገሥታቱ ከገዛ ፍላጎታቸው የተነሣ ተፈትነው ተሰናከሉ እንጂ እርሷ ያደረገችው አንዳችም አስተዋጽኦ አልነበረም።

አንዲት ሴት አንድን ወንድ የራሷ ለማድረግ የሞከረችና እርሱንም ለመሳብና ለማስጎምዠት ጥረት ያደረገች እንደሆነ:- ከዚህም የተነሣ እርሱ ቢሰናከልና ቢወድቅ ተጠያቂዋ እርሷ ናት። የምታሳየው ሁኔታ:- ንግግሯ:- አለባበሷ ሁሉ ሆንብላ ሰውየውን ለመማረክ ያደረገችው ከሆነ እርሱን በማሰናከሏ በዚህ ምክንያት ተጠያቂ ትሆናለች።

ሰው በራሱ ድካም ከተሰናከለ በኋላ በሌሎች ሰዎች ላይ ለማመካኘት ቢሞክር እንኳ ራሱን ከተጠያቂነት ሊያድን አይችልም። ከማመካኘት

በፊትም ራስን አጥርቶ ማየት ያስፈልጋል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም በወንጌል – «ዓይንህ ጤናማ ብትሆን ሰውነትህ ሁሉ ብሩህ ይሆናል:- ዓይንህ ግን ታማሚ ብትሆን ሰውነትህ ሁሉ የጨለመ ይሆናል» በማለት ተናግሯል። ማቴ.፮፥፳፪–፳፫። ብዙዎች የሚሰናከሉት ዓይናቸው ብሩኅ ስላይደለ ነው። ኃጢአት በዓይናቸው ውስጥ በመሆኑ የሚያዩት ሁሉ ለኃጢአት ይቀሰቅሳቸዋል። ስለዚህ የሚከተሉትን ሁለት ዓይነት ማሰናከያዎች መቃወምና ከራስ ማራቅ ይገባል።

ሀ. ከሰዎች ጋር ወደ መዳራትና ሌሎችንም በመፈተን ለመውደቅ ከሚያበቃ መሰናክል ራስን ማራቅ

ለ. በተፈጥሮ ንጹሐን ሆነው ነገር ግን ለመሰናከል አመቺ ከሆኑ አጋጣሚዎች ራስን ማራቅ – ከደካማ ባሕርይ የተነሣ መውደቅ ሊመጣ ይችላልና።

የምንናገረው ንግግርም ሰው ሊያሰናክልና እኛ ያላሰብነውን ትርጉም ሊይዝብን ስለሚችል ንግግራችን የተመጠነና የተስተዋለ ይሁን። መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «መሰናክል ሊመጣ ግድ ነው» ብሎአልና። ማቴ.፲፰፥፯። የምንኖረው በማሰናከያና በፈተና በተሞላ ዓለም ውስጥ:- እንከርዳድና ስንዴም ተደባልቀው በአንድነት በሚኖሩበት ዓለም ውስጥ በመሆኑ ያኔ የእኛ መቆሚያ የት ሊሆን እንደሚችል ከአሁኑ በማሰብ መዘጋጀት ተገቢ ነው። ማቴ.፲፫፥፴። ከዚህ የተነሣም ራሳችንን ከማዳንና ከመሰናከሉ ከማምለጣችን ባሻገር ለመሰናከሉ ተጠያቂውን ስንፈልግና ስናመካኝ እንዳንገኝ እንጠንቀቅ። ማመካኘትና ሌሎችን ጥፋተኛ አድርጎ መፍረድ በራሱ ሌላ ኃጢአት ነውና።

ከመሰናከል የተነሣም ውስጣዊ ንጽሕናችንን ልናጣ አይገባንም። በመሰናከል ምክንያት የልባችንን ሰላም እንዳናጣ ያስፈልጋል። የምንኖረው በምድር ላይ እንጂ በገነት ስላይደለ በሰው ዘንድ ስህተት መኖሩ የታወቀ ነው። ዋናው ነገር ግን ከዚህ ስህተትና ከመሰናከል ማምለጥና ራስንም ማራቅ ነው። ይህንንም በማድረግ ራሳችንን እናድናለን ሌሎችንም አናሰናክልም።

ውስጣዊ ጥንካሬና መንፈሳዊ ሰላም በልባችን ያለ እንደሆነ በማንኛውም መሰናክል ልንጎዳ አንችልም:- በዓለት ላይ እንደተመሠረተው ቤት የመጣውን እንቅፋት አልፈን ጸንተን እንገኛለን። ማቴ.፯፥፳፬–፳፭።

አንዳንድ ጊዜ በሌሎች ሰዎች ጣልቃ መግባት የተነሣ የሚመጡብን መሰናክሎች አሉ። በሰዎቹ ምክንያት የምንፈተን ከሆነ ከእነርሱ ራሳችንን ማራቅ ይገባል። ከዚህ መሰናክል በመሸሽም ማምለጥና ራስን ማዳን

ይገኛል። አባታችን ቅዱስ እንጦንስ የዲያብሎስ ወጥመድ በከበበው ጊዜ «እቤቱ ጌታዬ ሆይ ከዚህ ወጥመድ ማን ያመልጣል?» በማለት ወደፈጣሪው ጮኸ። ስለዚህ ወደ ወጥመድና መሰናክል እንዳንገባ በእጅጉ መጠንቀቅ ያስፈልጋል። መሰናክል የመጀመሪያ ደረጃ በመሆኑ ከአቅም በላይ ሆኖብን ብንሰናከል እንኳ ከሚቀጥለው ደረጃ ከመድረስ በፊት ራሳችንን ለማዳን መጣር እንጂ በዚያው መቀጠል ተገቢ አይደለም።

የመሰናከል መኖር ከሠራነው ኃጢአት የተነሣ ከሚፈረድብን መለኮታዊ ቅጣት ያድነን ዘንድ ምክንያት ሊሆነን እንደማይችል መረዳት ተገቢ ነው። ምክንያቱም የሚመጣውን ፈተና ለመቋቋም የሚያስችለው የእግዚአብሔር መንፈስ በውስጣችን ነውና—እርሱም ከሥላሴ በተወለድን ጊዜ የተሰጠን ጸጋ መንፈስ ቅዱስ በመሆኑ በመንፈስ ቅዱስ አጋዥነት የመጣብንን መሰናክል ልንወጣው ይገባናል። በመሰናክሉ በወደቅንና ኃጢአትን በፈጸምነው ጊዜ ይህ መለኮታዊ ኃይል ከእኛ ስለሚለይ ደካሞች እንሆናለን። ጻድቁን ኢዮብን ዘወትር በማስታወስ እርሱን አብነት ማድረግ ይገባል። እርሱ ምንም እንኳ ፈተናውና ከፊቱም የተደቀነበት ፈተና ኃይለኛ ቢሆንም በጽናትና በትዕግሥት መሰናክሉን በድል ተወጥቶታል። መሰናክል ለተወሰነ ጊዜ የሚያጋጥም ነው:- ከታገሡት ወዲያው ሊያልፍ ይችላልና ከትዕግሥት እጦት የተነሣ ተሰናክሎ ላለመውደቅ ጸንቶ ራስን መጠበቅና መጠንቀቅ ይገባል።

የመሰናክል ዓይነቶች

ከፈቃደ ዝሙት የሚመጣ

ይህ በብዙ መልክ የሚመጣ መሰናክል ነው። ለምሳሌም በመነካካት፤ በመዝናናት፤ የዝሙት ሥዕሎችን በማየት፤ በመዝፈን፤ የዝሙት ቃላቶችን በማውራት፤ በወሲባዊ ተራክቦ ላይ የተጻፉ ታሪኮችን በማንበብ፤ በመስማትና በሌላም በማየት ወዘተ ይህ ዓይነቱ መሰናክል ሊያጋጥም ይችላል። ስለዚህ ለእነዚህ ሁኔታዎች ከተመቻቹ ሥፍራዎችና ሰዎች መራቅ ጠቃሚ ነው።

ከሚታይና ከሚደመጥ ነገር የሚመጣ

ማየትና መስማት ስለሚታየው ነገር ማሰብን — ከዚያም ያንን ነገር መፈለግና መመኘትን ያስከትላሉ። ምኞትም በተግባር ኃጢአትን ወደመሥራት ያደርሳል። ስለዚህ ከማየትና ከመስማት የተነሣ መሰናክል እንዳይመጣ የምናየውንና የምንሰማውን ነገር መምረጥና መለየት

ያስፈልጋል። በድንገት ስለአየነውና ስለሰማነው ነገር አንጠየቅም። አስበን ያደረግነው እንደሆነ ግን ከመሰናከሉ ለሚከተለው ፈተናና ኃጢአት ከመጠየቅ አናመልጥም። ስለዚህ ክፉ ነገርን ከማየትና ከመስማት መራቅ አስፈላጊ ነው። ለማየትና ለመስማት የሚያስገድድ ሁኔታ እንኳ ቢያጋጥመን ሃሳባችንን እንዳንሰጠው ይገባል።

የሰይጣን መጠቀሚያ ከሆኑ ሰዎች የሚመጣ

የሰይጣን ማደሪያ ከመሆን የተነሣ ሰዎችን ከሚያሰናክሉ ሰው ጋር ብዙ ጊዜ መቆየት አይገባም። አብሮ በመቆየትም የልብ ጥንካሬ የሚፈተንና የሚደክም ከሆነ እንዲህ ካለው ሰው ፈጥኖ መለየት ተገቢ ነው። ይህን ከመሰለ ሰው ጋር በምንገናኝበት ጊዜም ልባችን በጸሎት ከእግዚአብሔር ጋር መሆን አለበት:- ስለዚህ ሰው ከማሰብም ልቡናችን የጸና ሊሆን ያስፈልጋል።

ከአመለካከትና ከአስተሳሰብ የተነሣ የሚመጣ

በዚህ ሥር የሚካተቱት የመሰናከል ዓይነቶች የተለያዩ የፍልስፍና ሃሳቦችና አመለካከቶች ናቸው። በምናነባቸው ጊዜም ሃሳባችን የተምታታ እንዲሆንና ስለምናውቀው ነገር እንኳን በጥርጥር እንድንሞላ ያደርጉናል። በመጨረሻም ወደመናፍቅነትና ብሎም ወደክህደት ሊያደርሱ ስለሚችሉ አስቀድመን በማናውቀው ነገር ላይ የተጻፉ የፍልስፍና መጻሕፍትን ከማንበብ የተነሣ ከሚመጣ መሰናክል መጠንቀቅ ይኖርብናል።

ስለሃይማኖት ከሚሰጥ የሐሰት ትምህርት የሚመጣ

አንዳንድ ሰዎች ከሚያስተምሩት የተሳሳተ ትምህርተ ሃይማኖት የተነሣ መሰናክል ሊመጣ ይችላል።

- ኢዮርብዓም እሥራኤልን እንዳሳሳተ:- ፩ነገ.፲፪፥፳፰።
- የገሊላው ይሁዳ ብዙዎችን እንዳሳሳተ:- የሐዋ.፭፥፴፮-፴፯
- በጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዘመን ሥጋዌ ጸሐፍት ፈሪሳውያን ብዙ አይሁድ በክርስቶስ እንዳያምኑ—ትምህርቱንም እንዳይቀበሉ አሰናክለው ነበር።

ከእንግዳ የኑፋቄ ትምህርት የተነሣ የሚመጣ

ይህ ዓይነቱ ደግሞ አዳዲስ ሐዋርያት ካስተማሩትና ቤተ ክርስቲያን ከተቀበለችው ትምህርተ ሃይማኖት ውጭ በሆነ አዲስ ትምህርት የሚመጣ ነው። የዚህ ዓይነት ትምህርት በምእመናን ልቡና ውስጥ ጥርጥርን

ይጨምራል – ያሰናክላልም። ስለዚህ ይህን የመሰለውን ትምህርት መቀበል አይገባም። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም «የሚያናውጡአችሁ፡ የክርስቶስንም ወንጌል ሊያጣምሙ የሚወዱ አንዳንዶች አሉ፡-...ነገር ግን እኛ ብንሆን ወይም ከሰማይ መልአክ ከሰበክንላችሁ ወንጌል የሚለይ ወንጌልን ቢሰብክላችሁ የተረገመ ይሁን።» ከማለቱም በላይ ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስ ደግሞ «ወዳጅ ሆይ በጎ የሆነውን እንጂ ክፉ የሆነውን አትምሰል። በጎ የሚያደርግ ከእግዚአብሔር ነው፡- ክፉ የሚያደርግ ግን እግዚአብሔርን አላየውም።» በማለት ክፉ ከሆነ አንግዳ ትምህርት በመራቅ ራሳችንን እንድንጠብቅ መክረውናል። ገላ.፩፥፯–፰። ፫ዮሐ.፲፩።

የምንገኝበት ዘመን ዘመነ ንስሐና ወደ ድኅነት የሚኬድበት ዘመን ስለሆነ የተለያዩ የፍልስፍና መጻሕፍትን በማንበብ ከሚመጣ መሰናክል መለየትና ራስንም ማራቅ ተገቢ ነው። ስለዚህም ቅዱሳት መጻሕፍትን በማንበብ በእግዚአብሔር ያለንን ፍቅር መጨመርና ልባችንንም በፍጹም ንጽሕና ወደእርሱ የቀረበ ማድረግ መልካም ነው።

ምሥጢር በሚያባክኑ ሰዎች የሚመጣ

አንዳንድ ሰዎች እንኳን የሌላውን የራሳቸውንም ምሥጢር መጠበቅ አይቻላቸውም። እነዚህ ሰዎች በሚያባክኑት ምሥጢርና በሚያወሩት ወሬም ሌሎች ደግሞ ሊሰናከሉ ይችላሉ። ይህን በመሰለ መሰናክል እንዳንወድቅ ራሳችንን መጠበቅ የሚገባ መሆኑን እንዳንዘነጋ ያስፈልጋል።

ከክፉ ምክር የሚመጣ

የአንዳንድ ሰዎች ምክር ለሕይወት መሰናክል ሊሆን ይችላል። ለምሳሌ – አቤሴሎም የአኪጦፌልን ምክር ተቀብሎ በአባቱ በዳዊት ላይ ተነሣ፡- ተሰናክሉም ከፉኛ ወደቀ። ፪ሳሙ.፲፭፥፴፩። የበለዓም ምክርም ለእሥራኤል አልጠቀማቸውም–ተጎዱበት እንጂ። ዘኁ.፳፪። ይሁ.፲፩። ራእ.፪፥፲፬። ስለዚህ ይህን ከመሰለ ክፉ ምክር የተነሣ እንዳንሰናከል ሕይወታችንን በሚገባ እንጠብቅ። የምንሰማቸው ምክሮች ብዙ ቢሆኑም የምንቀበለውን ግን እንምረጥ።

በሕይወት ዘመናችን የሚያጋጥሙንን መሰናክሎች ለንመረምርና ምንጫቸውን ልናውቅ–ከዚያ በኋላም ፈጽሞ ከእኛ ልናስወግዳቸው ያስፈልጋል። ንስሐ ለመግባት የመጀመሪያው እርምጃ አስቀድሞ መሰናክሉን ከፊታችን ማስወገድ ነውና ዘወትርም «አቤቱ ወደፈተና አታግባን ከክፉ ሁሉ አድነን እንጂ» በማለት በብርቱ ልንጸልይ ይገባል።

፯. ለኃጢአት ጊዜ አለመስጠት

ሰው ለኃጢአት ጊዜ ከመስጠት የተነሣ ደጋግሞ ይወድቃል። ይህም ቀለ በቀስ በልቡና አድር ለመንሠራፋት ከሚሻ ውጫዊ ውጊያ ይጀምራል። ጊዜ ከተሰጠው ደግሞ ውጊያው ውጫዊ መሆኑ ቀርቶ ውስጣዊ ጦርነትን በልቡና ውስጥ ይከፍታል። ውጫዊው ኃጢአት በሚታይና በሚያስተመጅ፣ ወይም በመጻሕፍት ባለ ምዕል፡- ወይም በአንድ ሰው ንግግር ወይም በማንኛውም የሚደነቅ ነገር መልክ ሊሆን ይችላል። በማየት፡- በመስማትና በማድነቅ ጊዜ የሰጠነው እንደሆነ ስሜቱ ወደልቡናችን መዝለቅ ይጀምራል። «ከነቃንና ሃሳባችንን ከዚህ የኃጢአት ስሜት የለየን እንደሆነ በፍቅረ እግዚአብሔር ልንተን ልንቀይ እንችላለን። ካለበለዚያ ግን ከእግዚአብሔር ፍቅር መለየታችንና በኃጢአት መውደቃችን የማይቀር ይሆናል። የተሳሳተ ስሜት በራሱ ኃጢአት ነው ምንጩም ንጹሕ ያልሆነ ልቡና ነው።

ለስሜት ጊዜ ከተሰጠው ደግሞ ፍላጎት ወደመሆን ይለወጣል። በዚህ ጊዜ የስሜታችን ተገዥ በመሆን በውስጣችን ባለ ፍላጎትና በኅሊናችን መካከል ውጊያ ይጀመራል። ፍላጎት አሸንፎ የበላይ ለመሆን ይጥራል – ነገር ግን ኅሊናችን በጽኑ ከተቃወመው የነደደው የኃጢአት ፍላጎት ሊከስም ይችላል።በሰው ልቡና ውስጥ ኃጢአትን ለመሥራት ለተቀሰቀሰው ፍላጎት ጊዜ የተሰጠው እንደሆነ–ይህ የኃጢአት ፍላጎት ሃሳብን፡- ስሜትን፡- ውስጣዊ ማንነትን፡- አካልንም ጭምር ለመቆጣጠር ወደመቻል ሊያድግ ይችላል። ይህም በሰው ዘንድ ጊዜ ከተሰጠው በተግባር ወደመተርጐም ያድጋል። ይህ ደግሞ በድርጊት ለመርካት ወደመቻል ያድጋል – ይህ ጊዜ ከተሰጠው ኃጢአቱ በድርጊት ይፈጸማል፡- ኃጢአትም እውን ይሆናል።

ኃጢአት በዚህ አይበቃውም። እንዴ ከተፈጸመ በኋላ ድገመኝ ድገመኝ – አጣጥመኝ ይላል። ታዲያ ሰው ወይ በመጀመሪያ ውድቀቱ ተፀፅቶ ንስሐ ይገባል ወይም ደግሞ በኃጢአቱ ይቀጥላል። ኃጢአት መሥራቱን የቀጠለ እንደሆነ ደግሞ ኃጢአትን እንደልማድ ያደርገዋል – ደጋግሞ ኃጢአትን በመሥራትም የኃጢአት ባሪያ ይሆናል።

የእግዚአብሔር የሆኑት ጻድቃን ግን ጥበቅ ናቸው። በውስጣዊ ስሜታቸው የሚነሣውን ማንኛውንም ሃሳብና ፍላጎት በጥልቅ ይመረምራሉ፡- ከአንደበታቸው የሚወጣው ቃልና ምግባራቸው ሁሉ ከፍጹም መንፈሳዊ ጥንቃቄ የመነጨ ነው። ልባቸውም «የተቀለፈ ገነት፡- የተዘጋ

ምንጭ የታተመም ፈሳሽ ነው።» መኃ.፬፥፲፪። እነዚህም ዘወትር በእጋ እግዚአብሔር የሚገዙትና በረድኤተ እግዚአብሔርም የሚጠበቁ በመሆናቸው ነፍሳቸውን ወደ ድኅነት ያደርሷታል። ነፍሳቸውም እግዚአብሔርን ታመሰግናለች – እንዲህም:-

«ኢየሩሳሌም ሆይ እግዚአብሔርን አመስግኚ:- ጽዮንም ሆይ ለአምላክሽ እልል በይ የደጆችሽን መወርወሪያ አጽንቷልና ልጆችሽንም በውስጥሽ ባርኳልና።» በማለት ይዘምራሉ። መዝ.፻፵፯፥፲፪-፲፫።

እንግዲህ የዚሁ ልጆች ሁላችን የልቦናችንን በር እግዚአብሔር እንዲጠብቅልን:- ሃሳባችንንም ሁሉ እርሱ እንዲባርክልን ለእርሱ አሳልፈን መስጠት እንጂ በራሳችን የምንመካ መሆን የለብንም። በራስ መመካት ኃጢአት ነውና። በራስ ለመመካት ኃጢአት ጊዜ ከተሰጠው ራስን ወደማምለክ አድርሶ ይጥላልና መጠንቀቅ ይገባል። ቅዱሳን እንኳ ሳይቀሩ በመውደቅ ቅድስናቸውን እንዲያጡ በዚህ ተፈትነዋልና። በመጽሐፍም ኃጢአት «መግታ የሚሳቸው ብዙ ናቸውና – እርሷም የገደለቻቸው እጅግ ብዙ ናቸው ቤቷ የሲኦል መንገድ ነው» ተብሎ መንገዱን ማስታወስ ያስፈልጋል።

በሕይወቱ የማይጠነቀቅ:- ከመሰናክል የማይርቅ ነፍሱንም የማያበቃና የማያድናት:- የእግዚአብሔርንም ዕርዳታ በጠዋትና በማታ የማይጠይቅ:- ከእርሱ በፊት የነበሩት ብዙ ጠንካራና ታላላቅ ሰዎች ተፈትነው እንደወደቁት ሁሉ መውደቁ የማይቀር ነው። ኃጢአትን በመታገሥ ጊዜ የሚሰጠው ሰው ሳያስተውለውና ሳያውቀው ቀስ በቀስ ወደ ውድቀት እንደሚደርስ በውቀን ራሳችንን ከጥፋት ማዳን ይገባል – ለኃጢአትም ጊዜ መስጠትን ከእኛ ልናርቀው ያስፈልጋል።

ለኃጢአት ጊዜና የሚሰለጥንበትን ዕድል በሰጠነው ቁጥር የሚያጋጥመን አደገኛ ሁኔታ ማሰቡና ማስታወስ አስፈላጊ ነው። ለኃጢአት በልባችን ውስጥ ሥፍራ እስኪያገኝ ድረስ ጊዜ የሰጠነው እንደሆነ ማስተዋላችን ይቀንሳል፤ መንፈሳዊ ፈቃዳችን ደካማ ይሆናል:- ለእግዚአብሔርም ያለን ፍቅር ይቀዘቅዛል ቀስ በቀስም ወሰዋሰዉ መንፈሳዊ ማንነታችን ይለወጣል። በውስጣችንም የኃጢአት ተጽእኖ እያየለ የሄደን መንፈሳዊ አጋና በረከት ተሟሟልናችንም እየቀነሰ ይሄዳል። በመቀጠልም ጊዜያችን ለኃጢአት በመገዛት የተገኘ ኃጢአት በውስጣችን መናፈሱን ይሠራል – ያኔ ደግሞ አደጋው ቢታየንም የማንወጣው ስለሚመስለን

እንጨነቃለን። ጊዜ በመስጠታችን ልናሸንፈው የማንችለውን ጠላት በውስጣችን እንፈጥራለን። ለኃጢአት ታጋሾች በሆንን መጠንም በውስጣችን የነበረውን የእግዚአብሔር መንፈስ እናጣዋለን:-

«የእግዚአብሔር ፈቃድ...ወደ እናንተ ነውና መንፈስን አታጥፉ» «የእግዚአብሔርን መንፈስ አታሳዝኑ» እንደተባለው። ፩ተሰ.፭፥፲፱። ኤፌ.፬፥፴።

ለኃጢአት ጊዜ መስጠት የእግዚአብሔርን ጸጋ መቃወም፤ መንፈሳዊውን ትጋት መቀነስ፤ ለእግዚአብሔር ጠላቶችና ተቃዋሚዎች ለሆኑት አጋንንት የልቡናን በር መክፈትና ከኃጢአት ጋር ወዳጅነት መጀመር ነው።

ለኃጢአት ጊዜ መስጠታችንን የቀጠልን እንደሆነ በመንፈሳዊ ፈቃዳችንና ሃሳባችን መናወጥ እንጀምራለን። በእርሱ ሥላሴ መፈጠራችንን ከንቱ በማድረግ በልቡናችን ከሰይጣን ጋር መደራደር እንጀምራለን። በዚህም አጋጣሚ ተግባራችንን ለመገመት ሰይጣን ይፈትነናል። ከሕይወታችንም ግማሹን ጊዜ የሰጠነው እንደሆነ በተለያዩ ጊዜያት የተለያዩ ሃሳቦችን በመደጋገም ወደእኛ ማምጣትና በልቡናችን በማሳደር ቀስ በቀስ ሊያታልለን ይሞክራል:- ጊዜ የሰጠነው እንደሆነም በደካማ ጎናችን ገብቶ በመጨረሻ ይረታናል።

ኃጢአትን የምንታወቅ የሆንን እንደሆነ ግን ሰይጣንም ይፈራናል። ሰይጣን የእግዚአብሔር እውነተኛ ልጆች ወደሆኑት ሊቀርብ አይችልም። ያሸንፉታልና ይፈራቸዋል። እነርሱ በእግዚአብሔር ጸጋ የተሞሉ የእግዚአብሔር አብያተ መቅደስ መሆናቸውን ያውቃልና።

ሰው መጀመሪያ ለኃጢአት ጊዜ ሰጥቶ በኋላም የፈጸመው እንደሆነ በዚያው በመቀጠል እያጣጣመው ደግሞ ደጋግሞ ይሠራዋል።

ሰሎሞን መጀመሪያ በደል–የማትገባውን ሴት አገባ:- ቀጥሎና ለምታመልከው ጣዖት ቤት ሠራላት፤ ቀጥሎም እርሱ ራሱ ጣዖቱን ወደማምለክ አዘነበለ:- እንዲሁ እግዚአብሔር ያዘዘውን ተላልፏልና። ፩ነገ.፲፩፥፩–፱። ቀድሞ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ቢያስብና ለሥጋዊ የኃጢአት ፍላጎት ጊዜ ባይሰጥ ወደልቡ ቢመለስ ኖሮ ለውድቀትና ለውርደት ባልበቃም ነበር።

እንግዲህ ጥበበኛ የነበረው ሰሎሞን ኃጢአትን በመታገሡ እንዲህ ከወደቀ ደካሞች የምንሆን እኛማ እንዴት? ስለዚህ ትንሽ ነው ብለን የምንንቀው ሳይኖር ለኃጢአት ጊዜ መስጠትንና መታገሥን ከእኛ ልናርቀው ይገባል። ትንሽ ነው:- ቀላል ነው በማለት ራስን ማጽናናት በራሱ

ለኃጢአት ዕድል መስጠት ነውና ልንጠነቀቅ ያስፈልጋል። በትንሹ ያልነቃና ለመጠንቀቅ ያልቻለ በትልቁና በከፋው ኃጢአት መዘፈቁ አይቀርም።

ማንኛውም ኃጢአት በእግዚአብሔር ላይ ማመፅና ከእርሱ መለየት ነው። የሚያስኰንነው ከባድ ኃጢአት ነው ብለን ራሳችንን ማምንትና በኃጢአት መኖር የለብንም። ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ራሱ «ማንም ወንድሙን ደንቆሮ የሚለው ሁሉ የገሃነም እሳት ፍርድ ይገባዋል» በማለት አስገንዝቦናል። ማቴ.፭+፳፪። ሳያስቡና ስለሚናገሩት ነገርም ሳይጨነቁ የሚወረወር ቃል ለገሃነም የሚያበቃ መሆኑን አስረድቶናል። በወንጌልም «ሰውን የሚያረክሰው ከአፍ የሚወጣ ነው» ተብሎአል። ማቴ.፲፭+፲፩። በአንደበታችን ተናግረን ለምንፈጽመው ኃጢአት ጊዜ መስጠት እንደማይገባ ሲመክር ሐዋርያው ቅዱስ ያዕቆብ – «አንደበቱን ሳይገታ ልቡን እያሳተ እግዚአብሔርን የሚያመልክ የሚመስለው ማንም ቢኖር የእርሱ አምልኮ ከንቱ ነው።» ብሏል። ያዕ.፩+፳፮። ስለዚህ «ሰው ከቃሉ የተነሣ ይጸድቃል፡- ከቃሉም የተነሣ ይኰነናል» ተብሎ ስለተባለ ማቴ.፲፪+፴፯። ከፍርድና ከዘለዓለማዊው ኵነኔ ለመዳን በመናገርም ለምንፈጽመው ኃጢአት ጊዜ መስጠት የማይገባ ነው። በዚህ መሠረት ቅዱሳን አበው ለጽድቅ ካልሆነ በቀር አንደበታቸውን ከመናገር ከልከለው በአርምሞ ይኖራሉ። ኃጢአትን ከመናገር ሊታገሥ ያልቻለ ከመሥራትም ሊታገሥ አይችልምና።

ስለዚህ የኃጢአት ትንሽ የለውምና በዚህ ሃሳብ የራሳችንን አእምሮ መደለል የለብንም። የሎጥ ሚስት የጨው ሐውልት ሆና የቀረችው ወደኋላ ዞራ በመመልከቷ ነው። ዘፍ.፲፱+፳፮። የሞሖት ሐናንያና ሰጲራም ወዲያው በሞት ተቀጥተዋል። የሐዋ.፭+፩–፲። ጌታችንም ዝሙትን ብቻ ሳይሆን አይቶ መመኘትንም ከልከሏል ኃጢአት ስለሆነ። ማቴ.፭+፳፰። በመጀመሪያ ደረጃ ለኃጢአት ጊዜ የሰጠ ለሁለተኛው ደረጃ መድረሱ አይቀርምና ለኃጢአት ጊዜ እንዳንሰጥ ኅሊናችንን እንቆጣጠረው። ለሁለተኛው ደረጃ ጊዜ የሰጠ በሦስተኛው ደግሞ መውደቁ የማይቀርና እንዲህም እያለ ኃጢአትን ልማድ ወደማድረጉ መድረሱ አይቀርም። ይህን የሚያውቅ ሰይጣን ደግሞ ለመጣል ወጥመዱን ከመዘርጋት ጨርሶ የማይቦዝን በመሆኑ ምን ጊዜም በእርሱ ወጥመድ ላለመያዝ መጠንቀቅ ያስፈልጋል።

በአንዱ በኩል ጠንቃቃ የሆንን እንደሆን ደግሞ ሰይጣን በሌላ አቅጣጫ ሊፈትነን ይዘጋጃል። በሰዎች ዘንድም አታላዮች፡- የሌለውን ነገር ፈጥረን የምንኖሽ፡- ነገረ ሠሪዎች ወዘተ አድርጎ ሊያቀርበን ይችላል፡- እኛ ይህን ከስ በመጥላት ለእርሱ ዓላማ ዕድል እንድንሰጠው ይፈልጋልና። እኛ ደግሞ የበለጠ ቅድሚያ ልንሰጠው የሚገባው የመዳናችንንና የትእዛዛተ እግዚአብሔርን ጉዳይ እንጂ የኃጢአትን ነገር አይደለም። ስለዚህም የእግዚአብሔርን ሕግ ተላልፎ ኃጢአትን ልሥራት ልሥራት ለሚለው ሥጋችን ዕድል መስጠት የለብንም። በኃጢአት ብንወድቅ እንኳ ንስሐ ከመግባት መዘግየት አይገባንም፡- የዘገየንና በጊዜው ራሳችንን በቀናና ቤተ ክርስቲያን ያልቀጣን እንደሆነ ግድየለሽና ፈሪሃ እግዚአብሔር የሌለን ደካሞች እንሆናለን። እግዚአብሔር መሐሪ ነው ብለንም ስለምናስብ ኃጢአትን ደጋግመን የምንሠራ የኃጢአት ባሮች እንሆናለን። መዝ.፲፪+፲። ስለሆነም በውስጣችን የሚያድገውን እኛ የምንሠራውን ኃጢአት ወዲያው በንስሐ ከራሳችን እናስወግድ እንጂ በእኛ ላይ እንዲሠለጥንና ባሪያ እንዲያደርገን ጊዜ አንስጠው። ዘወትርም ራሳችንን በመመርመር በንስሐ ሕይወት መኖር ይጠበቅብናል። መዝ.፵+፫። ስለኃጢአታችን ሁል ጊዜ መቀጣት እንዳለብንም እንቁጠር። ሮሜ.፲፪+፲፩። ከዚህ አንፃርም እግዚአብሔር የሚወደውንና የሚደሰትበትን ሥራ በትጋት እንሥራ። በመጽሐፍ «የእግዚአብሔርን ሥራ በቸልታ የሚያደርግ ርጉም ይሁን።» ተብሎ ተጽፏልና። ኤር.፵፰+፲።

ሌሊቱን ሙሉ ነቅቶ በጎቹን በትጋት እንደሚጠብቀው እረኛና ሌሊቱን በሙሉ በጸሎት እንደሚተጋው ባህታዊ እንቅልፍን አጥቶ እግዚአብሔር የሚወደውን ሥራ ለማከናወን ራስን መስጠት ጊዜንም መሰዋት ያስፈልጋል። በሌሊት ጸሎታችን ወቅት ፈተና ቢበዛብን አብዝተን እንጸልይ፡- የምንደግመውን ዳዊትም እንጨምር እንጂ አንስልች – አንሸነፍም። በጾምም ጊዜ እንዲሁ ጥብቅና ጠንካራ ልንሆን፡- አብዝተንም በመጾምና የምንመገበውን በመቀነስ ራሳችንን በመግዛት መንፈሳዊ ሕይወታችንን በንቃትና በጥንቃቄ በመጠበቅ መኖር አለብን። ጌታችን «ባለቤቱ መቼ እንዲመጣ አታውቁምና ድንገት መጥቶ ተኝታችሁ እንዳያገኛችሁ ስለዚህ ትጉ።» እንዳለው ከመትጋት በቀር ማንቀላፋትን ከእኛ ዘንድ እናርቀው።

አንተኛ – ከተኛን ደግሞ ፈጥነን የምንነቃ እንሁን። ስምሶን በተኛ ጊዜ ቀለበቱ ከተወሰደበት በኋላ በመንቃቱ ከመውደቅ አላመለጠም። አምስቱ ሰነፎችም በሩ ከተዘጋ በኋላ ቢደርሱ ለመግባት ሳይችሉ በውጭ ቀርተዋል።

እኛም እንግዲህ ኃጢአት በእኛ ላይ ቢቀን ከሠራ በኋላ ሳይሆን የኃጢአትን የመጀመሪያ እርምጃ ለንራመድ እንንቃ ዘንድ — ወዲያውም ጊዜ ሳንሰጠው ከእኛ እናስወግደው ዘንድ ይገባናል።

፰. ጠባይን መመርመር:- ከድብቅ ኃጢአቶችም መጠንቀቅ

ኃጢአት መገለጥን ስለማይሻ ራሱን ይደብቃል። ለሚያሬትረው ግድየለሽ ግን ራሱን መግለጡ አይቀርም። ኃጢአት የሚደበቅበት ምክንያት የእግዚአብሔር ልጆች የሆኑት እንዳያውቁትና ከእርሱም ክፋት እንዳይበቁ ለማድረግ ነው። እንዲህም በድብቅ የሚመጣ ኃጢአት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «የበግ ለምድ ለብሰው የሚመጡ በውስጣቸው ነጣቂ ተኩላዎች» ያላቸውን ይመስላሉ። ማቴ.፯፥፲፭። ሐሰተኛ መምህር ማንነቱን ሳይገልጥ በድብቅ በሐሰት ትምህርቱ እንደሚያሳስት ኃጢአትም በላይ መልካም በመምሰል ሰዎችን ያሳስታል። ሰዎችን በኃጢአት የሚፈትነው ዲያብሎስም ክፉ ሥራውን መልካም አስመስሎ በማሳየት ነው፤ ቅዱስ ጳውሎስ «የብርሃን መልአክ እስኪመስል ራሱን ይለውጣልና» በማለት እንዳስተማረው። ፪ቆሮ.፲፩፥፲፬—፲፭።

ስለዚህ ሰዎች የእግዚአብሔር የሆነውንና የሰይጣን የሆነውን ለይተን ለማወቅ የሚያስችለንን ማስተዋልና ጥበብ ከእግዚአብሔር እንለምናለን ምክንያቱም የእግዚአብሔር እየመሰለን ባለማወቅ በሰይጣን መንገድ ልንሄድ እንችላለንና ነው። በመጽሐፍም «ለሰው ቅን የምትመስል መንገድ አለች ፍጻሜዋ ግን የሞት መንገድ ነው።» በማለት ተነግሯል። ምሳ.፲፬፥፲፪። ምሳ.፲፮፥፳፭።

ይህን የመሰለ የሐሰትና የጥፋት መንገድ ሰላለ ሰዎች በመታለልና ባለማወቅ ሊጠፉ ይችላሉ። እግዚአብሔርም «ሕዝቤ ዕውቀት ከማጣቱ የተነሣ ጠፍቷል» ብሏልና:- ሆሴ.፬፥፮። ጠቢቡ ሰሎሞንም ደግሞ ከዚህ በመነሣት «በፍጹም ልብህ በእግዚአብሔር ታመን በራስህም ማስተዋል አትደገፍ» በማለት መክሯል። ምሳ.፫፥፭። እንዲሁ ሁሉ ደግሞ ቅዱስ ዳዊት «አቤቱ ፍለጋህን ሁሉ አሳየኝ መንገድህንም አስተምረኝ» በማለት ደጋግሞ ጸልዮአል። መዝ.፳፭፥፬። የእግዚአብሔር ቅዱስ መንፈስ ያደረባቸውና የእርሱ ምርጦች የሆኑት እንዲህ በማለት የሚጸልዩ ከሆነ:- እኛ ደግሞ እግዚአብሔር ጥበብና ማስተዋልን እንዲሰጠን ሳናውቅ ተደብቆ ሊጥለን ከሚመጣበን ኃጢአት እንዲያድነን አጥብቀን መጸለይ ይገባናል።

ጥበበኛ ሰው ፍጹም አለመሆኑን ጠንቅቆ ስለሚያውቅ ምን ጊዜም ራሱን ይመረምራል። በመጽሐፍም «የጠቢብ ዓይኖች በራሱ ላይ ናቸው:- ሰነፍ ግን በጨለማ ይሄዳል» ተብሏል። መክ.፪፥፲፬። ስለዚህም ራሳችንን እንድንመረምርና ከድብቅ ኃጢአቶች እንድንጠነቀቅ የሚመክርና የሚያስተምር ያስፈልገናል። መጽሐፍ «የሰነፍ መንገድ በዓይኑ የቀናች ናት:- ጠቢብ ግን ምክርን ይሰማል» ተብሎ ተጽፏልና ምክርንና ትምህርት አበውን በጽኑ የምንከታተል ልንሆን ያስፈልጋል። ምሳ.፲፪፥፲፭።

ይህም ሲባል ከእግዚአብሔር ያልሆነውን:- መልካም ያይደለውን ምክር እንስማ ማለት አይደለም። ብዙዎች በሐሰተኛና የተሳሳተ ምክር ጠፍተዋልና እኛም እንጠንቀቅ ለማለት ነው። ኢሳ.፫፥፲፪። ለምሳሌም የበለዓም ምክር የሐሰትና ክፉም ነበር። ራእ.፪፥፲፬። የሮብዓም አወዳደቅም ከክፉ ምክር የመነጨ ነበር። ፩ነገ.፲፪፥፲። ስለዚህ ነገር ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ጸሐፍት ፈሪሳውያንን «ዕውሮች መሪዎች» በማለት ዘልፏቸዋል:- ምክራቸው ክፉ ነበርና። ማቴ.፳፫፥፲፮—፲፯። በሌላው ትምህርቱም «ዕውር ዕውርን ቢመራው ሁለቱም ወደ ጉድጓድ ይወድቃሉ» ሲል ተናግሯል። ማቴ.፲፭፥፲፬። እንግዲህ በስህተት የሚመሩት እነዚህ ከእግዚአብሔር ስላይደሉና የተቀደሱም ስላልሆኑ ከእነርሱ ምክር መራቅ ተገቢ ነው።

በዚያው አንፃር ደግሞ የቅዱሳንን ምክር መስማት:- በሕይወትም ሆነ በምግባር እነርሱን መከተል ይጠቅማል። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «የእግዚአብሔርን ቃል የተናገሩአችሁን ዋኖቻችሁን አስቡ:- የኑሮአቸውንም ፍሬ እየተመለከታችሁ በእምነታቸው ምሰሉአቸው።» በማለት ይህንኑ እንድናደርግ ይመክረናል። ዕብ.፲፫፥፯። ከዚሁ ጋር በማያያዝ ስለእነዚህ ቅዱሳን አበው «እነርሱ ስሌትን እንደሚሰጡ አድርገው... ስለነፍሳችሁ ይተጋሉ።» ሲል አስገንዝቧል። ዕብ.፲፫፥፯—፰። ስለዚህም ከእግዚአብሔር የሆነውንና ከሰይጣን የሆነውን ለመለየት የሚያስችል ማስተዋል እንድናገኝ ወደቅዱሳን ተጠግተን ስለእኛ የሚነገሩንን ምክር መስማት ያስፈልጋል። በሌላ በኩል ደግሞ ምክር ሁሉ መልካም አይደለምና መንፈስን ሁሉ መፈተንና መመርመር እንደሚገባ ተጽፏል። ፩ዮሐ.፬፥፩።

በዚህም የእግዚአብሔርን መንፈስ ያገኘን እንደሆነ እርሱ ይመራናል:- ነቢዩ ኢሳይያስም «የእግዚአብሔር መንፈስ የጥበብና የማስተዋል:- የምክርና የኃይል:- የዕውቀትና እግዚአብሔርን የመፍራት መንፈስ» እንደሆነ ተናግሯል። ኢሳ.፲፩፥፪። ስለዚህ ነው እግዚአብሔር ማስተዋልን ሰጥቶ ከስህተትና ከውድቀት እንዲጠብቀን ዘወትር የምንጸልየው።

ራስን ቅዱስ አድርጎ በመቁጠር ከሚያሳስት የኃጢአት ሃሳብም እግዚአብሔር እንዲጠብቀን መጸለይ ያስፈልጋል። እንዲህ ራሳቸውን የሚያመጻድቁ ሰዎች የቅርብ አባቶች መክረው ካልመለሷቸው ድርጊታቸው ኃጢአት ስለማይመስላቸው ራሳቸውን ሲከቡ ቆይተው በንስሐ መመለስ ይከብዳቸውና ሊጠፉ ይችላሉ። በራሳቸው ዓይኖች እነርሱ ቅዱሳንና ፍጹማን የሆኑ ይመስላቸዋል። ስለዚህ ኃጢአታቸውን መናገርና መግለጥ ስለማይፈልጉ ጥፋታቸውንና ስህተታቸውን ሸፋፍነው ለማለፍ ይጥራሉ። ኃጢአታቸውን የሚሸፋፍኑ ሰዎች ደግሞ «በበግ ለምድ የተከናነቡ» ስለሆኑ ኃጢአት እንደሠሩ ካለማሰባቸውም በላይ ራሳቸውን በማታለልና በመጽናናት ስለሚረጋጉ ንስሐም አይገቡም።

የተገለጠውን ኃጢአት ግን ለመተው አይከብድም። ከፉው ሰይጣንም ይህን ስለሚያውቅ ኃጢአታችንን ሸፍነን ራሳችንን በማታለል ያለንስሐ እንድንኖር በረቀቀ ጥበቡ ሊያሞኘን ይጥራልና መጠንቀቅ ተገቢ ነው።

ለሠራው ኃጢአት ሌላ ትርጉም የሚሰጥ ወይም ሌላ ስያሜ በመስጠት ኃጢአቱን እንደመልካም ሥራ የሚያስብ ሰው ራሱን ጻድቅ አድርጎ ስለሚቆጥር ንስሐ አይገባም። ለምሳሌ ያዕቆብ ወንድሙን አታልሎ ብኩርናውን በመውሰዱ:- አባቱንም አታልሎ በመባረኩ:- እናቱን ለባንም አምኝቶ በጎቹን በመውሰዱ ጠቢብ እንደሆነ ካሰበ የሠራውን ኃጢአት እንደጽድቅ ስለሚቆጥረው ንስሐ አይገባም። ዘፍ.፳፫፥፴—፴፬። ዘፍ.፳፯። ዘፍ.፴፥፴፩—፵፫። እንዲሁም ደግሞ የእግዚአብሔርን ሕግ የጠበቁ መስሏቸው ወግ ያጠብቁ የነበሩት ፈሪሳውያን የሚሠሩትን ኃጢአት እንደጽድቅ ስለሚቆጥሩ ንስሐ አይገቡም። ሳውልም ክርስቲያኖችን ማሳደዱን እንደመልካም ገድል ይቆጥረው ስለነበረ ንስሐ አልገባም ነበር። ማቴ.፳፫። የሐዋ.፳፮፥፳።

ለኃጢአት በምንም መንገድ ቢሆን ሽፋን የሚሆነው ስያሜ ሊሰጠው አይገባም። ኃጢአት በኃጢአትነቱ ልናውቀውና ልንሸሸው የሚገባ ጠላታችን ነው እንጂ ለአእምሮአችን እንዲመች የቅድስና ስም እየሰጠነው ራሳችንን የምንሸነግልበት መሆን የለበትም። እውነቱን እንናገር ከተባለ ማንኛውም ኃጢአት በሚሠራው ሰው ዘንድ የመሸፈኛ ሌላ ስያሜ አለው። በዚህም የተነሣ ኃጢአተኛው ንስሐ አይገባም በዚህ የመጽናኛና የሽፋን ስያሜ ራሱን እያታለለ በኃጢአት ይኖራል እንጂ።

ሲጃራ የሚያጨስ ሰው በማጨሱ የሚደሰትበት መሆኑን እንጂ ኃጢአት እየሠራ መሆኑን ሳለማያስብ:- ማጨስም ደግሞ «የደስታ ምንጭ» የተሰኘ

የተሳሳተ ስያሜ ስለተሰጠው የሚያጨሰው በዚህ ራሱን እያታለለ ማጨሱን ይቀጥላል እንጂ ንስሐ አይገባም። ጭፈራም ‹ጥበብ› ወይም «አርት» ስለተባለ:- ዝሙትና ግመንዘርም ‹ፍቅር› ስለ ተሰኘ:- የሚፈጽሙት ሁሉም ኃጢአት እንደሠሩ ስለማያስቡ ንስሐ አይገቡም።

ሰዎችን ለማሳሳት ብለው አንዳንድ ሰዎች በቀልድ ሽፋን በሌሎች ሰዎች ያሾፋሉ—በዚህም የሰውን ኅሊና ይጎዳሉ፤ ይዋሻሉ፤ የኃጢአት ቃላትን ይጠቀማሉ፤ በዚህም የተነሣ ብዙ ሰዎች ኃጢአት ይሠራሉ:- በእነዚህ ሰዎች አመለካከት በሃሳባቸው እየቀለዱ እንጂ ኃጢአት እየሠሩ ስላልሆነ ንስሐ አይገቡም።

ከዚህ ሁሉ በተቃራኒ ደግሞ ጭካኔም «የበግ ለምድ ለብሶ» የሚቀርብበት ወቅት አለ። ለምሳሌ ጨካኝ አባት ልጁን በሥነ ሥርዓት እንደአሳደገ ራሱን ይቆጥራል እንጂ ጭካኔው ኃጢአት መሆኑን አያስብም:- ለዚህም በራእይ ፪፥፳፮ የተጻፈውን አብነት አድርጎ ሊጠቅስ ይችላል። በቁጡነቱም ጽድቅ የሠራ ይመስለዋል። ነገር ግን ቅዱስ ዳዊት «አቤቱ በቁጣህ አትቅሰፈኝ» ያለውን ዘንግቶታል። መዝ.፮፥፩። ይህን ሥራውንም እንደ ኃጢአት ላይቆጥረው ይችላል።

ክርስቲያኖችን ከምድረገጽ ለማጥፋት ያሳድድ የነበረው ሳውል በዚያ ሁሉ ጭካኔው ጽድቅን እንደሚሠራ ያስብ ነበር። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም በወንጌል «የሚገድላችሁ ሁሉ እግዚአብሔርን እንደሚያገለግል የሚመስልበት ጊዜ ይመጣል» ብሏልና። ዮሐ.፲፮፥፪። የሐዋ.፳፮፥፱—፲፩። በንስሐ ከተመለሰና የሚያሳድዳትን ወንጌልንና ክርስትናን መስበክ ከጀመረ በኋላ ስለቀደመ ኑሮው ሲናገር ቅዱስ ጳውሎስ «ለሕግ ስለመቅናት ብትጠይቁ ቤተ ክርስቲያንን አሳዳጅ ነበርኩ» ብሏል። ፊል.፫፥፮። ይህ ሁሉ ጭካኔውና በክርስቲያኖች ላይ ያደረሰው መከራ ለእግዚአብሔር ቤት በመቅናትና በመቆርቆር ለሚፈጸም ተግባር የተሰጠውን ስያሜ ወስዶ ነበር። ስለዚህም ይህን ሲፈጽም የነበረው ሰው ንስሐ እንዲገባ አይጠበቅበትም በእርሱ አእምሮ ኃጢአትን አልሠራምና። ከዚህም ሌላ ብዙ በቅድስና ሽፋን በተቀደሰ ሥራ ስም የሚጠሩ ኃጢአቶች አሉ።

በአጠቃላይ ኃጢአት በራሱ እውነተኛ ስም እንዲጠራ አይፈልግም:- ፈጻሚዎቹ ይቸገራሉና።

በሃይማኖት ረገድ ኑፋቄ አስተምረዋል ተብሎ የተነገረባቸው ሰዎች ሲጠየቁ ስህተታቸውን አምነው አይቀበሉም። «ለማስብ መብትና ነፃነት

አለን» ነው የሚሉት። በእርግጥ ነገት እላቸው:- ነገር ግን በተግባር ትምህርታቸው እንዲያሳስቱ ነገት የላቸውም። ነገት አለን በማለት በማላታቸው የቀጠሉ እንደሆነ ግን በፍርድ መጠየቃቸው አይቀርም። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «ከሰበክንላችሁ ወንጌል የተለየ የሚሰብክላችሁ የተረገመ ይሁን» ብሎ አስተምሯል። ገላ.፩፥፮-፱። እነዚህን የመሰሉ የሚያሰናክሉ ሰዎች ተው ቢሏቸው እንኳ እሺ አይሉም — ሕይወትን አስተማርን እንጂ አሰናክለናል ብለው አያምኑምና።

በእኛ በኩል ግን ለኃጢአት ከሚሰጥ የሽፋን ስያሜና ትርጉም ራሳችንን ማራቅና ኃጢአትን በኃጢአትነቱ መሸሽ ያስፈልገናል። የእግዚአብሔርን ቃል መሪ ማድረግና በያዝነው ሃይማኖት ጸንተን መገኘት:- በቅድስናና በንጽሕና የራስን ሕይወት መጠበቅ! ኃጢአትን መግለጥና በእርሱም ላይ መናዘዝ:- ንስሐ መግባትና የእግዚአብሔርን ይቅርታና ምሕረት መጠየቅ ያስፈልገናል። ይህም ራሳችንን መመርመርና ከኃጢአት ሽንገላ መራቅ ነው። ማንም ለኃጢአቱ የሽፋን ስያሜ እየሰጠ ራሱን የሚሸነግል ሰው ንስሐ አይገባም በመንፈሳዊ ሕይወትም ለመኖር አይችልም። ራሱን የሚመረምር:- ኃጢአቱን የማይሸፍን:- በልቡናው መታደስ የተለወጠው ሰው ግን ንስሐ ይገባል — ሕይወትንም ያገኛል። ሮሜ.፲፪፥፪።

፱. ከሚወዱት ኃጢአት መሸሽ ደካማ ጎንን ማረም

ኃጢአተኛ የሚያሰኘው በብዙ ወይም በሁሉም ኃጢአት መውደቅ ብቻ አይደለም። አንድም ኃጢአት ቢሆን ከፈጣሪው ስለሚያጣላው ኃጢአተኛ መሆኑ አይቀርም። ስለዚህ ማንኛውም ሰው ኃጢአት የሆነውን ሁሉ ከመሥራትና ኃጢአትንም ከመውደድ መለየት አለበት። ኃጢአት በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ያለውን ግንኙነት የሚያሰናክል ታላቅ እንቅፋት ነው።

ስለዚህ ሰው የሚወደውን ኃጢአት የተቋቋመ እንደሆነ በመንፈሳዊ ሕይወቱ ባለድልና አሸናፊ ይሆናል። ኃጢአትን መቋቋም አሸናፊ የሚያደርግ ከሆነ ብዙውን ኃጢአት ተቋቁሞ በአንዱ መውደቅ ረብ የሌለውና የማይጠቅም ስለሆነ በኃጢአት ሁሉ ላይ አሸናፊነትን ለመቀዳጀት መጣር ያስፈልጋል። ምክንያቱም ሰይጣን ልንቋቋመው ባልቻልነው ኃጢአት ገብቶ በልቡናችን ግዛቱን ከአስፋፋ በኋላ ከፈጣሪአችን ሊለየን ይችላልና ነው። አንዲት የመርፌ ቀዳዳ የምታክል ቀዳዳ ግዙፉን መርከብ ለመስጠም ታበቃዋለች! አንዲትም ነቁጥ ዕድፍ ያማረውን ሸማ

ታቆሽሸዋለች፤ አንዲት ጠብታ ቀለም በብርጭቆ ውስጥ ያለውን ንጹሕ ውኃ እንዳይጠጣ ታደርገዋለች:- በሌሎች ትምህርቶች ሁሉ ጥሩ ውጤት ያመጣ ተማሪ በአንዱ ቢወድቅ ከኮሌጅ ሊመረቅ አይችልም። በመሆኑም የወደቀበትን ትምህርት እስኪያልፍና ጥሩ ውጤት እስኪያመጣ ድረስ መማርና ማጥናት አለበት:- ውጤቱ በተሻሻለ ጊዜ ለመመረቅ ይችላል። የታመመ ሰው ከመላ አካሉ አንዱ በሽተኛ ቢሆን የታመመውን የአካሉን ክፍል ተመርምሮ መታከም አለበት። ኃጢአትም እንዲሁ ነው መንፈሳዊ በሽታ— የነፍስ ደዌ ነውና — ትንሽም ቢሆን— አንድም ቢሆን መታከም ያስፈልጋል። ጾመኛ ሰው ምግቦችን ሁሉ ቢተው ነገር ግን የሚወደውን ምግብ መመገቡን ባያቆም አልጾመም:- የሚወደውን እያደረገ ነውና። መጽሐፍም — «ሕግን ሁሉ የሚጠብቅ ነገር ግን በአንዱ የሚሰናከል ማንም ቢኖር በሁሉ በደለኛ ይሆናል።» በማለት ያስገነዝባል። ያዕ.፪፥፲። ከእግዚአብሔር አብልጠን የምንወደው ነገር መኖር የለበትም— በእግዚአብሔር ስላለን ፍቅር ሁሉን መተው ይገባናል እንጂ። ከእግዚአብሔር አብልጠን የምንወደውና ከእግዚአብሔር የምናወዳድረው ነገር ካለ ኃጢአት ነው። እግዚአብሔር ግን በልባችን ከእርሱ በቀር ማንም እንዳይኖር ስለሚሻ «ልጄ ሆይ ልብህን ስጠኝ» ይለናል። ልባችንን ለእግዚአብሔር የሰጠን እንደሆነ ኃጢአት ከእኛ ይርቃል። ልባችን ከእግዚአብሔር የራቀ እንደሆነ በእኛና በእርሱ መካከል እንቅፋት የሆነ ፈቃደ ሰይጣን — ኃጢአት ይገባል:- በልባችንም ያለውን ፍቅረ እግዚአብሔር ይከፍልብናል — ይቀንስብናል — ከእግዚአብሔር የበለጠም ኃጢአትን እንድንወድ ያደርገናል — ከአምላካችንም ያጣላናል። አባታችን አዳምና እናታችን ሔዋን ንጽሕናቸውን አጥተው ከእግዚአብሔር ጋር ለመጣላት የበቁት ልባቸውን ለምክረ ከይሲ ለአባብ ሰጥተው ዕፀ በለስን ወደው ነው። በልባቸው ያደረ የመብል ፍቅር ነበርና በዚያ የገባ ፈቃደ ሰይጣን ደካማ ጎናቸውን ተጠቅሞ ረታቸው። እኛም እንግዲህ የምንወደው ነገር ሁሉ ለእግዚአብሔር ካለን ፍቅር የሚነፃፀር—የሚወዳደር እንዳይሆንና በድካማችንም ከፈጣሪአችን ጋር እንዳንጣላ ደካማ ጎናችንን ማረም ይኖርብናል። ለሰይጣን መግቢያ በር እንዳንከፍትለት።

ብዙ ሰዎች በሠሩት መልካም ምግባር ይመጻደቃሉ። በዚህ ጥቂት ምግባራቸውም ኃጢአታቸውን ያካክሳሉ። ይሁን እንጂ እግዚአብሔር አምላክ ይህን የመሰለውን የኃጢአት ማካካሻ አይቀበለውም። በመጽሐፍ እንደተጣፈ በቤተ መቅደስ ሲመጻደቅ የነበረው ፈሪሳዊ በጌታ ዘንድ ተቀባይነት ማጣቱ በቂ መረጃና ምሳሌ ነው። ሉቃ.፲፰፥፱-፲፬።

እሥራኤልም በመስዋዕታቸው፣ በጸሎታቸውና ሰንበትን በማክበራቸው ይመጻደቁ ነበር:- እግዚአብሔር ግን አልተቀበላቸውም። ኢሳ.፩፥፲፩–፲፮። እግዚአብሔር ፈሪሳዊውንም ሆነ እሥራኤላውያንን ያልተቀበላቸው በልቡናቸው የነበረውን ክፉ ሃሳብ ለበረከትና ለጸጋ ብለው ሳይሆን በልማድ በፈጸሙት መልካም ምግባር ለማካካስ በመሞከራቸው ነው። ምክንያቱም ዛሬ የተሠራ ኃጢአት የሚወገደው ንስሐ በመግባት ነው እንጂ ትናንት በተኖረ የቅድስና ሕይወት ወይም በተሠራ በጎ ምግባር ተጣጥቶ ወይም ተካክሶ አይደለም። ስለዚህ ምን ጊዜም ቢሆን ኃጢአት የሆነውን ሁሉ መዋጋት ያስፈልጋል። በልቡናችን ኃጢአትን እያሰብንና እየሠራን በቀደመ ማንነታችን ከመመጻደቅ ይልቅ በግልጽ ከራሳችን ጋር ልንዋጋ — ደካማ ጎናችንን ልንጠግንና ከኃጢአትም ልንለይ ይገባል።

የእግዚአብሔርን ትእዛዛት ሁሉ የፈጸመው ወጣት የእግዚአብሔርን መንግሥት እንዳይወርስና ዘለዓለማዊ ሕይወትንም እንዳያገኝ እንቅፋት የሆነበት ገንዘብ መውደዱ ነበር። ማቴ.፲፱፥፲፮–፳፪። የዚህ ወጣት ደካማ ጎኑ በልቡናው ያደረ ፍቅረ ንዋይ ነበር። ስለዚህም «ያለህን ሸጠህ ለድሆች ሰጥና ተከተለኝ» በተባለ ጊዜ «እያዘነ ሄደ»:- ድካሙን ከእርሱ አውጥቶ ለመጣል ባለመቻሉ:- በልቡናው ያደረውን ፍቅረ ንዋይ በፍቅረ እግዚአብሔር መለወጥ ባለመቻሉ እግዚአብሔርን ለመከተልና ደቀ መዝሙሩ ለመሆን ሳይታደል ቀርቷል።

በእግዚአብሔር እንደበት ቅድስናው የተመሰከረለት አባታችን ኢዮብ እንኳ በዚህ ቅድስናው መመጻደቅ በጀመረ ጊዜ ተፈተነ። ኢዮ.፩፥፳፣ ፳፱፣ ፴፪፥፩። ከዚህም የተነሣ ያለውን ሁሉ አጣ። ሀብቱና ልጆቹ ሁሉ ተወሰዱበት። በዚህ ጊዜም ቆም ብሎ ራሱን በመመርመሩ ደካማ ጎኑን ዐወቀው:- «የማላውቀውን እናገራለሁ—አሁንም ራሴን በማዋረድ ንስሐ እገባለሁ» አለ። ኢዮ.፵፪፥፫–፮። ይህንም በማድረጉ በቀደመ ምግባር መመጻደቅን ከእርሱ አራቀ:- በደካማ ጎኑም ላይ አሸናፊ ሆነ። ንስሐ በመግባቱም የበለጠ ቅድስናን ከእግዚአብሔር ዘንድ አገኘ። ስለዚህ ደካማ ጎናችንን በመመርመር ከእኛ ልናርቀው ይገባል።

ሳይወድ በግዱ መንፈስ ቅዱስ አፉን ከፍቶ ፊቱን ጸፍቶ ስለመድኃኒታ ችን ትንቢት ያናገረው ነቢዩ በለዓም ለውድቀት የበቃው ገንዘብ በመውደዱ ነው። ዘኍ.፳፪፥፲፪። ዘኍ.፳፪፥፴፫። ዘኍ.፳፫፥፳። ዘኍ.፳፬፥፫–፬፣ ፲፭–፲፯።

ንጉሥ ሰሎሞን የወደቀው ሴት በመውደዱ ነው። በዚህ ድካሙ የተነሣም ወደቀ፤ አባታችን አብርሃምም በፍርሃት የተነሣ በውሸት ወደቀ፤

ቅዱስ ጴጥሮስም በችኩልነቱ ወደቀ፣ ቶማስም ድካሙ ጥርጣሬ ነበር:- አባታችን ያዕቆብም ድካሙ በሰው መመራቱ ነበር።

ሊቀ መላእክት የነበረውን ሳጥናኤልንም ለውድቀት ያበቃው ትዕቢቱ ነው። ኢሳ.፲፬፥፲፫–፲፬።

ማንም ሰው ቢሆን በጊዜው ካላረመው በድካሙ የተነሣ ይወድቃል። ስለዚህ የምንወደውን ኃጢአት መሸሸና ደካማ ባሕርያችንን በመመርመር ልንቋቋመው ከእኛም ልናስወግደው ያስፈልጋል። በንስሐ ጊዜም ቢሆን በእነዚህ ነገሮች ላይ ማተኮር ይገባል። እኛነታችንን ከምንወደው ኃጢአት የለየን እንደሆነ ያን ጊዜ የእግዚአብሔር ፍቅር ሕይወታችንን የሚመራው መሆኑን እናውቃለን።

፲. ዘለዓለማዊውን ሕይወትና የሚጠበቅብንን ማሰብ

መንፈሳዊ ጉዞአችን ረጅም ከመሆኑ የተነሣ መላ የሕይወት ዘመናችን አይበቃውም። ስለዚህ በዘመናችን ሁሉ ከእኛ ምን እንደሚጠበቅ በእርግጠኛነት ማወቅ አለብን። ከዚህ አንፃርም ጉዞውን ጀምረን በመጓዝ ላይ ነን? ወይስ ጥቂት ከተጓዝን በኋላ ቆመናል? ወይስ ገና መጓዝ አልጀመርንም? በማለት ራሳችንን መጠየቅ ተገቢ ነው።

ከእኛ የሚጠበቀው ማመን ብቻ ሳይሆን የቅድስናን ሕይወት መኖር ነው። ስለዚህም ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ «የጠራችሁ እርሱ ቅዱስ እንደሆነ እናንተም ቅዱሳን ሁኑ።» በማለት ተናግሯል። ፩ጴጥ.፩፥፲፭። እንዲሁም ደግሞ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «እግዚአብሔርን በመፍራት ቅድስናን ፍጹም እያደረግን ሥጋንና መንፈስን ከሚያረክስ ሁሉ ራሳችንን እናንጻ።» በማለት መንገዳችን የቅዱሳንን ጉዞ እብነት በማድረግ ወደቅድስና መጓዝ እንዲሆን ይጠበቅብናል። ፪ቆሮ.፯፥፩። ከዚህም በተጨማሪ «ትቀደሱም ዘንድ ፈልጉ:- ያለእርሱ ጌታን ሊያይ የሚችል የለምና።» ሲል ቅዱስ ጳውሎስ አስገንዝቧል። ዕብ.፲፪፥፲፬። ቅድስና የጉዞው ፍጻሜ አይደለም፤ ይሁን እንጂ ወደቅድስና ልንደርስ የቅድስናንም ሕይወት እየኖ ርን በውስጡ ማለፍ ያስፈልገናል። መንፈሳዊ ዕድገታችን ከፍጹምነት እስክንደርስ መቀጠል ያለበት እንጂ በተወሰነ ደረጃ ላይ የሚያቆም መሆን የለበትም። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም «የሰማይ አባታችሁ ፍጹም እንደ ሆነ ፍጹማን ሁኑ» በማለት አስተምሯል። ማቴ.፭፥፵፰። ቅዱስ ጳውሎስም ከዚህ በመነሣት «ፍጹማን የሆንን ሁላችን በደረስንበት በዚያ እንመላለስ» በማለት ግባችን ቅድስና እንዲሆን ይመክረናል። ፊል.፫፥፲፬–፲፭። ይህ

መመላለስም ከእግዚአብሔር የሚሰጠውን የፍጹምነት ጸጋ እስከማግኘት መሆን እንደሚገባው ነግሮናል። ፊል.፫፥፲፬።

ወደ ፍጹምነት የሚያደርሰውን የቅድስና ሕይወት መኖር ማለትም ዓለምን ለማዳን ሰው የሆነው ክርስቶስ ያስተማረውንና በሥራ ያሳየውን በመከተል መኖር ነው። «በእርሱ እኖራለሁ የሚል እርሱ ክርስቶስ እንደተመላለሰ ደግሞ ሊመላለስ ይገባዋል።» ሲል ቅዱስ ዮሐንስ የተናገረው ለዚህ ነው። ፩ዮሐ.፪፥፮።

ይህ የቅድስናና የፍጹምነት ሕይወት ወሰንና ልክ የሌለው ስለሆነ ቅዱሳን እንኳ ራሳቸውን «ኃጢአተኞች ነን» እያሉ ሲያሳንሱ እናገኛቸዋለን። ለዚህ ምሳሌ ሊሆኑን ከሚችሉት ብዙዎች መካከል አንዱ ቅዱስ ጳውሎስ ነው፦ «ኃጢአተኞችን ሊያድን ክርስቶስ የሆነ ኢየሱስ ወደዓለም መጣ፦ ከኃጢአተኞችም ዋና እኔ ነኝ።» በማለት ተናግሯል። ፩ጢሞ.፩፥፲፭። እርሱ ራሱን የኃጢአተኞች ዋና ካደረገ እኛ ደግሞ ስለራሳችን ምን ልንል እንችላለን?

ቅዱስ ጳውሎስ በተሰጠው ጸጋ ከሁሉም ሐዋርያት የበለጠ ለወንጌል አገልግሎት ደክሟል፦ ፩ቆር.፲፭፥፲። በብዙ ሀገሮችም ሰብኳል፤ አሥራ አራት መልእክታትን ጽፏልና፦ ብዙ ድንቅ ተአምራትን አድርጓል፤ የሥጋን ውጊያ ታግሦ ትዕቢትን አሸንፏል፦ ፪ቆር.፲፪፥፯። ወደ ሦስተኛው ሰማይ ድረስ ዐርጎ የሚያስደንቁ ቃላትን ሰምቷል፦ ፪ቆር.፲፪፥፬። እንግዲህ ይህ ጳውሎስ «አሁን እንዳገኘሁ ወይም...እንደሆንሁ አይደለም።...ነገር ግን ስለእርሱ እይዛለሁ ብዬ እፈጥናለሁ...እኔ ገና እንዳልያዝኩት እቆጥራለሁ፦ ነገር ግን አንድ ነገር አደርጋለሁ፦ በኋላዬ ያለውን እየረሳሁ በፊቴ ያለውን ለመያዝ እዘረጋለሁ።» በማለት ስለወደፊቱ የሚያስብ ከሆነ ከቶ አንዱን ነገር እንኳ ያልያዝነው እኛ ምን ልንል ይሆን? ፊል.፫፥፲፪–፲፫።

እኛ እንደተወደዱት ልጆች ልንኖር አልቻልንም። የታመኑ ባሮችም ለመሆን አልቻልንም። «የማይጠቅም ባሪያ» ከምንባልበት ደረጃ ላይ እንኳ አልደረስንም። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «እንዲሁ እናንተ ደግሞ የታዘዛችሁትን ሁሉ በአደረጋችሁት ጊዜ የማንጠቅም ባሪያዎች ነን በሉ።» እንዳለ እንዲሁ ልንል ደግሞ እንደሚገባን አስተምሮናል። ሉቃ.፲፯፥፲። ይህን በማለት የመከረን ገና በሕግ የምንመራና ሁሉንም ነገር ስለክርስቶስ አልተውንምና ነው። እንደ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «በእውነት ከሁሉ ይልቅ ስለሚበልጥ ስለክርስቶስ ስለጌታዬ ነገር ሁሉ ጉዳት እንዲሆን እቆጥራለሁ» ለማለት አልበቃንምና። ፊል.፫፥፰። ሕግን የጠበቀ

የማይጠቅም ባሪያ ከተባለ ስለኃጢአተኛው ደግሞ ምን ሊባል ይችላል? ይህ የኃጢአት ባሪያ እንጂ የክርስቶስ ባሪያ ሊባል አይችልም። የዲያብሎስ ባሪያ የእግዚአብሔር ተቃዋሚ ነውና።

ከዚህም የምንማረው ፍጹም ትሕትናን ነው። እነዚህ በእግዚአብሔር ጸጋ የከበሩ ቅዱሳን እነው ራሳቸውን የማይጠቅሙ ባሮች አድርገው እንደቆጠሩ ስንመለከት ገና ውዳሴ ማርያም በመድገማችን የክርስትናን ሕይወት ጉዞ ፈጽመን ከግቡ የደረስን ይመስለን የነበርን ሁሉ ያለንበትን ደረጃ እንድናውቅና ራሳችንን እንድንመረምር ይረዳናል። ስለዚህ በየትኛውም መንፈሳዊ የሕይወት ጉዞ ላይ ከምድራዊው ነገር ይልቅ ልናተኩርበት የሚገባው የመዳናችንን ነገር ነው። ያለችንን አንዲት ነፍስ ከስቃይና ከፍርድ በማዳን በዘለዓለማዊ ሕይወት ብንኖር ይበጃል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም «ሰው ዓለሙን ሁሉ ቢያተርፍ ነፍሱንም ቢያጎድል ምን ይጠቅመዋል» ያለው ለዚህ ነው። ማቴ.፲፮፥፳፮።

ይህም ስለሆነ ቆም ብለን በእርግጥ በሕይወት ጎዳና ላይ እየተጓዝን ስለመሆናችን ራሳችንን መመርመር፦ በፍቅረ እግዚአብሔር ስለመኖራችን፣ ማወቃችንን ማስተዋልና መንፈሳዊ ዕድገታችንን ማጤንና መቆጣጠር ያስፈልገናል። ከዚህ አንፃር እንግዲህ የምንረዳው ዐቢይ ቁም ነገር በፊታችን ያለውን እጅግ ረጅም መንፈሳዊ ጉዞ ገና ያልጀመርነው መሆኑን ነው።

የዚህ ረጅም ጉዞ መጀመሪያው እግዚአብሔርን መፍራት ነው። «ፈሪሃ እግዚአብሔር የጥበብ ሁሉ መጀመሪያ ነው።» ተብሏልና። ምሳ.፩፥፲። ፈሪሃ እግዚአብሔር ወደ ፍቅረ እግዚአብሔር የሚያደርስ መንገድ ነው። ከፈሪሃ እግዚአብሔር የደረሰ ሰው የእግዚአብሔርን ሕግጋቱን አይጥስም ትእዛዛቱንም አያፈርስም። እኛ ግን ሕጉንና ትእዛዛቱን ስንቃወምና ስንጥስ እንገኛለንና ፈሪሃ እግዚአብሔር በእኛ ውስጥ ያለመኖሩን በዚህ እናውቃለን። ወደ ፍቅረ እግዚአብሔር የሚያደርስንን ፈሪሃ እግዚአብሔር ገንዘብ ካላደረግን እንግዲህ ወደፍቅር የምንደርሰው መቼ ነው?

ፈሪሃ እግዚአብሔር ከሌለን – በፍቅረ እግዚአብሔር ልንኖር አንችልም፦ ፍቅረ እግዚአብሔር በእኛ ዘንድ ከሌለ የእግዚአብሔር መንፈስ ሊያድርብን አይችልም። የእግዚአብሔር መንፈስ ካልመራን ወደ እግዚአብሔር ልንደርስም አንችልም። በእግዚአብሔር መንፈስ ብንመራ በሕይወታችን የመንፈስን ፍሬ እናፈራለን፦ እርሱም ስፍና ብዙ ነው። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም የመንፈስ ፍሬ «ፍቅር፤ ደስታ፤ ሰላም፤ ትዕግሥት፤ ቸርነት፤ በጎነት፤ እምነት፤ የውሃት፤ ራስን መግዛት ነው።»

በማለት ተናግሯል። ገላ.፭፥፳፪። ከእነዚህ የመንፈስ ቅዱስ ፍሬዎች የመጀመሪያ የሆነውን ፍቅርን በቀዳማዊ የቆሮንቶስ መልእክቱ በሰፊው ተንትኖታል። ፩ቆር.፲፫። ከእነዚህ የመንፈስ ቅዱስ ፍሬዎች በየትኛው መጓዝን ጀምረን እንደሆነ ራሳችንን ልንጠይቅ ያስፈልጋል።

እንግዲህ በዘለዓለም ሕይወት ለመኖር የሚያበቃውን የፈሪሃ እግዚአብሔርና የፍቅረ እግዚአብሔር በአጠቃላይም ከእግዚአብሔር ጋር የሚኖረንን ግንኙነት የመጀመሪያ እርምጃ መጀመር ይገባናል። ይህ የመጀመሪያ እርምጃም ራስን ቆም ብሎ መመርመርና ጉድለትን በማስወገድ ዘለዓለማዊውንም ሕይወት በማሰብ ንስሐ መግባት ነው። ንስሐ የእግዚአብሔርን ጥሪ የምንሰማበት ወደ እግዚአብሔርም የሚመልሰን፤ ወደንጽሕና፣ ወደቅድስና ወደጸጋ ፍጽምና የሚያደርሰን መሣሪያ ነው። በዚህ ጉዞ ሕይወትን ለመጀመር ከፈለግን የሚከተለውን መመሪያ መከተል ይገባናል።

፲፩. የኃጢአትን ፍቅር ለማስወገድ ፍቅረ እግዚአብሔርን ማጽናት

ሰው በልቡናው ከሁሉም ነገር ነፃ ሆኖ ለመኖር አይችልም። ወይ የመልካም አሊያም የክፉ ሃሳብ ማደሪያ ነው የሚሆነው – በፍቅረ እግዚአብሔር ወይም በፍቅረ ዓለም የተያዘ ነው የሚሆነው። ይሁን እንጂ እነዚህን ሁለቱን ተቃራኒ ነገሮች ለማስተናገድና በሁለቱም ደስተኛ ለመሆን አይቻለውም። የእግዚአብሔር ቃልም «የዓለም ወዳጅ ሊሆን የሚወድ ሁሉ የእግዚአብሔር ጠላት ሆኗል።» በማለት ምስክርነቱን ገልጧል። ያዕ.፬፥፬። ሌሎችን ነገሮች መውደድ ከደጉና ከቸሩ አምላክ ከእግዚአብሔር ጋር የሚያጣላ ከሆነ ከፍቅረ እግዚአብሔር የበለጠ በልቡናችን ሊያድር የሚገባው ሌላ ነገር መኖር የለበትም። የእግዚአብሔር ፍቅርም ጥልቅና ጠንካራ ነው ከዚህም የተነሣ በልቡናችን ያለውን ማንኛውንም ሌላ ፍላጎት ያስወግድልናል።

እንግዲህ ፍቅረ እግዚአብሔርን በንስሐ የምናገኘው ከሆነ–ብልባችን ያደረው ፍቅረ እግዚአብሔርም የሠለጠነብንን የኃጢአት ፍላጎት የሚያስወግድልን ከሆነ «ንስሐ አንዱን ፍላጎት በሌላ መለወጥ ነው» በማለት አንድ ቅዱስ አባት መናገሩ ትክክል ነው። ይህም ንስሐ የዓለምና የሥጋ ፍላጎት በሆነው የኃጢአት ፍላጎት ፈንታ መንፈሳዊውንና የጽድቅን– ከእግዚአብሔር ጋራ ለዘለዓለም የሚያኖረውን ሕይወት መተካት ነው። በመሆኑም ልቡናችን ከእግዚአብሔር ፍቅርና ከሰማያዊው የዘለዓለም ተስፋ የተለየ እንዳይሆን ጸንተን የዓለምን ፍላጎትና ኃጢአትን መቃወም

ይኖርብናል። የዓለም ፍላጎት በመንፈሳዊ ሕይወታችን ላይ ተጽእኖ በሚያደርግብን ጊዜ ሁሉ መንፈሳዊ በሆነው መሣሪያ – በጸምና በጸሎት በመጠቀም ልንዋጋው ይገባል፡- የዚህ መንፈሳዊ ውጊያ ውጤት ደግሞ የእግዚአብሔር ፍቅር በውስጣችን ጥልቅ እንዲሆን የረዳናል።

እግዚአብሔርን ፈጽሞ በሚያፈቅር ልቡና ኃጢአት ሊገባበት እንደማይችል ማወቅ አለብን። በአንድ ሰው ልቡና ውስጥ ያለው ጽኑ ፍቅረ እግዚአብሔር ያለማቋረጥ እንዲጸም፣ እንዲጸልይ፤ መንፈሳውያን መጻሕፍትን እንዲያነብ፤ ቤተ ክርስቲያን እንዲሄድ– ንስሐ እንዲገባ፡- ሥጋውን ደሙን እንዲቀበል ያደርገዋል።

ሃይማኖት (እምነት) ራሱ ፍቅር ነው፡- በመሆኑም ሃይማኖት፤ ፍቅረ እግዚአብሔር፤ መልካምን ነገር የማድረግ ፍቅር፤ ሌሎችን ሰዎች ማፍቀር ነው። ይህን ፍቅር ያጣ ልቡና ግድየለሽ ከመሆኑ የተነሣ ቀድሞ የእግዚአብሔርን ፍቅር ባወቀበት ጊዜ በልቡናው የተቀጣጠለውን ፍጹም መንፈሳዊነት ያጣል – እናም ይህ ግድየለሽነቱ ወደ ኃጢአት ያድጋል።

በልቡናችን ውስጥ የእግዚአብሔር ፍቅር ከሌለ ንስሐ ልንገባ አንችልም። እግዚአብሔርንም ካላፈቀርን ኃጢአትን ልንጠላና ልቡናችንን ልናነጻ አንችልም። ሰው እግዚአብሔር በመጨረሻው የፍርድ ቀን የሚሰጠውን የቅጣት ፍርድ በመፍራት ከሲኦልና በኋላም ከገሃነም እሳት ለመዳን ብሎ ንስሐ ሊገባ ይችላል፡- ነገር ግን እንዲህ ዓይነቱ ሰው በፍርሃት ምክንያት ተዋት እንጂ ኃጢአትን ከልቡናው ጨርሶ አላወጣትም– አልጠላትምና። የዚህ መሰሉ ልቡና ደግሞ ከግራ ወደቀኝ ሲዋዥቅ ይኖራል እንጂ ውስጣዊ ሰላምና ዕረፍት አግኝቶ አይረጋጋም በውስጡ ፍቅረ እግዚአብሔር አልተተካምና። ልቡና በፍቅረ እግዚአብሔር ሊሞላና ወደ መልካምነት ሊለወጥ የሚችለው በንስሐ ነው። መንፈሳዊ ሕይወትም ከዚህ ፍቅረ እግዚአብሔር የሚመጣ ነው እንጂ እንደደራሽ ውሃ ድንገት የሚገኝ አይደለም።

ማንኛውም ነገር በፍቅረ እግዚአብሔር ላይ ተመሥርቶ ካልተደረገ ልማድ እንጂ መንፈሳዊ ሕይወት ነው ሊባል አይችልም። ስለዚህም በጸሎታችን «ነፍሴ በቅቤና በስብ እንደሚጠግቡ ትጠግባለች» መዝ.፷፪፥፭። «አቤቱ ሕግህን እንደምን እጅግ ወደድሁ ቀኑን ሁሉ እርሱ ትዝታዬ ነው» እያልን መጸለይ አለብን። መዝ.፻፲፰፥፺፯። በመጽሐፍም «ቃልህ ለጉሮሮዬ ጣፋጭ ነው፡- ከማርና ከወለላ ይልቅ ለአፌ ጣፈጠኝ» ተብሎ ተጽፏል። መዝ.፻፲፰፥፻፫። እኛም ደግሞ ወደ ቤተ ክርስቲያን ሄደን

«የሠራዊት አምላክ ሆይ ማደሪያዎችህ እንደምን የተወደዱ ናቸው ነፍሴ የእግዚአብሔርን አደባባዮች ትወዳለች፦ ትናፍቃለችም፦ ልቤም ሥጋዬም በሕያው አምላክ ደስ ተሰኘ።» በማለት ልንጸልይ ያስፈልጋል። መዝ.፹፫፥፩—፪። በዚህ አኳኋን በውስጣችን ከሚፈጠረው መንፈሳዊ ስሜት የተነሣ ንስሐ በመግባታችን ደስተኞች ስለምንሆን የንስሐ ሕይወታችን የሚቋረጥ ሳይሆን ተከታታይ ይሆናል።

ፍጹሙ ፍቅረ እግዚአብሔር በልቡናችን ውስጥ ሳይኖር ኃጢአትን ብንተው እንኳ ኃጢአት ደግሞ ወደነበርንበት ወደ ራሱ መንግሥት ሊመልሰን መዋጋቱን አይተውም። ምክንያቱም ልቡናችንን ፍጹም በሆነ የንስሐ ሕይወት ሊያኖረንና ከእግዚአብሔር ጋር ሊያስታርቀን የሚችለው ፍቅር በልቡናችን ውስጥ ስለሌለ ነው። ኃጢአትንና የኃጢአት ምንጭ የሆነውን ዲያብሎስን ማሸነፍ የሚችለው ፍጹም የሆነ ፍቅረ እግዚአብሔር ነው።

በእርግጥ ንስሐን እንደምንሻ የታወቀ ነው። በልባችንም መንፈሳዊውን ሕይወት በመጀመራችን በንስሐ ጉዞ ላይ እንደሆንን ልናስብ እንችላለን፦ ነገር ግን ብንጸልይና ብንጾምም በውስጣችን ሥር ከሰደደው የኃጢአት ፍቅር የተላቀቅን መሆኑ አይሰማንም ለምን? ምክንያቱም መንፈሳዊውን የሕይወት ጉዞ በመጀመራችን መንፈሳዊ እርካታም በማግኘታችንና በጽናት በመጾማችን፣ በትጋት በመጸለያችን፣ ቅዱሳት መጻሕፍትን በማንበባችን የመንፈሳዊውን ሕይወት ጣዕም በማወቃችን ነው። ይህ ደግሞ የእግዚአብሔርን ፍቅር በልቡናችን በማሳደር ወደ ንስሐ እንድንደርስ ያደርገናል።

በዚህ የእግዚአብሔር ፍቅር በንስሐ ሕይወት ያልኖርን እንደሆነ መጥፋታችን አይቀርም። ስለዚህ ኃጢአትን ከልቡናችን ፈጽሞ ሊያስወግድልን የሚችለውን የእግዚአብሔርን ፍቅር ገንዘብ ማድረግ ይገባናል። በምንጩ አጠገብ እንሥራችንን ለመጣል ጌታችንን አምላካችንን ኢየሱስ ክርስቶስን ማወቅ አለብን። ዮሐ.፬። ይህን የእግዚአብሔርን ፍቅር ለማግኘትም በትዕግሥትና በጽናት መጸለይ ይገባናል። በፍጹም ልባችን — በፍጹም ሃሳባችን ሁሉ «አቤቱ ጌታ ሆይ አንተን የማፈቅር አድርገኝ፣ ከልቤም ውስጥ የኃጢአትን ፍቅር አስወግድልኝ፦ የአንተን ፍቅርም ስጠኝ» በማለት በጸሎት እግዚአብሔርን ልንጠይቅ ያስፈልጋል። ከዚህም ሌላ ሁል ጊዜ ፍቅረ እግዚአብሔርን በልቡናችን የሚያሳድሩ ነገሮችን ለማድረግ፣ ለማየትና ለመስማት በጽኑ መፈለግ አለብን። ከዚሁ አንፃር ደግሞ የእግዚአብሔርን ፍቅር ከልቡናችን ሊያጠፉብን የሚችሉ ነገሮችን ከእኛ ማራቅና በጽኑ መቃወም ይገባናል።

ስለዚህ ኃጢአትን ከልቡናችን ፈንቅሎ ለሚለልን የእግዚአብሔር ፍቅር ከእኛ የሚጠበቀውን ሁሉ ጥንቃቄ ማድረግ ይኖርብናል። የእግዚአብሔር ፍቅር በልቡናችን ውስጥ ባደገ መጠን ልቡናችን ደግሞ ለኃጢአት ያለው ጥላቻ እያደገና እየበረታ ይሄዳል። እግዚአብሔር አምላካችንም ኃጢአትን በጠላን መጠን ፍቅሩን የበለጠ ይጨምርልናል። አምልኮአችንና አገልግሎታችንም ሁሉ በደስታ ይሆናል። የፈጣሪአችንን የእግዚአብሔርን ሕግም ለማክበርና ትእዛዛቱን ለመፈጸምም አይከብደንም። ከዚህም የተነሣ እንደፍቀረ እግዚአ ቅዱስ ዮሐንስ «ትእዛዛቱን ልንጠብቅ የእግዚአብሔር ፍቅር ይህ ነውና፦ ትእዛዛቱም ከባዶች አይደሉም» ብለን ለማመንና ለመመስከር እንችላለን። ፩ዮሐ.፭፥፫። ምክንያቱም በእነዚህ የእግዚአብሔር ሕግጋት ጸንተን ብንኖር ያለአንዳች ችግር ደስተኞች ስለምንሆንና እንዲሁም በልባችን አድሮ የሚፈትነን አንዳችም የሥጋ ፍላጎትና ኃጢአት ስለሌለ ነው። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም «በውስጡ ሰውነቴ በእግዚአብሔር ሕግ ደስ ይለኛልና» በማለት መናገሩ ለዚህ ነው። ሮሜ.፯፥፳፫።

እግዚአብሔርን የሚያፈቅር ሰው ሕግጋቱን በመፈጸሙ ደስተኛ ነው። የእግዚአብሔር ሕግጋት ፍጻሜ የሆነው ፍቅር በልቡናው ያደረ በመሆኑም እግዚአብሔር ከሚደሰትበት በቀር የሚያዝንበትንም ነገር ስለማይሠራ ደስተኛ ነው። ወላጆቹን የሚወድ ሰውም ከእነርሱ በሚያገኘው ምርቃት ተስፋና ደስታ ስላለው እነርሱ የሚከፋበትን ነገር ከቶውኑ አያደርግም። እንዲህ ያለ በፍቅረ እግዚአብሔር ላይ የተመሠረተ የቅንነትና የየዋህነት ስሜት ያለው ሰው ያለምንም ችግር ንስሐ ሊገባ ይችላል። በልቡናው ፍቅረ እግዚአብሔር ለሌለው ሰው ንስሐ መግባት ከባድ ሸክምና አስቸጋሪው ነው ምክንያቱም የኃጢአትን ፍቅር ገና ከልቡ ጠርጎ አላስወገደምና። ስለዚህ የንስሐ ሕይወታችንን አስቸጋሪ የሚያደርገውን የኃጢአት ፍቅር ከልቡናችን የሚያስወግደውን የእግዚአብሔርን ፍቅር ገንዘብ ማድረግ ይኖርብናል። ይህን አማናዊና ፍጹም ፍቅር ያገኘን እንደሆነ ንስሐ መግባትና የእግዚአብሔርን ትእዛዛት መፈጸም አይከብደንም።

ንስሐ መግባት የተራራ ያህል ገዝፎ የገደል ያህል አስቸጋሪ ሆኖ የታየን እንደሆነ በልቡናችን ያለው የእግዚአብሔር ፍቅር ፍጹም አይደለም ወይም ደግሞ ምንም ፍቅረ እግዚአብሔር የለንም ማለት ነው። ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስ «ጽድቅን የማያደርግ...ሁሉ ከእግዚአብሔር አይደለም» ብሏልና። ፩ዮሐ.፫፥፲። በድጋሚም «ከእግዚአብሔር የተወለደ ሁሉ ኃጢአትን አያደርግም፦...ከእግዚአብሔር የተወለደው ራሱን እንዲጠብቅ ክፉም እንዳይነካው እናውቃለን።» በማለት የእግዚአብሔር ፍቅር ካለን የኃጢአት

ተቃራኒ ወደሆነው ሕይወት የሚያደርሰንን ንስሐ መግባትን ልንወደው እንደምንችል ነግሮናል። ፩ዮሐ.፫፥፱። ፩ዮሐ.፭፥፳። ከንስሐ ይልቅም የሚከብደንና የሚያስፈራን ኃጢአትን መሥራት ይሆናል። በልባችን ካደረው ጽኑ የእግዚአብሔር ፍቅር የተነሣም «እንዴት ይህን ትልቅ ክፉ ነገር አደርጋለሁ? በእግዚአብሔር ፊት እንዴት ኃጢአትን እሠራለሁ?» እንላለን። ዘፍ.፴፱፥፱። ኃጢአትን ከጠላን ደግሞ ንስሐን እንወዳለን:- እርሱም የልብ ንጽሕናን ለማግኘት ያበቃናል። የእግዚአብሔር ፍቅር በልቡናችን ያለውን የኃጢአት ፍቅር አውጥቶ እንደሚጥልልን ስንገነዘብ እንዴት አድርገን ወደ ፍቅረ እግዚአብሔር ልንደርስ እንደምንችል እንጨነቅ ይሆናል። ወደ እግዚአብሔር ፍቅር ሊያደርሱን ከሚችሉት ዋና ዋና መንገዶች መካከል የሚከተሉት ጥቂቶቹ ናቸው:- እነርሱም:- መላ ሕይወታቸውን ለእግዚአብሔር በመስጠት የኖሩ ቅድሳንን ታሪክና ገድላቸውን አዘውትሮ ማንበብ፣ ስለንስሐና ወደ እግዚአብሔር ስለመመለስ የተጻፉ ቅዱሳት መጻሕፍትን መመርመር፣ ሞትን:- የመጨረሻውን ፍርድና የእግዚአብሔርን መንግሥት ማሰብና እንዲሁም ደግሞ እግዚአብሔር ለእኛ ያለውን ፍጹም ፍቅር በማስተዋል ማስታወስ ናቸው። እነዚህም እግዚአብሔር ያደረገልንን ታላቅ ቸርነትና የገለጠልንን ፍጹም ፍቅር እያሰብን እንድንወደው ያደርጉናል። ምክንያቱም እርሱ አስቀድሞ ወዶናልና። ስለዚህም ለንስሐ የሚያበቃውን ፍቅሩን በልቡናችን እንዲያሳድርልንና አዲስ ልብንም እንዲሰጠን ዘወትር ከእግዚአብሔር ጋር በጸሎት መነጋገርን አጥብቀን መያዝ ያስፈልጋል።

፲፪. ከእግዚአብሔር ጋር መታገልና ዕርዳታውን ገንዘብ ማድረግ

ኃጢአታችንን ከእኛ አስወግደን ንስሐ ለመግባት እንፈልግና ይህም ይሳካልን ይሆናል። በዚህ ጊዜ ግን በኃጢአት ላይ ድልን መቀዳጀት ከሰው አለመሆኑን ልናስታውስ ይገባል። ምክንያቱም:-

ሀ. ታላላቆችን ሁሉ ያሸነፈ ኃጢአት ያለእግዚአብሔር ዕርዳታ በሥጋ ኃይልና ብርታት ሊሸነፍ የሚችል አይደለምና። ምሳ.፯፥፳፮።

ለ. ቀደም ብለን የወደቅንበትና የጣለን ኃጢአት ከሆነ ዛሬም በእኛ ላይ ኃይል አለውና:-

ሐ. ከውስጣችን ካለው የሥጋ ፈቃድ በተጨማሪ ውጊያው ከውጭም የሚሠነዘር በመሆኑ በእጥፍ ኃይለኛ ነውና:-

መ. በመጽሐፍም «እግዚአብሔር ከተማን ካልጠበቀ ጠባቂ በከንቱ ይተጋል» ከመባሉም በላይ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «ያለ እኔ ምንም ልታደርጉ አትችሉም» በማለት ተናግሯልና። መዝ.፻፳፮፥፩። ዮሐ.፲፭፥፭።

ሠ. የእግዚአብሔርን ዕርዳታ ሳንሻ በራሳችን ብቻ በምንሠራው ሥራ ብዙ ጊዜ እንወድቃለን። ቢሳካልን እንኳ እኛው በኃይላችን ወይም በጥበባችን እንደአደረግነው በመቁጠር በራሳችን እንመካለን። ትዕቢት ደግሞ ሰይጣንን ያዋረደው በመሆኑ በሥራ ሁሉ የእግዚአብሔርን አጋዥነት መፈለግ መልካም ነውና:-

ረ. ከዚህ በፊት ባሳለፍነው የሕይወት ተሞክሮ በራሳችን ኃይል ንስሐ ለመግባት አለመቻላችንን ዐውቀናል። ብዙ ጊዜም ንስሐ ለመግባት ዝተን አልሆንልንም – በእግዚአብሔር ፊት ቆመንም ‹ይህን ኃጢአት ደግሜ ብሠራው እንዲህ ልሁን› እያልንም ምለናል። በራሳችን ስለተማመንንና የእግዚአብሔርን ዕርዳታ ስላልፈለግን አልተሳካልንምና ነው።

ስለዚህም «አንተ ግን እግዚአብሔር አምላኬ ነህና መልሰኝ:- እኔም እመለሳለሁ» በማለት የእግዚአብሔርን ዕርዳታ ደጅ ልንጠና ይገባናል። ኤር.፴፩፥፲፰። እግዚአብሔር ተነሳሒ ልቡና እንዲሰጠን እርሱን መጠየቅ ያስፈልጋል:- እርሱ ራሱ ደግሞ «አዲስም ልብ እሰጣችኋለሁ:- አዲስም መንፈስ በውስጣችሁ አኖራለሁ:-...መንፈሴንም በውስጣችሁ አኖራለሁ:- በትእዛዜም እስኪዳችኋለሁ።» ሲል ተናግሯልና። ሕዝ.፴፮፥፳፮–፳፯። እርሱ አምላካችን የገባልንን ኪዳን እያሰብን ልቡናችንን ወደ ንስሐ እንዲመልስልን ብንጠይቀው በቃሉ የታመነ ነውና ያደርግልናል:- ተነሳሒ ልብንም ይሰጠናል:- በትእዛዙም የምንመራ ያደርገናል። ለዚህም ነው በቤተ ክርስቲያን ጸሎታችን «በንስሐ ሂሶጵ እርጨኝ እነጻማለሁ:- እጠበኝ ከበረዶም ይልቅ ነጭ እሆናለሁ» እያልን የምንጸልየው። መዝ.፶፥፯። ከኃጢአት የሚያጥበንና የሚያነጻን እግዚአብሔር እንጂ እኛ ራሳችንን አጥበን ልናነጻ አንችልምና በዳዊታችን፣ በሠርክና በነግህ ጸሎታችን እንዲሁም በቅዳሴአችን ሁሉ ደጋግመን ‹አቤቱ ጌታችን ሆይ ከክፉ ነገር አንጻን ነፍሳችንንም ከሞተ ኃጢአት አድን› እያልን እንጸልያለን። በዚህም ንስሐ፣ ንጽሕናና ቅድስና ከእግዚአብሔር የሚገኙ፣ በጸሎትም እግዚአብሔር ሊለመንባቸው የሚገቡ እንጂ እንዲሁ ያለእግዚአብሔር ዕርዳታ በራስ ጥረት የሚመጡ አለመሆናቸውን ከቤተ ክርስቲያን

እንግራለን። ይህም ወደንስሐ ሕይወት ለመድረስ የሚያስችለው ድልድይ ጸሎት መሆኑን ያስረዳል። ቅዱስ ይስሐቅም «ከጸሎት በቀር ወደ ንስሐ ሊያደርስ የሚችል መንገድ እንዳለ የሚያስብ ማንም ሰው እርሱ በዲያብሎስ የተታለለ ነው።» በማለት የተናገረው ለዚህ ነው።

ስለዚህም ሁል ጊዜ እግዚአብሔርን ‹የአንተን ዕርዳታ እሻለሁ:- ከአንተ ውጭ ምንም ልሠራ አልችልምና› በማለት ልንለምነው ያስፈልጋል። በፈጣሪአችንም ፊት ቆመን «ፈቃድ አለኝና መልካሙን ግን ማድረግ የለኝም:- የማልወደውን ክፉ ነገር አደርጋለሁና:- ዳሩ ግን የምወደውን በጎውን ነገር አላደርገውም።» ...«እንደ ጠፋ በግ ተቅበዘበዝሁ ትእዛዝህን አልረሳሁምና ባሪያህን ፈልገው።» አንተም «እኔ ራሴ በጎቼን እሠማራለሁ:- አስመስጋቸውማለሁ።...የጠፋውንም እፈልጋለሁ:- የባዘነውንም እመልሳለሁ:- የተሰበረውንም እጠግናለሁ:- የደከመውንም እጸናለሁ።» ያልክ አይደለህምን? ሮሜ.፯፥፲፰–፲፱። መዝ.፻፲፰፥፻፸፮። ሕዝ.፴፬፥፲፭–፲፯። ስለዚህ እኔ የጠፋሁ፣ በባሪ፣ ደካማና የባዘንኩ ነኝና ፈልገኝ:- መልሰኝ:- አጽናኝ:- አጠንክረኝም:- ደክሜአለሁና ንስሐ ልግባ አልተቻለኝም:- ስለዚህም ለንስሐ የበቃሁ አድርገኝ በማለት እግዚአብሔር ኃይልና ብርታቱን እንዲሰጠን መለመን ያስፈልጋል።

በተጨማሪም እግዚአብሔር አምላካችንን አንተ ከኃጢአት እንድትጠብቀኝ ቃል ገባልኝ:- ደግሞም:- «እናንተ ደካሞች ሸክማችሁ የከበደ ወደ እኔ ኑ እኔም አሳርፋችኋለሁ» ብለኸልና አሳርፈኝ። ማቴ.፲፩፥፳፰። ዳግመኛም «የሰው ልጅ የጠፋውን ሊፈልግና ሊያድን መጥቷልና» ያልክ አንተ ጠፍቻለሁና አድነኝ። ሉቃ.፲፱፥፲። ከመጨረሻው ቅጣት ብቻ ሳይሆን ከኃጢአትም አድነኝ — «ኢየሱስ» የተባልክ አንተ መድኃኒት ሆነህ ሕዝብህን ለማዳን መጥተኸልና። ማቴ.፩፥፳፩። በመጽሐፍም «ስለድሆች መከራ፣ ስለችግረኞች ጩኸት፣ አሁን እነሣለሁ መድኃኒት አደርጋለሁ:-» ብለኸልና በኃጢአት ደዌ የታመምኩትን እኔን አድነኝ በማለት ልንለምነው ይገባል። መዝ.፲፩፥፭።

የንስሐን ሕይወት ለማግኘት ኃይልን ከሚሰጥ ከእግዚአብሔር ጋር መታገል ያስፈልጋል። አባታችን ቅዱስ ያዕቆብም «ካልባረክኸኝ አልለቅህም» በማለት ከእግዚአብሔር ጋር ታግሎ በረከትን አግኝቷል። ዘፍ.፴፪፥፳፮። እንዲሁ ሁሉ እግዚአብሔር ከኃጢአት እንዲለየንና ከድካማችን እንዲያበረታን:- ለንስሐም እንዲያበቃን ከእርሱ አግር ሥር

ወድቀን በጸሎትና በጾም ልንታገለው ይገባል። ይህም ማለት እርሱ ኃጢአትን የምንጠላበትን፣ ትእዛዛቱን በሥራ ለመተርጐም የምንችልበትን፣ የሰይጣንን ፈተና የምንቋቋምበትን፣ በልቡናችን ውስጥ ያለውን ኃጢአት አውጥቶ የሚጥል ፍጹም ፍቅር የምናገኝበትን፣ እርሱን የምንወድበትን ኃይል እንዲሰጠን አብዝቶ መጸለይ ነው። ከእርሱ ጋር መታገል ማለት በፍጹም ፍቅርና ትህትና በፊቱ ቆሞ ኃይልን ለማግኘት በጽኑ ጸሎት መለመን ነው።

በጽኑ ጸሎት የሚተጋ ሰው ከሰይጣን ፈተና የተነሣ በሚመጣበት ኃጢአት አይወድቅም። ምክንያቱም በነገሩ ሁሉና በሚሠራው ሥራ ውስጥ እግዚአብሔር አለ ውጊያው ሁሉ እግዚአብሔርን አጋዥ አድርጎ ነውና። ስለዚህ እኛም ዘወትር በምንሠራው ሥራና ከኃጢአት ጋርም በምናደርገው ረቂቅ መንፈሳዊ ውጊያ ሁሉ የእግዚአብሔርን ኃይልና አጋዥነት መከታ ልናደርግ ይገባል እርሱ ሁሉንም ያደርግልናልና። የጸሎት ሰዎች የሆንን እንደሆንም በኤርምያስ «ከአንተ ጋር ይዋጋሉ:- ነገር ግን አድንህ ዘንድ እኔ ከአንተ ጋር ነኝና ድል አይነሡህም ይላል እግዚአብሔር» ተብሎ እንደ ተጻፈ ድል የሚነሣን ኃጢአት አይኖርም እግዚአብሔር ይዋጋልናልና። ኤር.፩፥፲፱። ደግሞም «በአጠገብህ ሺህ በቀኝህም እሥር ሺህ ይወድቃሉ ወደ አንተ ግን አይቀርብም» ተብሏል። መዝ.፺፥፯። ስለዚህም «እግዚአብሔር ስለእናንተ ይዋጋል:- እናንተም ዝም ትላላችሁ» በማለት ተነግሯልና እርሱ የውስጡንም የውጭውንም ውጊያ ስለሚዋጋልን የእርሱ ዕርዳታ እጅግ ያስፈልገናል። ዘጸ.፲፬፥፲፬።

ስለዚህ በማንኛውም ጊዜ በመንፈሳዊ ሕይወታችን ላይ በሚመጣብን ውጊያ እግዚአብሔርን ከፊት አድርገን «ሰልፉ ለእግዚአብሔር ነው» የሚለውን የቅዱስ ዳዊትን መርሕ መከተል ይገባል። ፩ሳሙ.፲፯፥፵፯። ምክንያቱም «በትንሽ ወይም በብዙ ማዳን እግዚአብሔርን አይቸግረውምና።» ፩ሳሙ.፲፬፥፮። ሕዝቡ ከአማሌቃውያን ጋር ሲዋጉ «በአማሌቅ ላይ የእግዚአብሔር ሰልፍ» ተብሏልና በኃጢአታችን ሁሉ ላይም የእግዚአብሔር ሰልፍ ይሆናል። ዘጸ.፲፯፥፲፮። ከኃጢአታችንና ከሚያታልለን የዓለም አምሮት የሚያድነን እርሱ ነው «እኔ ዓለሙን አሸንፌዋለሁ» በማለት ተናግሯልና። ዮሐ.፲፮፥፴፫። ያለ እግዚአብሔር ዕርዳታ ኃጢአትን ማሸነፍ:- ንስሐም መግባት እንደማይቻል በዚህ ሁሉ እናውቃለን።

ስለሆነም እንደ ቅዱስ ዳዊት:- «እግዚአብሔር ግን አገዘኝ:- ኃይሌም ዝማሬዬም በእግዚአብሔር ነው» መዝ.፻፲፯+፲፭። እንደ ቅዱስ ጳውሎስም «በወደደን በእርሱ ከአሸናፊዎች እንበልጣለን።» ሮሜ.፰+፴፯ በማለት አሸናፊነታችን ሁሉ በእግዚአብሔር ዕርዳታ መሆኑን እንናገራለን። ይህን የሚያብራሩልን ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እግዚአብሔር «ሁል ጊዜ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ (ሰው በመሆኑና ስለእኛ በመስቀል ላይ በመሞቱ) ድል መንሣትን ይሰጠናል።» ፩ቆሮ.፲፭+፶፯። ፪ቆሮ.፪+፲፬። ካለ በኋላ ቀጥሎ ደግሞ «ኃይልን በሚሰጠኝ በክርስቶስ ሁሉን እችላለሁ» በማለት የተናገራቸው ቃላት ናቸው። ፊልጵ.፬+፲፫። እኛም ይህን እንመሠክራለን።

ስለዚህ ኃጢአትን ለመታገል ከመጀመር አስቀድሞ ኃይል መንፈሳዊን ለማግኘት ከእግዚአብሔር ጋር መታገል ያስፈልጋል:- ኃጢአትን ድል መንሣት የሚቻለው በእግዚአብሔር አጋዥነት ነውና። አባታችን ያዕቆብ ወደ ዔሳው ከመሄድ በፊት ከእግዚአብሔር ጋር ታገለ—በረከትንም አገኘ:- ወደዔማው ዘንድም በሄደ ጊዜ ሁሉ መልካምና ያማረ ሆነለት፤ የጦር አዛዡ ባርቅ ነቢይት ዲቦራን ሳይዝ ወደውጊያ እንዳልሄደ:- መሳ.፬+፰ ዕርዳታዋንም እንደፈለገ ሁሉ እኛም ጠላታችንን ሰይጣንንና ኃጢአትን እንዴት እንደምንዋጋ የማናውቅና ኃይልም የሌለን ደካሞች ነንና እግዚአብሔርን አንተ ተዋጋለን:- ኃጢአትን ድል ነሥተን ወደንስሐ እንድንመጣ እርዳን ብለን መለመንና እርሱን ረዳታችን ማድረግ ይኖርብናል። «አቤቱ ከእሳት እንደተነጠቀው ትንታግ እንደ ኢያሱ» እኛንም ከኃጢአት ትንታግ ነጥቀህ አውጣን ልንለው ያስፈልጋል። ዘካ.፫+፪። ኢያሱን ለማዳንና ለንስሐም ለማብቃት የእግዚአብሔር መልአክ ከሰይጣን ጋር እንደተዋጋ — ለእኛም ይዋጋልን ዘንድ እግዚአብሔር ተራዳኢ መልአኩን እንዲልክልን መለመን አለብን።

ብዙ ጊዜ በመደጋገም የእግዚአብሔርን ዕርዳታ ለማግኘት ጸልየን ንስሐ ለመግባት አልቻልን ይሆናል። ልናስተውለው የሚገባን እውነታ የምንጸልየው ጸሎት ከእግዚአብሔር ፈቃድ ጋር ከተስማማ ያለጥርጥር መልስ የምናገኝ መሆኑን ነው። ብዙ ጊዜ ጸልየን መልስ ካላገኘን ግን:-

ሀ. ምናልባት የጸለይነው ንስሐን ከልብ በመፈለግ ላይሆን ይችላል:- ወይም

ለ. ምናልባት ለጸሎት በምንቆምበት ጊዜ ጽናት የሌለንና ወዲያው የምንሰለች ሆነን ይሆናል:- ኤልያስ የሚፈልገውን እስኪያገኝ ድረስ አልሰለቸም — በሰባተኛው ጊዜም አገኘ:- ፩ነገ.፲፰+፵፬። ያዕቆብ እስኪባረክ ታገለ—ተባረከም። ዘፍ.፴፪+፳፬።

ሐ. ምናልባት የምንጸልየው ጸሎት ያለእምነትና ያለመፀፀት ይሆናል:-

መ. ምናልባት ለጸለይነው ጸሎት ፈጣን ምላሽ ቢሰጠን እኛን የማይጠቅመን ሊሆን ይችላል:- ምክንያቱም ቅዱስ ባስልዮስ እንዳለው — «እግዚአብሔር ወዲያው ያገኘነውን ነገር እንደም ናቃለለው ስለሚያውቅ ጥያቄአችንን ሳይመልስ ሊዘገይ ይችላል። የኃጢአትን መራራነት እንድናውቅና ዳግመኛም እንዳንመለስበት ለማድረግም ዝም ሊለን ይችላል።"[17]

ሠ. ምናልባትም እግዚአብሔር ምን ያህል ንስሐን እንደምንፈልገው ለማወቅና በጥያቄአችን የቁን ያህል እንደምንጸና ሊፈትነን:- ሲል ሊዘገይ ይችላል።

ረ. ምናልባትም መልሱ ለመዘግየቱ ራሳችን ምክንያት ልንሆን እንችላለን። በአንደበታችን ተናግረን እንጠይቅና በልባችን ግን ንስሐን የማንፈልግ ልንሆን እንችላለን:- በመጽሐፍም «ዛሬ ድምፁን ብትሰሙት...ልባችሁን እልከኛ አታድርጉት» በማለት የተነገረውን በመዘንጋት ንስሐችንን ልናዘገየው እንችል ይሆናል።

ስለዚህ እኛ ራሳችን ተዘናግተንና እያንቀላፋን ባለ እግዚአብሔርን ዕርዳን ብለን መጠየቅ የለብንም። እኛ እየሠራን የእግዚአብሔርን ዕርዳታ ልንጠይቅ እንጂ እኛ ተኝተን እግዚአብሔር እንዲሠራልን መጠየቅ አይገባንም። መጀመሪያ መሻቱ ሊኖረን:- ከዚያም የእግዚአብሔር ዕርዳታ እንደሚያስፈልገን ልናምን:- በመጨረሻም የአቅማችንን ያህል በመሥራት እግዚአብሔርም ከእኛ ጋር እንዲሠራ መለመን ያስፈልገናል።

ምናልባትም ደግሞ አቅማችን ውሱን ሆኖ ምንም ማድረግና መሥራት ባንችል — ምንም ባለመሥራታችን ተስፋ መቁረጥ የለብንም። ጌታችን ምንም ለመሥራት ያልቻሉትን ረድቶ አድኗቸዋልና። ደም ይፈሳት

የነበረችውን ሴት:- እጁ የሰለለውን ሰው:- ዕውሩን ሰው ዮሐ.፱፥፮። በጣራ የገባውን በሽተኛ —ማር.፪፥፬፤ በመንገድ የወደቀውን ሰው — ሉቃ.፲፥፴፤ መጻጉዕን — ዮሐ.፭፥፭፤ ሁሉንም እርሱ ረድቶ አድኗቸዋል። እርሱ ሙታንን እንኳ አንሥቷል። ኃጢአተኛም ስለመተላለፉ የሞተ ነው። ኤፌ.፪፥፩። በሥጋው ሕያው ነው ሲባል በነፍሱ ግን የሞተ ነው። ራእ.፫፥፪። አንግዲህ አምላካችን እግዚአብሔር የሞተውን የሚያነሣ ከሆነ መሥራት አልቻልንም ብለን ተስፋ መቁረጥና መረበሽም አይገባንም። እርሱ የመጣው—ሰው የሆነውና በመስቀል ተሰቅሎ የሞተው የኃጢአተኞችን ድኅነት ሽቶ ነው። ወደ እርሱ መመለስ የቻሉት የጠፋውን ልጅ ይመስላሉ:- መመለስ ያልቻሉት ደግሞ የጠፋውን በግና የጠፋውን ድሪም ይመስላሉ። ሉቃ.፲፭።

እኛ ስለድኅነታችን በንጠይቅ እንኳ ሌሎች ሰዎች ስለእኛ በቀረቡት ጥያቄ ሊያድኑን ይችላልና ተስፋ መቁረጥ የለብንም። ሉጥ የዳነው በራሱ ጥያቄ ሳይሆን በአብርሃም ምልጃ ነው። ዘፍ.፲፱፥፲፰–፲፮። ስለእነዚህ ያሰበና ያዳናቸው እግዚአብሔር ለእኛም ደግሞ ያስብልናል። ተነሳሒ ልቡናም ይሰጠናል ወደእርሱም ይመራናል። አዲስም ልብ ይሰጠናል። ሕዝ.፴፮፥፳፮።

ክፍል አራት

የንስሐ ምልክቶች

መጥምቀ መለኮት ቅዱስ ዮሐንስ «መንግሥተ ሰማያት ቀርባለችና ንስሐ ግቡ።» ...«ለንስሐ የሚገባ ፍሬ አድርጉ» እያለ በበረሃ ይሰብክ ነበር። ማቴ.፫፥፪። ማቴ.፫፥፰። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም «ንስሐ ትገቡ ዘንድ ለንስሐ የሚገባ ነገር አድርጉ:- ወደ እግዚአብሔርም ዘወር በሉ» እያለ ወንጌልን ለአሕዛብ ይሰብክ ነበር። የሐዋ.፳፮፥፳። ስለዚህ ንስሐ የልቡና ብቻ ሥራ አይደለም:- ምክንያቱም ሌሎች ለንስሐ የሚያስፈልጉ ተጨማሪ ትግባራትና ንስሐን የሚያመለክቱ ምልክቶች ስላሉ ነው። መጽሐፍ የእግዚአብሔር የሆኑትን «ከፍሬአቸው ታውቋቸዋላችሁ» እንዳለው የንስሐን ሕይወት የሚኖሩም እንዲሁ በመንፈሳዊ ኑሮአቸው በሚያሳዩት ፍሬ ይታወቃሉ። ማቴ.፯፥፲፮፤፳። እነዚህ የንስሐ ምልክቶችም ቀጥሎ በየተራ የምንመለከታቸው ናቸው።

፩. ኃጢአትን መናዘዝ

ኑዛዜ አራት ዋና ዋና ነጥቦችን ያጠቃልላል። እነርሱም:-

ሀ. ኃጢአትን ለራስ ኀሊና መናዘዝ:-

ይህ ዝቅ ብለን ከምንጠቅሳቸው ሁሉ የሚቀድም ነው። በመጀመሪያ ኃጢአት የሠራን መሆኑን ኅሊናችን ሳያውቀውና መበደሉን ሳያምን ለእግዚአብሔርና ለካህኑ ለመናዘዝ እንዴት ይቻላል? ስለሠራነው ኃጢአት ጥልቅ የሆነ ኀዘን ሊሰማን ይገባል። እንደበደልን ካላመንንና በበደላችን ካላዘንን በኃጢአታችን ላይ ልንናዘዝና ንስሐም ልንገባ አንችልም። ስለዚህ ስለበደላችን ሰዎች በእኛ ላይ ከመፍረዳቸው በፊት እኛ በራሳችን ላይ ልንፈርድ ይገባናል። ስለሠራው ኃጢአትና ስለፈጸመው በደል ራሱን በራሱ ከሚተችና ከሚከሰስ ሰው የበለጠ ታላቅ ሰው የለም። በልባችን ራሳችንን የኩነንን እንደሆነ በእግዚአብሔርና አገልጋዩ በሆነ በካህኑ ፊት ራሳችንን ለመክሰስ አንቸገርም።

ለ. በጸሎት በደልን ለእግዚአብሔር መናዘዝ:-

ለዚህ ዋናው ምክንያት ኃጢአትን መሥራት በመጀመሪያ ደረጃ እግዚአብሔርን መበደል ስለሆነ ነው። ቅዱስ ዳዊትም በኃጢአት በወደቀ ጊዜ በእግዚአብሔር ፊት ቆሞ «አንተን ብቻ በደልሁ» ያለው:- ዳንኤልም «አምላክ ሆይ ኃጢአትን ሠርተናል:- በድለንማል:- ክፋትንም አድርገናል:- አምፀንማል:- ከትእዛዝህና ከፍርድህም ፈቀቅ ብለናል» ማለቱ:- ነህምያ ደግሞ «እኔና የአባቴም ቤት በድለናል:- እኛም በአንተ ላይ ሠርተናል።» በማለት መናገሩ:- ዕዝራም «አምላክ ሆይ ኃጢአታችን በራሳችን ላይ በዝቷልና።» ሲል መናገሩ ስለዚህ ነው። መዝ.፶። ዳን.፱፥፭። ነህ.፩፥፮—፯። ዕዝ.፱፥፮። ኃጢአትን መሥራታችን በእርሱ ላይ በማመፃችን በመሆኑ:- የሚወደንን እርሱን:- የቅዱስ መንፈሱ ማደሪያዎችና ቤተ መቅደሶቹ ያደረገንን እርሱን በመበደላችን የመጀመሪያ ኑዛዜአችን ወደ እግዚአብሔር መሆን አለበት። በእርሱ ፊት ኃጢአትን በመሥራታችን ልናዝንና ልንፀፀት ይህንንም ፍጹም በተሰበረ ልብ ልንነግረው ይገባናል።

ሐ. በደልን ለካህን መናዘዝ:-

ይህ መሆን ያለበት ካህኑ የእግዚአብሔር እንደራሴና አገልጋይ ስለሆነ ነው። በካህኑ ፊት የሚናዘዝ በእግዚአብሔር ፊት ይናዘዛል። ነቢየ እግዚአብሔር ኢያሱ አካንን — ልጄ ሆይ ለእሥራኤል አምላክ ለእግዚአብሔር ክብርን ስጥ:- ለእርሱም ተናዘዝ:- ያደረግኸውንም ንገረኝ:- አትሸሽገኝ።» ማለቱ ለዚህ ማረጋገጫ ነው። ኢያ.፯፥፲፱። በሐዲስ ኪዳንም ሆነ በብሉይ ኪዳን ለካህን መናዘዝ የታወቀና የነበረ ያለም ነው። ወደመጥምቀ መለኮት ቅዱስ ዮሐንስ የመጡ ሁሉ ንስሐ እየገቡ ተጠምቀዋል። ማቴ.፫፥፮። በብሉይ ኪዳንም ኃጢአትን የሠሩ ኃጢአታቸውን ተናዝዘው የኃጢአት ማስተሥረያ ማቅረብ ነበረባቸው። ዘሌ.፭፥፭—፯። በሐዲስ ኪዳንም በወንጌል ያመኑ ብዙ ሰዎች ኃጢአታቸውን ይናዘዙ ነበር። የሐዋ.፲፱፥፲፰።

ትንሳሒው የሠራውን ኃጢአት ለካህኑ በመናዘዝ የንጽሕና ማረጋገጫና ሥጋወደሙን ለመቀበል የሚያስችለውን ፈቃድ ያገኛል። የሠራውን ኃጢአት በካህኑ ፊት የገለጠና የተናዘዘ ሰው ዳግመኛ ያንን ኃጢአት እንዳይሠራ የሚያደርገው መንፈሳዊ ኃይልና በረከት ያገኛል። ኑዛዜና ንስሐ ስለማይነጣጠሉና ንስሐ ደግሞ ኃጢአትን መጥላት በመሆኑ የቀደመ ኃጢአቱን አይሠራም። ስለዚህም መናዘዝ የንስሐ አንዱ ምልክት ነው።

ተንሣሒው ሰው በአንደበቱ የቀደመ ኃጢአቱን ለካህኑ መናገሩ ወይም መናዘዙ ብቻ የንስሐ ምልክት ሊሆን አይችልም:- ነገር ግን ሥለሠራው ኃጢአት ከልቡ ማዘንና ማልቀስ — ስለበደሉም መቀጣት እንደሚገባው በማመን የተናዘዘ እንደሆነ ነው።

መ. ኃጢአትን ለበደሉት ሰው መናዘዝ

ይህን ማድረግ የራስን ልብ ለማስተካከልና ለማረጋጋት — ከተበደለው ሰው ጋራም እርቅን ለመመሥረት ይጠቅማል። ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስም «በመሠዊያው ፊት መባህን አስቀምጠህ ሂድ:- አስቀድመህ ከወንድምህ ታረቅ:- ከዚያ በኋላ መሥዋዕትህን ታቀርባለህ።» በማለት ማስተማሩ ስለዚህ ነው። ማቴ.፭፥፳፬። በመሆኑም ወደበደልነው ሰው በመሄድ ‹በድዬሃለሁና ይቅርታ አድርግልኝ» ልንለው ይገባል። ይህን የምናደርገው በመጽሐፍ ሰባ ጊዜ ሰባ ብንበድለው እንኳ ይቅር እንዲል ስለታዘዘ — ይቅር ይለናልና ነው። ሉቃ.፲፯፥፬።

ስለሠራው ኃጢአት በራሱ ለመፍረድ ያልቻለ ማንም ሰው ንስሐ ሊገባ አይችልም። ወደመቅደስ ሄዶ «አምላክ ሆይ እኔን ኃጢአተኛውን ማረኝ እያለ ደረቱን እየደቃ» ቀራጩ የጸለየው ጸሎትና:- «ራሱን የሚያዋርድ ከፍ ይላል» በማለት ጌታ የተናገረው ቃል ይህን የሚያረጋግጡ ናቸው። ሉቃ.፲፰፥፲፫—፲፬። እንዲህ ሁሉ በራሱ ላይ ከመፍረድ በሻገር በሠራው ኃጢአት ላይ የማይናዘዝ ሰውም ንስሐ ለመግባት አይችልም። ነቢዩ ዳዊት ኃጢአቱን ባልተረዳበት ጊዜ ንስሐ ለመግባት አላሰበም ነበር:- ነገር ግን እግዚአብሔርንና ሰውን መበደሉ በነቢዩ ናታን በተነገረው ጊዜ ንስሐ ገብቷል። ፪ሳሙ.፲፪፥፲፫። ኢዮብም በራሱ ዓይን ራሱን ጻድቅ አድርጎ ከመመጻደቅ በቀር በደሉን አላወቀም ንስሐም አልገባም ነበር። ኢዮ.፲፥፯፣ ፳፫፥፲፣ ፴፪፥፩። እግዚአብሔር ኃጢአቱን ባሳወቀው ጊዜ ግን ተፀፅቶ ንስሐ ገብቷል። ኢዮ.፵፥፬፣ ፵፪፥፫።

ሰው ኃጢአቱን እንዳይናዘዝና ንስሐም እንዳይገባ የሚያደርጉት ሁለት ታላላቅ ምክንያቶች:-

ሀ. ኃጢአትን በተለያዩ ሁኔታዎችና ምክንያቶች መሸፋፈንና ማካካስ:- እና

ለ. ራስን ጻድቅ አድርጎ መመጻደቅ ናቸው። ስለሠራው ኃጢአት በተለያዩ ሁኔታዎች የሚያመካኝ፣ መሰናክል የሚደረድር፣ ወይም ቤተክርስቲያንን አላስተማረችኝም የሚል:- ወይም እግዚአብሔር አልረዳኝም ወዘተ የሚል ሰው ኃጢአቱን አይናዘዝም:- ንስሐም አይገባም።

በእውነት ንስሐ የሚገባ ሰው ግን በማንም ላይ አያመካኝም:- ስለኃጢአቱ ራሱን ይከሳል እንጂ። «ስለአደረግነው የሚገባንን እንቀበላለንና በእኛስ እውነተኛ ፍርድ ነው።» በማለት እንደተናገረው ፈያታዊ ዘየማን። ሉቃ.፳፫+፵፩። ምክንያት መደርደርና ማካካሻ መስጠት ኃጢአትን በመሸፋፈን ቅጣትን ለመቀነስና ለማቅለል መጣር ነው። ራስን በማጽደቅ መመጻደቅ ግን በጣም አደገኛ ነው። ኃጢአት እንደሌለና ፈጽሞ እንዳልተሠራ ያስቆጥራልና። ማመካኘት ኃጢአት መኖሩን ተናግሮ ከቅጣቱ መሸሽ ነው። ራሱን የሚያጸድቀው ግን ከቶውኑ ኃጢአት እንደሠራ አያስብም። ለዚህ ነው ጌታችን ፈሪሳዊውን ሰው የገሠፀው፥ «ራሱን ከፍ ከፍ የሚያደርግ ይዋረዳልና።» ሉቃ.፲፰+፲፬። «ኃጢአተኞችን ወደንስሐ እንጂ ጻድቃንን ልጠራ አልመጣሁምና።» ማቴ.፱+፲፫። በማለት መናገሩ ራሳቸውን ንጹሐን አድርገው የሚቆጥሩ ንስሐ የማይገቡ መሆናቸውን የሚያስረዳ ነው። ራሳቸውን ጻድቅ እንደሆኑ በሚቆጥሩ:- «ራሱን ጻድቅ የሚያደርግ በጽድቁ ይጠፋል» የሚለው የመጽሐፍ ቃል ይፈርድባቸዋል። መክ.፯+፲፭። እነዚህ ሰዎች ፈጽመው ከንስሐ የራቁ ናቸው ስለኃጢአ ታቸውም ሊነገራቸው አያምኑም:- ይከራከራሉ እንጂ – እናም ንስሐ አይገቡም። በመጽሐፍ እንደ ተነገረ «ንስሐ እንደማያስፈልጋቸው ዘጠና ዘጠኙ ጻድቃን» ራሳቸውን በሚቆጥሩ በእነዚህ ሳይሆን «ንስሐ በሚገባ አንድ ሰው» ኃጢአቱን በሚናዘዝ በእርሱ የተነሣ «በሰማይ ታላቅ ደስታ ይሆናል።» ሉቃ.፲፭+፯።

በምናውቀውና በሠራነው በየጊዜውም በተለያዩ ሁኔታዎች በምናስታውሰው ኃጢአታችን ሁሉ ላይ ልንናዘዝና ንስሐ ልንገባ ያስፈልጋል። በዚህም የንስሐ ሕይወታችንን እናገለምሳለን:- ንስሐን እንደመድኃኒተ ነፍስ በመቁጠርም ኃጢአትንና ውጤቱን እንጠላዋለን። ያለንበትንም የመንፈሳዊ ሕይወት ደረጃ በእርግጠኛነት ልናውቅ እንችላለን።

በደሉን በመናዘዝ ሰው ይቅርታ ሊደረግለት የሚገባና ይቅርታን ለማግኘት የበቃ ይሆናል። ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስ «ኃጢአት የለብንም ብንል ራሳችንን እናስታለን:- እውነትም በእኛ ውስጥ የለም:- በኃጢአታችን ብንናዘዝ ኢየሱስ ክርስቶስ ኃጢአታችንን ይቅር ሊለን ከዓመፃም ሁሉ ሊያነፃን የታመነና ጻድቅ ነው» በማለት ይህንኑ አረጋግጦልናል። ፩ዮሐ.፩+፰–፱።

መናዘዝ ማለት ኃጢአት ሠርቻለሁ ወይም በድያለሁ ብሎ መናገር ብቻ አይደለም። ምክንያቱም አካን ዕድሉን ከአጣ በኋላ በግድ ሲያዝ በድያለሁ ብሎ ቢናገርም ይቅርታን አላገኘም:- ሕዝቡ ሁሉ ወገሩት እንጂ። ኢያ.፯+፳። የአስቆሮቱ ይሁዳም «በድያለሁ» ብሎ ተናግሮ ነበር። ንስሐ በመግባት ፈንታ ግን ታንቆ ሞተ። ማቴ.፳፯+፬። ፈርዖንም ከልቡ ሳይሆን በብልጠት በምላሱ ብቻ «በድያለሁ» አለ። ነገር ግን በባሕረ ኤርትራ ከመስጠምና ከመጥፋት አልዳነም። ዘጸ.፱+፳፯። ዘጸ.፲+፲፮። ስለዚህ ኃጢአትን ሠርቻለሁ ብሎ ከመናገርና በደልን ከመግለጥ ጋራ የልቡና መለወጥ መኖሩ ኑዛዜን ፍጹም ያደርገዋልና ኑዛዜአችን ልባዊ መሆን ይገባዋል።

በእርግጥም ትክክለኛ ኑዛዜ የሚባለው ከእውነተኛ ንስሐና ፀፀት የመነጨ እንደሆነ ነው። ልባዊ የሆነ ፀፀት የሌለበት ንስሐም ለማንም አይጠቅምም። ስለዚህ በሩ ሳይዘጋብን ራሳችንን በማስመርመር በኃጢአታችን ልንናዘዝና ንስሐም ልንገባ ያስፈልጋል።

፯. ስለሠሩት ኃጢአት መጨነቅና ማፈር

ሰው የኃጢአትን መጥፎነትና የሚያስከትለውንም አስፈሪ ውጤት ባወቀ ጊዜ ስለሠራው ኃጢአት ይጨነቃል ያፍራልም። ይህም ለዚህ ሰው ወደንስሐ መምጣት መግለጫ ምልክት ነው። ይህ ሰው ራሱን በእጅጉ ይኰንናል። ዘወትር በፊቱ በሆነውና በኀሊናው በሚመላለሰው ኃጢአቱ ያፍራል። «ኃጢአቴ ሁል ጊዜ በፊቴ ነውና» ሲል ቅዱስ ዳዊት እንደተናገረው። መዝ.፶+፫። ከዚህም የተነሣ ኃጢአትን ዳግመኛ እንዳያያት –እንዳይሠራትም ፊቱንና ዓይኖቹን ይሸፍናል ወይም ራሱን ይቆጣጠራል። ከእፍረቱም የተነሣ ቀና ብሎ ለማየት ዓይኖቹን ወደ እግዚአብሔር አያነሣም። እንደ ቀራጩ አንገቱን ይደፋል። ሉቃ.፲፰+፲፫። አንገቱን ይድፋ እንጂ ደረቱን እየደቃ ምሕረትን ይጠይቃል – የጠፋው ልጅ «ልጅህ እባል ዘንድ አይገባኝም» እንዳለ። ሉቃ.፲፭+፲፱። ሁል ጊዜም ኃጢአቱን እያስታወሰ ባለቅኔው እንዳለው «ጕስቍልናዬ ሁልጊዜ በፊቴ ነው:- የፊቴም እፍረት ሸፈነኝ» በማለት ይጸልያል። መዝ.፵፫+፲፭። እንደዳንኤልም «አምላክ ሆይ ጽድቅ ለአንተ ነው:- ለእኛም የፊት እፍረት ነው» በማለት ያለቅሳል። ዳን.፱+፯። በሠራው ኃጢአት የተነሣ ጸጋውን በመገፈፉ ተጋልጧልና:- ንጽሕናውን በማጣቱ ረክሷልና:- ጽናቱን በማጣቱ ተማርኳልና ያፍራል።

እግዚአብሔር ለእርሱ ያለውን ፍቅርና የእራሱን ኃጢአት፡- የእግዚአብሔርን ቅድስናና የእራሱን ርኵሰት እያሰበ ያፍራል። ንስሐ እስከገባበት ድረስ የተደረገለትን የእግዚአብሔርን ትዕግሥትና የእራሱን በደል እያሰበ ይጨነቃል–ያፍራል። ስለእርሱ የሚያማልዱትን ቅዱሳንን፡- የሚጸልዩለት ወገኖቹንና የሚጨነቁለትን ዘመዶቹን ሁሉ እያሰበ በሠራው ኃጢአት ያፍራል። በእርሱ መውደቅ የሚደሰቱትን ጠላቶቹንም እያሰበ ስለእነርሱ ያፍራል። በቤተ ክርስቲያንና በቅድስናዋ፡- ቢታቦቱ ፊት፡- በሥጋውና በደሙ ፊት ከእፍረቱ የተነሣ ይጨነቃል – ይሸማቀቃል። በጸሎቱ ጊዜ ከእግዚአብሔር ፍቅር መለየቱን እያሰበ ይጨነቃል። በእግዚአብሔር ፊት ከመበደሉ በፊት የገባውን ቃል እያሰበ ይሸማቀቃል። በራሱ ዘንድም ማንነቱን ኢምንት አድርጎ ይቆጥራል።

ካለፈው ሕይወቱ የተነሣም በኃጢአት በመኖሩ መዋረዱን ያስባል። በኃጢአት የተነሣ እንደተዋረደ ማወቁ ራሱ ጤናማ የንስሐ ምልክት ነው። ይህም የልቡና ንጽሕናን ያሳያል፡- ኃጢአትን ሲሠራት እንዳልተደበተበት ሁሉ ይጠላታልና – እንደአዋረደችውም ይንቃታል።

አንዳንድ በኃጢአታቸው የተነሣ እፍረት የማይሰማቸውና በእግዚአ ብሔር ዘንድ መዋረዳቸውን የማያስተውሉ፡- ነገር ግን ከዚህ ራሳቸውን ለመደበቅ የሚሹ ሰዎች አሉ። እነዚህ ሰይጣን በኃጢአት መኖርን እንዲወዱ በንስሐ ሕይወትም እንዳይጠቀሙ ተስፋ ያስቆረጣቸው ናቸው።

፫. መፀፀት፡- መከራን መቀበልና ዕንባ

ከኃጢአት የተነሣ መከራ መቀበል የእውነተኛ ንስሐ አንዱ ምልክት ነው። ቅዱስ ዳዊትም «አጥንቶቼ ታውከዋልና ፈውሰኝ፡- ነፍሴም እጅግ ታወከች።» በማለት ዘምሯል። መዝ.፮፥፪–፫። ጌታችንም ስለእኛ ኃጢአት እኛ ልንቀበለው የሚገባውን መከራ ስለእኛ ራሱን ለውጦ ተቀብሎታል። እኛ ደግሞ የክርስቶስ የመከራው ተካፋዮች ልንሆን ያስፈልጋል። ፊል.፫፥፲። ተነሳሒው ሰው ስለሠራው ኃጢአት የሚቀበለው መከራ ቀደም ብሎ ከኃጢአቱ ስለአገኘው ደስታ ማካካሻ ነው፡- ይህም ስለኃጢአቱ የሚሰጠው ቅጣት ነው።

ንስሐ የሚገባ ሰው ሁለት ዓይነት ቅጣቶች ይቀበላል። የመጀመሪያው የሚወደውን ዓለም በመናቅ – የሚወደውንም ነገር በመተው በራሱ ላይ የሚወስነው ቅጣት ነው። ሁለተኛው ደግሞ ከውጭ የሚመጣ ቅጣት ነው፡-

ይህም ስለተሠራው ኃጢአት እግዚአብሔር የሚያመጣው ወይም ኅብረተ ሰቡ የሚያመጣው ቅጣት ነው። ተነሳሒው በው እነዚህን ቅጣቶች ያንሱኛል እንጂ በዝቶብኛል በማለት ሳያንጐራጕር በእኮቴት ይቀበላቸዋል። ያለአግባቡ እንኳ ቢቀጣ ይቀበላል እንጂ አይቃወምም። ዳዊትም ያለአግባብ በሕዝብ ፊት በተረገመ ጊዜ «እግዚአብሔር አዝዞታል» አለ እንጂ አልተቃወመም ነበር። ፪ሳሙ.፲፮፥፭–፲።

በሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን መሠረት ስለኃጢአታቸው የሚሰጣቸውን ቅጣት ለመቀበል ራሳቸውን ያላዘጋጁ ሰዎች ከንስሐ እጅግ የራቁ ናቸው። በተቃራኒው ግን ንስሐ የሚገቡ ሰዎች ስለኃጢአታቸው በሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን መሠረት የሚመጣባቸውን ቅጣት በፈቃደኛነት ይቀበሉታል። መከራ ወይም ቅጣት የኃጢአት ቀጥተኛ ውጤትና ዋጋውም በመሆኑ እንደ አዳምና ሔዋን ሁሉ ኃጢአት ከሠራን ከመከራው ልናመልጥ አንችልም። ዘፍ.፫፥፲፮–፲፯።

ከኃጢአት የተነሣ የሚሰጠው ቅጣት በረዘመ መጠን የተነሳሒው ልብ ንጹሕ እየሆነ ይሄዳል። ለብዙ ጊዜ የተዘፈዘፈ ልብስ እንዲጠራ። ወዲያው ይቅርታን ያገኘ ሰው ወደ ኃጢአት ለመመለስ ጊዜ አይፈጅበትም የኃጢአትን መራራ ውጤት አልቀመሰምና።

አንዳንድ የዋሆች እንደሚያስቡት ክርስቶስ ስለእኔ መከራውን ሁሉ ተቀብሎልኛልና እኔ ማረፍ እንጂ ንስሐ መግባት አይገባኝም በማለት ራስን ማምኘት አይገባም። እሥራኤል የበሰለውን ሥጋ ከመራራ ቅጠል ጋር እንዲበሉ ታዝዘው ነበር። ዘጸ.፲፪፥፰። ስለዚህ የክርስቶስ ተከታዮች የሆንን ሁሉ ንስሐ በመግባት ስለሠራነው ኃጢአት በምንቀበለው ቅጣትና መከራ የክርስቶስ መከራ ተካፋዮች ልንሆን ይገባል። እንደቀሬናዊው ስምዖን መስቀሉን መሸከም ያስፈልጋል። ሉቃ.፳፫፥፳፮። ወይም ደግሞ እንደቅዱስ ጳውሎስ ከእርሱ ጋር እንገደላለን ማለት አለብን። ገላ.፪፥፳።

ዕንባ፡- በዚህ መጽሐፍ የምንነጋገረው ሰው ስለኃጢአቱ የሚያለቅሰውን ለቅሶና የሚያፈሰውን ዕንባ ይመለከታል። ወጣንያን ስለኃጢአታቸው ማልቀስ ላይጠበቅባቸው ይችላል፡- ወጣንያንም ስለኃጢአታቸው ያለቅሳሉ ብለን እንደመስፈርት ማሰብ የለብንም። ይህ የታላላቅ ገዳማውያንና የቅዱሳን አባቶች ሀብት ነውና።

በኃጢአታቸው ላይ ከአለቀሱት አባቶች መካከል በዋነኛነት ልንጠቅሰው የምንችለው ነቢዩ ቅዱስ ዳዊትን ነው። እርሱ «ሌሊቱን ሁሉ

አልጋዬን አጥባለሁ:- በዕንባዬም መኝታዬን አርሳለሁ።» በማለት ከመናገሩም ሌላ «ዕንባዬ በቀንና በሌሊት ምግብ ሆነኝ» ብሏል። ከዚህም ሌላ ምግብ ሲመገብ እንኳ «አመድን እንደእህል ቅሚአለሁና:- መጠጤንም ከዕንባዬ ጋር ቀላቅያለሁና።» በማለት ዘወትር በዕንባ ይኖር ነበር። መዝ.፮፥፮። መዝ.፵፩፥፫። መዝ.፻፩፥፱። እርሱ ከነበረው ክብር አንፃር ማልቀስ የማይገባው ቢሆንም የዕንባ ሰው ነበር።

እርሱ የእሥራኤል ንጉሥ፣ የጦር መሪ፣ አስተዳዳሪ ሲሆን በዚህ ሳይኮራ ፈጣሪውን «አቤቱ ጌታዬ ሆይ ልቅሶዬን ስማ» እንዲሁም ደግሞ «ዕንባዬን እንደ ትእዛዝህ በፊትህ አኑር» በማለት ይጸልይ ነበር። መዝ.፴፰፥፲፪። መዝ.፶፭፥፰። ከዚህ የዕንባ ጎርፍ በኋላም ይቅርታን አግኝቷል። ፪ሳሙ.፲፪፥፲፫።

ባርያ ወይም አገልጋይ ባጠፋው ጥፋት የተነሣ የሚቀጣውን ቅጣት እያሰበ ሊያለቅስ ይችላል። ልጅ ደግሞ አባቱን በማሳዘኑ ከልቡ በመፀፀት ሊያለቅስ ይችላል። ስለኃጢአታቸው የሚያለቅሱ ተነሳሕያንም እንዲህ ናቸው። ቅዱሳኑ ዘወትር ስለኃጢአት ማልቀስን ሥርዓታቸው ከአደረጉት:- ኃጢአታችን ከብዛቱ የተነሣ ተቆጥሮ የማያልቀው እኛማ እንዴት ማልቀስ ይኖርብን ይሆን። እንዴት ያለ ዕንባ እናፈስስ ይሆን? ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ ጌታውን መካዱን ባመነና በሠራው ሥራ ባዘነ ጊዜ «ወጥቶ ምርር ብሎ አለቀሰ።» ማቴ.፳፮፥፸፭። እኛም ኃጢአታችንን እያሰብን በመረረ ዕንባ ልናለቅስ ይገባል።

ዕንባ የተሰበረ ልብና የንጹሕ ኅሊና ፍሬ ነው። ቅዱሳን እግዚአብሔርንና የእግዚአብሔርን ፍቅር እርሱንም መበደላቸውንም እያሰቡ ዘወትር ያለቅሳሉ። ቤተ ክርስቲያንም ስለኃጢአታችን በየቀኑ እንድናለቅስ በጽኑ ታስተምራለች። በምንጸልይበት ጊዜም በእንባዋ የክርስቶስን እግር እንደአጠበችው ሴት የንስሐን ዕንባ ሰጠን እያልን ልናለቅስ ያስፈልጋል። ሉቃ.፯፥፴፮–፶።

ስለበደልነው በደል ዕንባችንን እያፈሰስን ኃጢአታችንን ብንናዘዝ ዕንባችን ለእግዚአብሔር ያለን የንጹሕ ፍቅር ምልክት ይሆናል። ዕንባን ለማፍሰስ የታደለ ገር ልብ ነው። ጨካኝ ልብ ስለኃጢአት ማልቀስ አይችልም። ገርና የተሰበረ ልብ ንስሐ ለመግባት አይቸገርም። በኃጢአቱ ላይ በደሉን እያሰበ የሚያለቅስ ሰው ወደቀደመ ኃጢአቱ በቀላሉ አይመለስም። የኃጢአትን ውጤትና መከራ በሚገባ ቀምሷልና። እግዚአብሔርም ሁል ጊዜ ለንስሐ ዕንባ እንድንበቃ ይጋብዘናል። ለዚህ ነው

በነቢዩ ኢዮኤል «በፍጹም ልባችሁ:- በጾምም:- በልቅሶና በዋይታ ወደእኔ ተመለሱ:- ልባችሁን እንጂ ልብሳችሁን አትቅደዱ። አምላካችሁም እግዚአብሔር ቸርና መሐሪ...ነውና ወደ እርሱ ተመለሱ።» በማለት የሚመክረው። ኢዩ.፪፥፲፪። ከዚህም ሌላ በሚልክያስም «የእግዚአብሔርን መሰዊያ በዕንባና በልቅሶ በኀዘንም ትከድናላችሁ።» ብሏል። ሚል.፪፥፲፫። በወንጌልም «እናንተ አሁን የምታለቅሱ ብፁዓን ናችሁ።» «የሚያዝኑ ብፁዓን ናቸው መጽናናትን ያገኛሉ» ሉቃ.፮፥፳፩። ማቴ.፭፥፬። ተብሏልና ስለኃጢአታችን ብናለቅስ «እግዚአብሔር የልቅሶዬን ቃል ሰምቷልና እግዚአብሔር ልመናዬን ሰማኝ» በማለት ቅዱስ ዳዊት የተናገረው ይሆንልናል። መዝ.፮፥፰።

ዕንባ የንስሐ ምልክት ነውና እግዚአብሔርም ከንስሐ የተነሣ ለሚፈስ ዕንባ መልስ ይሰጣል። ዕንባ የእግዚአብሔር ጆሮዎች ብቻ የሚሰሙት ድምፅ አለው። ለዚህ ነው ቅዱስ ዳዊት «በልቅሶ የሚዘሩ በደስታ ያጭዳሉ።» ያለው። መዝ.፻፳፭፥፭።

ምናልባት ዕንባችን የሚፈስ ከሆነ ስለኃጢአት በማዘን የሚፈስ ዕንባ ወይም በመመጻደቅ የሚፈስ ዕንባ ስለመሆኑ መመርመር ይገባናል። የሚፈሰው ዕንባችን ምንጩ ወይም ምክንያቱ የሠራነው ኃጢአት መሆኑን ማረጋገጥ አለብን። ባለቀስን ጊዜ ኃጢአተኛነታችንን እያሰብን ራሳችንን ዝቅ ከማድረግ ይልቅ በመመጻደቅ ከፍ እንላለን ብለን እንዳንወድቅ መጠንቀቅ ያስፈልጋል።

የልብ ጥካኔ፣ በሰው መፍረድ፣ በሰው መናደድ፣ ከመጠን ያለፈ ደስታና መዝናናት፣ መቀለድና መሳቅ፣ ብቸኝነት:- ወዘተ የመሳሰሉት የሰው ልብ ገር እንዳይሆንና ስለኃጢአቱ እንዳያለቅስ ያደርጉታልና በንስሐ ጊዜ ከእነዚህ መራቅና የሠሩትን ኃጢአት እያሰቡ መፀፀት ያስፈልጋል።

ሰው ዘለዓለማዊ ሕይወትን፣ የመጨረሻውን ፍርድና ዘለዓለማዊ ሞትን የሚያስብ ከሆነ ስለኃጢአቱ ማልቀሱ የማይቀር ነው። ስለሠራው ኃጢአት የሚያለቅስ ከሆነ ደግሞ ንስሐ ለመግባት አይቸገርም:- ዕንባ ራሱ የንስሐ ምልክት ነውና።

፬. ጥልቅ ኀዘንና ራስን ማዋረድ (ትህትና)

እውነተኛ ተነሳሒ ስለሠራው ኃጢአት በማፈሩና በመፀፀቱ የተነሣ ያዝናል:- ራሱንም በማዋረድ በትሕትና ይኖራል። በራሱ እና በእግዚአብሔር ዘንድ ራሱን በማዋረድ ይኖራል። ስለሠራው ሥራ ሁል

ጊዜ ራሱን ይገሥጻል – ራሱን ይወቅሳል። ይህ ሰው ያለምንም ፍሬ ስለአባከነው የሕይወት ዘመኑ:- ስለደካማነቱ፣ ስለመውደቁ፣ እግዚአብሔርንም ስለከዳባቸው ቀናት እያሰበ ራሱን ይወቅሳል። ብዙዎች ከእኔ ቀድመው ከፍጹሙ ፍቅረ እግዚአብሔር ደርሰዋል:- እኔ ግን ገና ንስሐ ለመግባት ከራሴ ጋር እየታገልሁ ነው:- ለመሆኑ የእኔ ግድየለሽነትና ስንፍና እስከመቼ ሊዘለቅ ነው? እያለም ከራሱ ጋር ይሟገታል። እንዲህ ዓይነቱ ተነሳሒ በራሱ ላይ ያዝናል! ቅዱስ ይስሐቅም «ስለሠራው ኃጢአት እያሰበ በየቀኑ በሠራው ሥራ የማያዝን ተነሳሒ ምንም እንኳ በዚያ ጊዜ መልካም ሥራዎችንም ቢሠራ እነዚያን በኃጢአት የኖረባቸውን ቀናት እንደአጣቸው ማወቅ አለበት።» በማለት ተናግሯል። ስለዚህ ይህ ሰው በንስሐ ዘመኑ መልካም ሥራን ቢሠራም የቀደመ ኃጢአቱን እያሰበ ስለአሳለፈው ክንቱ ሕይወቱ ማዘኑ አይቀርም። ሰው ሁል ጊዜ ኃጢአቱን የሚያስብ ከሆነ በሠራው መልካም ሥራ ራሱን ከፍ ከፍ ሊያደርግ አይገኝም። በመሆኑም ለንስሐ የሚገባ ፍሬ በማፍራት ወደክብር ይደርሳል።

ትሑቱ ተነሳሒ ስለሠራው ኃጢአት ቅጣት የሚገባው መሆኑን ያምናል:- ስለዚህም እንደዳዊት «ያስጨነቅሽኝ መልካም ሆነልኝ:- ሥርዓትህን አግር ዘንድ» በማለት ይናገራል። መዝ.፻፲፰፥፸፩። ተነሳሒው ስለ ሠራው ኃጢአት ኀዘኑ በበዛ መጠን ንስሐው ደግሞ ጥልቅ ይሆናል። ምክንያቱም በዚህ ጊዜ ከኃጢአት የተነሣ መዋረድን፣ የኃጢአትን መጥፎነትና በሕይወቱ ውስጥ ያስከተለበትን ውጤት በሚገባ ስለሚረዳ ነው።

ንስሐ ከገባ በኋላ ሕይወቱ በፍጹም የተለወጠ መስሎት የቀደመ ደካማነቱን እያሰበ ከመጠንቀቅ የሚዘናጋ ሰው ሞኝ ነው። ስለኃጢአት ማዘንን ወዲያው በደስታ መለወጥ ለተነሳሒው ሕይወት በጣም አደገኛ ነው። ንስሐ በመግባቱ እንደጻድቅ ራሱን ከመቁጠር ይልቅ ከንስሐ በኋላም ኃጢአተኛ እንደሆነ ራሱን መቁጠር ለተነሳሒው መልካም ነው። ቅዱስ ጳውሎስም ከቀደመ ሕይወቱ ተመልሶ የወንጌል ሐዋርያ ከሆነ በኋላ «ከኃጢአተኞች እኔ ዋነኛ ነኝ» በማለት መናገሩን ማስታወስ ይጠቅማል።

ትናንት የነበረን ማንነት ወይም ትናንት የኖርነው ኑሮ ኃጢአታችንን ያላስተዋልንበት በኃጢአት የነበርንበት ነበር:- ዛሬ ደግሞ ኃጢአታችንን ዐውቀን ንስሐ ለመግባት በመታገል ላይ እንገኛለን:- ትናንትናም ዛሬም ከኃጢአት አልተለየንም። ንስሐ ደግሞ በሕይወት ዘመናችን ሁሉ ከእኛ ጋር ትኖራለች:- ለንጽሕና የበቃን እስከምንሆን ድረስ። ኃጢአተኛ መሆኑን የማያስብና የማይረዳ ሰው ታላቅ ኃጢአት እየሠራ ነው።

የሕይወት ዘመኑ አንዲት ቀንም ብትሆን ከአመቤታችን በቀር ከኃጢአት ንጹሕ የሆነ ሰው የለም። በየእለቱ እንበድላለንና ኃጢአተኞች ሆነን በየቀኑ በእግዚአብሔር ፊትም እንመላለሳለን:- ስለዚህ ነው በጸሎታችን «በደላችንን ይቅር በለን» በማለት የምንለምነው። ጻድቅ እንኳ ቢሆን ይህን ጸሎት በመደጋገም ይጸልየዋል:- በመጽሐፍም «ጻድቅ ሰባት ጊዜ ይወድቃል ይነሣማል» ተብሎ ተጽፏልና። ምሳ.፳፬፥፲፮።

በሠራው ኃጢአት የማያዝን ሰው ንስሐ ገብቻለሁ ሊል አይችልም ራሱን አያውቅምና። ስለዚህ ሁል ጊዜ ስለኃጢአታችን በማዘን በተሰበረ ልቡና እንድንኖር ያስፈልጋል «እግዚአብሔር ልባቸው ለተሰበረ ቅርብ ነውና።» መዝ.፴፫፥፲፰።

ሰው ከነበረበት የኃጢአት ሕይወት እግዚአብሔርን ለማገልገል የተጠራም ቢሆን ኃጢአቱን እያሰበ ማዘኑንና ስለኃጢአተኛነቱም ራሱን እየወቀሰና በትሕትና አገልግሎቱን መፈጸም እንዳለበት መዘንጋት አያስፈልገውም። በአገልግሎቱ ጥሩ ውጤት ያለው እንኳ ቢሆን እግዚአብሔርን ለማገልገል የተጠራሁ እኔ ማነኝ በማለት ራሱን መመርመርን መዘንጋት የለበትም። ሥጋዊ ዕውቀቱና አካላዊ አገልግሎቱ ብቻ ነፍሱን ለማዳን ስለማይበቃ መልካም እንኳ እየሠራ እንደ ቅዱስ ጳውሎስ «እንደ ጭንጋፍ ለምሆን…ከሁሉ የማንስ ነኝና የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን ስላሳደድሁ ሐዋርያ ተብዬ ልጠራ የማይገባኝ ነገር ግን በእግዚአብሔር ጸጋ የሆንኩ ነኝ» ማለት እጅግ ያስፈልጋል። ፩ቆሮ.፲፭፥፰–፱። ፩ጢሞ.፩፥፲፫።

ቅዱስ ጳውሎስ ቀድሞ የሠራው ኃጢአት በንስሐ ቅጣት ተወግዶለታል – ከኀሊናው ግን አልጠፋም። ከአእምሮው አለመጥፋቱ ደግሞ በሠራው በደል ላይ ጥልቅ ኀዘንና ራሱን በማዋረድ ትሕትናን ገንዘብ እንዲያደርግ ረድቶታል የማይገባኝ ነኝ ለማለትም አብቅቶታል። ለብዙ ዓመታት ያገለገለ ሊሆን እንደጀማሪ ወይም ወጣኒ የማይገባኝ ነኝ እንዲል አግዞታል – ስለዚህም ከሐዋርያት የማንስ ከኃጢአተኞች ዋነኛ ነኝ በማለት ተናግሯል።

እኛም እንደዚሁ እንደወጣንያን ራሳችንን በመቁጠር በሕይወት ዘመናችን ሁሉ ‹የማይገባኝ ነኝ› በማለት መኖር አለብን። ራሳችንን በመንፈሳዊ ሕይወት እንደ ሕፃን ልንቆጥረው ይገባል:- በመጽሐፍ – «እግዚአብሔር ሕፃናትን ይጠብቃል» ተብሎ ተነግሯልና። መዝ.፻፲፭፥፮። ራሳችንም ከሚያስፈልገው መንፈሳዊ ግብ የደረስን እንዳይመስለን መጠንቀቅ አለብን:- ታላቁ ሐዋርያ ቅዱስ ጳውሎስ እንኳ «አሁን ፍጹም እንደሆንሁ አይደለም:…እኔ ገና እንዳልያዝሁት እቆጥራለሁ – ነገር ግን አንድ

ነገር አደርጋለሁ።» ፊልጵ.፫፥፲፪–፲፫። በማለት ራሱን በትሕትና ገልጧል። ታላቁ የቤተ ክርስቲያን አባት ቅዱስ አርሳንዮስም ራሱን ገና መንፈሳዊ ሕይወትን እንዳልጀመረ በመቁጠር «አቤቱ ጌታዬ ሆይ መጀመርን ስጠኝ» በማለት ጸልዮአል። ጥልቅ ኀዘንና ራስን ማዋረድ ወይም አትሕቶ ርእስ የንስሐ ሕይወት ምልክቶች ናቸውና ገንዘብ ልናደርጋቸው ይገባል።

፭. የኃጢአትን ውጤት ማስተካከል

የኃጢአት ውጤቱ ከእግዚአብሔር መጣላትና ሰውንም መበደል ነው። ስለዚህ በንስሐ ጊዜ ኃጢአትን መናዘዝና ኃጢአትን መተው ብቻ በቂ ሳይሆን በተሠራው ኃጢአት የደረሰውን ጉዳት መካስ – የተበላሸውን መጠገን – የተጣመመውን ማስተካከል:- የተቀማውን መመለስ ጭምር ይገባል። የኃጢአትን ውጤት ማስተካከል ማለትም ይህ ነው።

የሰረቀ ሰው ሰርቄአለሁ ብሎ መናዘዙ ብቻ በቂ አይደለም የተሰረቀውን ንብረት ለባለቤቱ መመለስ አለበት:- የበደለ ሁሉ በድያለሁ ብሎ መናዘዙና ይቅርታ መጠየቁ ብቻ በቂ አይደለም የበደለውን በመካስ ከኃጢአቱ የተነሣ የደረሰውን ጥፋት ማስተካከል ይገባዋል እንጂ – ይህም ለበደላቸው ሁሉ የበለጠ መልካም በማድረግ ይታወቃል።

ለዚህ በቂ ምሳሌ የሚሆነን ቀራጩ ዘኪዎስ ነው። ዘኪዎስ ንስሐ በገባ ጊዜ በጌታ ፊት በሕዝብ መካከል ቆሞ – «ጌታ ሆይ ካለኝ ሁሉ እኩሌታውን ለድሆች እሰጣለሁ:- ማንንም በሐሰት ከስሼ ብሆን አራት እጥፍ እመልሳለሁ።» በማለት ተናግሯል:- የበደለውን መካስ እንደሚገባው ዐውቋልና። ሉቃ.፲፱፥፰።

ያማነውንና ስሙን ያጠፋነውን ሰው ስም እንደገና በማክበር ንጽሕናውን መመስከር ይኖርብናል። እንዲህ በማድረግ የንስሐን መልካምነት ማጣጣም ይቻላል። ስለዚህ በኃጢአት የሰበሩትን መጠገን:- ያጎደፉትን ማንጻት:- የኃጢአትን ውጤት ማስተካከል የንስሐ ምልክት ነው።

፮. ለኃጢአተኞች ማዘን

ስለ ራሱ ኃጢአት የማያዝን ሰው ስለሌሎች ኃጢአት ሊያዝን አይችልም። የራሱን ኃጢአት ሊመለከት የማይችልም እንዲሁ ስለሌሎች ሰዎች ኃጢአት ሊያስብ አይችልም ቢያስብም ደግሞ ራሱን ንጹሕ አድርጎ ነው። ዘማዊቱን ሴት በጌታ ፊት አቁመውና ኃጢአቷን በመዘርዘር በከሰሷት ጊዜ «ከእናንተ ኃጢአት የሌለበት እርሱ ይውገራት» ሲባሉ ከዚያ አፍረው

እንደሄዱት ሰዎች ዮሐ.፰፥፩–፲፩። በእርግጥም በራሱ ዓይን ያለውን ምሰሶ አውጥቶ መጣል ያልቻለና የማያይ በሌላው ያለውን ጉድፍ እንዴት ማየት ይችላል። ማቴ.፯፥፭። ስለኃጢአቱ የሚያስብ ሰው እኔ ብዙ ጊዜ በኃጢአት ወድቄአለሁና ሌላው ሰው ከእኔ የተሻለ ቅዱስ ነው:- ይላል።

ስለራስ ኃጢአት ማዘን ከልቡና ከፋትን ያጠፋል:- ለማንም ቢሆን ምንም እንኳ ኃጢአተኛ ቢሆን የሚራራ ርኅሩኅ ያደርጋል። የራሱን ኃጢአት የሚያስታውስ ሰው ለሌሎች ኃጢአተኞችም ደግሞ ያዝናል። ቅዱስ ዮሐንስ የተባለ የቤተ ክርስቲያን አባት ማንንም በኃጢአት ያየ እንደሆነ «ስይጣን ዛሬ ወንድሜን ከጣለው:- ነገ እኔን ይጥለኛል:- ወንድሜን ጌታ ይቅር ብሎት ንስሐ ይገባ ይሆናል:- እኔ ግን ንስሐ የምገባ ሰው አይደለሁም» እያለ አምርሮ ከልቡ ያለቅሳል። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም «ከእነርሱ ጋር እንደ ታሠረ ሆናችሁ እሥሮችን አስቡ» በማለት የተናገረው ቃል ንስሐ የገባ ሰው ንስሐ እንዳልገባ ራሱን በመቁጠር በኃጢአት ላሉት ማሰብና ማዘን የሚገባው መሆኑን ያመለክታል። ዕብ.፲፫፥፫። ኃጢአትን የማያውቅ ሰው በትዕቢት ይፈርዳል ኃጢአትን የሚያውቅ ደግሞ የሰውን ድካም ያውቃልና በኃጢአት ለወደቁት ያዝንላቸዋል።

ለዚህ ምሳሌ የሚሆነን የሙሴ ፀሊም ሕይወት ነው። በአንድ ወቅት የገዳሙ ጉባኤ በሚሰበሰብበት የአንድ መነኩሴ ጉዳይ ሲታይ እርሱም እንዲሳተፍ ተጋበዘ። እርሱም በአንድ ጆንያ አሸዋ ሞልቶ በመሸከም ወደጉባኤው ሄደ። የገዳሙ አባቶች ስለምን ይህን እንደአደረገ ቢጠይቁት:- «ይህ ከእኔ ጀርባ የሚከተለኝ ኃጢአቴ ነው – እኔ ላየው አልችልም ነገር ግን እነሆ በወንድሜ ልፈርድ መጥቻለሁ» አላቸው።

ተነሳሒ ልቡና ያለውና ሕይወቱን በንስሐ የሚመራ ሰው ለእርሱ አደገኛ እንኳ ቢሆን ስለሌላው ሰው ኃጢአት አይናገርም። ቅዱስ አሞጽ የተባለ የቤተ ክርስቲያን አባት ሲናገር – «ለባልንጀራ ይቅርታ ማድረግ! በሌሎች መፍረድን መተውና የልብ ትሕትና የንስሐ ምልክቶች ናቸው» ብሏል። ቅዱስ ይስሐቅም «ተነሳሒው ሰው ስድብንና አሉባልታን ፈጽሞ መታገሥ አለበት» ይላል። ሰዎች ከውጭ ቢያሙትና ቢሰድቡት እርሱ ደግሞ በልቡ ራሱን የሚያማና የሚሰድብ መሆን አለበት። ከዚህም ሌላ ክርስቶስ እርሱን ይቅር እንዳለው ሁሉ እርሱ ደግሞ ሌሎችን ይቅር የሚል መሆን አለበት። ጌታም በአምላካዊ ቃሉ – «ይቅር በሉ ይቅርም ትባላላችሁ» በማለት ተናግሯል። ሉቃ.፮፥፴፯። ከዚህም ሌላ «ለሰዎች ኃጢአታቸውን ይቅር ብትሉ የሰማይ አባታችሁ እናንተን ደግሞ ይቅር ይላችኋልና:- ለሰዎች ግን

ኃጢአታቸውን ይቅር ባትሉ አባታችሁም ኃጢአታችሁን ይቅር አይላችሁም።» በማለት ጌታችን አስተምሯል። ማቴ.፮፥፲፬–፲፭። ይህ ይቅርታም በፍጹም ፍቅር ሊሆን ይገባል። በፍጹም ፍቅር ማለትም «ጠላቶችህን ውደድ» የሚለውን ትእዛዝ መፈጸም ነው። ሉቃ.፮፥፳፯። ይህም የንስሐ ምልክት በሆነ ፍጹም ትሕትና ሊደረግ ይገባዋል።

፮. ሌሎች ስሜቶች

ንስሐ የገባና ስለኃጢአቱ የሚያዝንና የሚያለቅስ ሰው ዘወትር ጭምትና ሰላማዊ:- የማይከራከር ዝምተኛና ድምፁም የማይሰማ ይሆናል። ኢሳ.፵፪፥፪። በንስሐ የሚኖር ሰው ስሜቱ ከመናገር ይልቅ ዝምታንና ማዳመጥን ይመርጣል። መናገርን – ማስተማርን ጭምር አይሻም – ይልቁኑ መማርን ይፈልጋል – ቅዱስ ያዕቆብ:- «ወንድሞቼ ሆይ:- ከእናንተ ብዙዎች አስተማሪዎች አይሁኑ:- የባሰውን ፍርድ እንድንቀበል ታውቃላችሁና:- ሁላችን በብዙ ነገር እንሰናከላለንና» ሲል የተናገረውን ስለሚያስብ እናገር ዘንድ እኔ ማነኝ – ማስተማርም ከእኔ እጅግ ለሚበልጡ የተሰጠ ነውና – ሌሎችንም አስተምር ዘንድ የእኔ መንፈሳዊ ልምድስ ምንድን ነው? ይላል። ያዕ.፫፥፩–፪።

ለእርሱ የሚስማው እግዚአብሔር ያዘጋጀለት መንፈሳዊ የበላይነት ስለሆነ – ወደ እግዚአብሔር መንግሥት መግባትንም ስለሚሻ ራሱን የማይጠቅም አድርጎ ስለሚቆጥር ዝም ማለትን ይመርጣል። ለዚህም ነው ንስሐ በሚገቡ ሰዎች ሕይወት ውስጥ ብዙ ጊዜ መንፈሳዊ ጥንካሬን የምናየው።

፯. መንፈሳዊ ጽናት (ጥንካሬ)

ንስሐ ሰው ሕይወቱን ወደተሻለ ደረጃ ለመለወጥ የሚያስችለው መንፈሳዊ ጥንካሬ (ኃይል) ነው። ንስሐ በልቡናችን ውስጥ ከፍተኛ የሆነ ፍቅረ እግዚአብሔር እንዲወለድ ያደርጋል። ምክንያቱም በንስሐ ሕይወት የምንኖር ከሆነ እግዚአብሔር ስለእኛ ብሎ የተሸከመልንን ሸክምና ይቅር ያለንን እጅግ የከፋ ኃጢአት እንድናስብ ስለሚያደርግና ለእግዚአብሔርም ያለን ፍቅር እያደገ ስለሚሄድ ነው። በወንጌል ታሪክ እንደተነገረላት ሴት:- እርሷ በዕንባዋ የጌታን እግር አርሳው – በጠጉርዋም አብሳው ነበርና የበደለችውን ሁሉ አስባ – ጌታም ስለዚህ – «እጅግ ወዳለችና ብዙ ኃጢአትዋ ተሠርዮላታል» በማለት ተናግሯል። ሉቃ.፯፥፵፯። እግዚአብሔር የበዛ ኃጢአቱን ይቅር ያለው ሰው የተደረገለትን ይቅርታ እያሰበ በልቡ

የእግዚአብሔር ፍቅር እየጨመረ ይሄዳል። እነዚህ የኃጢአታቸውን ብዛት የእግዚአብሔርን ምሕረት እያሰቡ የሚኖሩ ሰዎች ፍቅረ እግዚአብሔር የገባቸው የመስቀሉን ዋጋና የተፈጸመላቸውን የማዳን ምሥጢር የተረዱ ናቸው።

ከዚህ ጽኑ ፍቅር የተነሣም ራሳቸውን ለእግዚአብሔር ክብር ብለው እስከመሰዋት የሚያደርሳቸው መንፈሳዊ ብቃትና ጥንካሬ ይኖራቸዋል። ይህ መንፈሳዊ ጥንካሬም በሕይወታቸው ዘመን ራሳቸውን ወስነው ለቅድስና እንዲበቁም ሊያደርጋቸው ይችላል። ብዙ ኃጢአተኞች ከንስሐ ባገኙት መንፈሳዊ ብቃት ለቅድስና በቅተዋል። ለምሳሌ ማርያም ግብፃዊት እንዷ ቅድስት ናት።

የብዙ ሰዎች ችግር በንስሐ ጊዜ የነበራቸውን መንፈሳዊ ጥንካሬ ማጣት ነው። በኃጢአት ወድቀው በነበረ ጊዜ የፈጸሙትን በደል ሁሉ ለመካስ ያነሣሣቸው የነበረው መንፈሳዊ ኃይል ከተወሰነ ጊዜ በኋላ ከልቡናቸው ፈጽሞ ይጠፋል። አንድ ሰው ደግሞ በንስሐ ያገኘውን መንፈሳዊ ጥንካሬ ይዞ ለመቆየትና ለመጽናት ካልቻለ ያገኘውን ከማጣት ሌላ አማራጭ ሊኖረው አይችልም። ኃጢአቱን ከዘነጋና ስለኃጢአቱም ማሰብን ከተወ በልቡናው ግድየለሽነት እያደገ ይሄዳል። ይህ ደግሞ አደገኛ ስለሆነ መንፈሳዊ ጥንካሬአችንን እንዳናጣ መጠንቀቅ ነው።

በፍጹም ንስሐ የገባው ሰው የሚመለከተው ቀድሞ በኃጢአቱ ምክንያት ሊያየው ያልቻለውን የተከፈተ የገነት ደጅና አዲስ የመንፈሳዊ ሕይወት ምዕራፍ ነው። ይህ አዲስ መንፈሳዊ ዓለም እጅግ ስለሚማርከው መንፈሳዊ ተመስጦው ለንስሐ አባቶቹ እንኳ አስኪያስፈራ ድረስ ጥልቅ ይሆናል። በንስሐ ጊዜአቸው ያገኙትን መንፈሳዊ ጥንካሬ በማጽናት ራሳቸውን ለእግዚአብሔር ፈጽመው ያስገዙ ብዙ ናቸው። እነዚህ ኃጢአታቸውን በማሰብ ዓለምን ሰመናቅ ከእግዚአብሔር ፍቅር የበለጠ ሊጠመዱበት የሚገባ ምንም አለመኖሩን ያረጋገጡ ናቸው።

ከንስሐው ጋር በሚመጣው መንፈሳዊ ጥንካሬ ውስጥ ተነሳሒው ቀድሞ የሌለውን መንፈሳዊ ኃይል ገንዘብ ያደርጋል። በኃጢአት በነበረ ጊዜ ከሰይጣን ጋር በነበረው ውጊያ ደካማ ነበር ንስሐ ሲገባ ግን የተለየ ጸጋና መንፈሳዊ ኃይል ያገኛል። በዚህም የተነሣ በአዲስ መንፈሳዊ ኃይልና ፍቅረ እግዚአብሔር ሕይወቱ ይመራል «እግዚአብሔርን በመተማመን የሚጠባበቁ…ኃይላቸውን ያድሳሉ:- እንደ ንስር በክንፍ ይወጣሉ – ይሮጣሉ:- አይታክቱም:- ይሄዳሉ አይደክሙም።» በማለት ነቢዩ ኢሳይያስ

እንደተናገረው። ኢሳ.፵፥፴፩። ከዚህም ሌላ ይህ ነቢይ እግዚአብሔር «ለደካማ ኃይልን ይሰጣል — ጉልበት ለሌለውም ብርታትን ይጨምርለታል» ሲል ተናግሯል። ኢሳ.፵፥፳፱። እንግዲህ የሚደንቀው በንስሐ ሕይወታችን ይህን ኃይል እስከማግኘት ደርሰን እንደሆነ — የእግዚአብሔርም ቀኝ እጅ ለብሩኅ ሕይወት እንዳበቃን የተረዳን እንደሆነ ነው። እርሱ «ጎልማሳነትን እንደንስር ያድሳል» ተብሏልና። መዝ.፻፪፥፭። ስለዚህ ይህን ለማስተዋል በቻልን ጊዜ እንደ ቅዱስ ዳዊት:- «የእግዚአብሔር ቀኝ ከፍ ከፍ አደረገችኝ:- የእግዚአብሔር ቀኝ ኃይልን አደረገች:- አልሞትም በሕይወት እኖራለሁ እንጂ — የእግዚአብሔርንም ሥራ እናገራለሁ» እያልን ከንስሐ የተነሣ ስለአገኘነው መንፈሳዊ ኃይልና ጥንካሬ እንናገራለን። በዚህ መንፈሳዊ ኃይልም የተቀደሰውን ሕይወት እንኖራለን።

፱. በተቀደሰ ሕይወት መኖር

በሕይወት ውስጥ መንፈሳዊ ለውጥ ከሌለ ንስሐም የለም። ንስሐም መናዘዝና ሥጋወደሙን መቀበል ብቻ አይደለም ኃጢአትን ፈጽሞ በመተው በተቀደሰ የሕይወት ጎዳና መኖርም ነው እንጂ። በዚህም ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስ «ነገር ግን እርሱ በብርሃን እንዳለ በብርሃን ብንመላለስ ለእያንዳንዳችን ኅብረት እንድነት አለን:- የኢየሱስ ክርስቶስም ደም ከኃጢአት ያነጻናል» እንዳለው ተነሳሒው ይቅርታን ይቀበልበታል። ፩ዮሐ.፩፥፯። በመሆኑም በብርሃን መመላለሳችን ከኃጢአት ለመንጻታችን እጅግ ወሳኝ ቅድመ ሁኔታ ነው ከንስሐ ምልክቶች አንዱ ነውና። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም ከኃጢአት ስለሚያነጻውና ከፍርድም ስለሚያድነው መመላለስ ሲናገር — «እንግዲህ በክርስቶስ ኢየሱስ ላሉት...እንደመንፈስ ፈቃድ እንጂ እንደሥጋ ፈቃድ ለማይመላለሱት...አሁን ኩነኔ የለባቸውም።» ብሎአል። ሮሜ.፰፥፩—፬። በዚህ አባባልም ለዚህ አዲስ ሕይወት ከሚያስፈልጉት ቅድመ ሁኔታዎች መካከል ታዲያ በብርሃን መመላለስና በመንፈስ መመላለስ ዋነኞዎቹ ናቸው። ቅዱስ ጳውሎስ ይህንን ሊያጠናክር «በተጠራችሁበት መጠራታችሁ እንደሚገባ ትመላለሱ ዘንድ እለምናችኋለሁ።» ብሏል። ኤፌ.፬፥፩። በሌላ ሥፍራም «በበጎ ሥራ ሁሉ እያደጋችሁ...ለጌታ እንደሚገባ ትመላለሱ ዘንድ እንለምናለን።» ከማለቱም በተጨማሪ «እንደተወደዱና እንደብርሃን ልጆች ተመላለሱ» በማለት ተናግሯል። ቆላ.፩፥፲። ኤፌ.፭፥፩፣ ፰።

ንስሐ ከክርስቶስ እግር በታች ራስን መጣል ብቻ አይደለም:- በመንፈሳዊ ሕይወት መኖርና የእግዚአብሔርን ትእዛዛት በመፈጸም መኖርም

ጭምር ነው እንጂ። ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስም በዚህ ረገድ «በእርሱ የሚኖር ሁሉ ኃጢአትን አያደርግም:- ኃጢአትን የሚያደርግ ሁሉ አላየውም:- አላወቀውምም።» ፩ዮሐ.፫፥፮። ካለ በኋላ «በእርሱ እኖራለሁ የሚል እርሱ እንደተመላለሰ ሊመላለስ ይገባዋል።» ፩ዮሐ.፪፥፮። እንዲሁም ደግሞ «አውቄዋለሁ የሚል ትእዛዛቱንም የማይጠብቅ ውሸተኛ ነው:- እውነትም በእርሱ ውስጥ የለም።» በማለት ተናግሯል። ፩ዮሐ.፪፥፬። ስለዚህ ከእርሱ ዘንድ ዕርዳታውንና ጸጋውን ለማግኘት ራሳችንን ከክርስቶስ እግር በታች ማዋረድ ይገባናል። ጸጋውም በኃጢአትና በስንፍና መኖር ሳይሆን እርሱ ክርስቶስ በብርሃን እንደተመላለሰ በብርሃን መመላለስና ትእዛዛቱን በመጠበቅ መኖር ነው። በብርሃን እየተመላለስን ትእዛዛቱንም እየፈጸምን ብንኖር ከመጨረሻው የንስሐ ምልክት እንደርሳለን።

፲. ንጽሕና

ንጽሕና በንስሐ ከተለወጠ ሕይወት የሚገኝ መንፈሳዊ ፍሬ ነው። በንጽሕና የኀለም ፍላጎት:- የሥጋ ፈቃድና ኃጢአት ተወግደው የልብ መሻትም የቅድስና ሕይወትና የእግዚአብሔር ፍቅር ይሆናል። ተነሳሒውም ዳግመኛ በኃጢአት ፍቅር አይፈተንም። ሰው ያለትጋል:- ያለድካም:- ያለመርኀት የተቀደሰውን ነገር ሁሉ ማድረጉ የንጽሕና ምልክት ነው፤ ፈተናውንና መርኀቱን አልፎታልና ትድስናውን ሊቋቋመው የሚችል ነገር የለም።

በውስጣችን የመልካምና የክፉ ሃሳብ ግጭት ካለ ወደንጽሕና ለመድረስ እየሞከርን እንጂ ከንጽሕና ያልደረስን መሆናችንን እናውቃለን። በቅድስና ለመኖር በምናደርገው ጥረትም ገና ወደንጽሕና ለመድረስ የምንጥር እንጂ ንጽሕናን ገንዘብ ያላደረግን መሆኑን እናውቃለን።

በንጽሕና ሰላም በልብ ውስጥ ይሰፍናል — ፈተናውና ጸሩ ሁሉ በመልካም አሸናፊነት የተጠናቀቀ በመሆኑ ውጊያ የለም። በንጽሕና ስሜቶቻችን:- ፍላጎታችንና ደስታችን ሁሉ በእግዚአብሔር ይሆናል። ንጽሕናም — እንጋገራችንን፤ ሕዋሳቶቻችንን፤ አካላችንን:- ልቡናችንንና አመለካከታችንን:- በአጠቃላይ መላ ሕይወታችንን የሚሸፍን ስለሚሆን መንፈሳዊ ፍሬ የሚገኝበን የመንፈስ ቅዱስ ማደሪያዎች እንሆናለን። ስለዚህ የንስሐ አንዱ ምልክት ወደሆነው የንጽሕና ደረጃ ለመድረስ የተቻለንን ያህል ራሳችንን ማዘጋጀት ይገባል።

ክፍል አምስት

የልብ ንጽሕና

ፍጹም ንስሐ ኃጢአትን ጨርሶ መጥላት – ልብንም ፈጽሞ ከኃጢአት ማጥራት ሲሆን የልብ ንጽሕና ደግሞ ከፍጹም የንስሐ ምልክቶች አንዱ ነው።

የልብ ንጽሕና:- ፍጹሙ ንስሐ – ማለትም ሰው ኃጢአትን ጨርሶ መጥላቱ እንዴት ሊታወቅ ይችላል? ቀጥሎ የዚህን ጥያቄ መልስ እንመረምራለን።

፩. ከኃጢአት መንጻት

ሀ. ሰው አእምሮውን በመፈተን የሚያስጨንቁትን ከባድ ኃጢአቶች በመተውና ዳግመኛም ወደእነርሱ ባለመመለሱ በንስሐ የሚኖር ሊመስለው ይችላል። ለምሳሌ ዳግመኛ ዝሙት አልሠራ፣ አልሰረቀ፣ ወይም አላታለለ ወይም ደግሞ አልሰከረ ይሆናል። በዚህ ደረጃ ያሉትን ኃጢአቶች አልፈጸመ ይሆናል። በዚህ የተነሣ አእምሮው እረፍት ስለሚኖረው ንስሐ የገባ ሊመስለው ይችላል። ለዚህ ምክንያቱ እርሱ ያተኰረባቸው ዐበይት ኃጢአቶች ጥቃቅኑንና ሊያስተውላቸው ያልቻለውን ኃጢአቶች ስለሚሸፍኑበት ነው። ምናልባትም ራሱን ተነሳሒ አድርጎ በሚቆጥርበት ጊዜ በብዙ ሊያስተውላቸው ባልቻላቸው ወይም ኃጢአቶች ናቸው ብሎ ባላሰባቸው ብዙ ኃጢአቶች ተዘፍቆ ሊሆን ይችላል። ለምሳሌ ስለራሱ በመናገር፣ በውዳሴ ከንቱ በመደሰት፣ ራስን በማምካሸት፣ በራስ ፍላጎት በመጓዝ:- ለግትርነት በሚያበቁ ሃሳቦች ላይ በመመርኮዝ፣ የተወሰኑ ጸሎቶችን ንቆ በመተውና ለመንፈሳዊ ንባቦች ግድየለሽ በመሆን፣ ምናልባትም ሰድብን ባለመታገስ፣ ለንበትን ባለማክበር፣ ይህን ሁሉ በማድረጉ ራሱን አይወቅስም:- በዚህ የተነሣ ራሱን ሊወቅስ ከሚችልበት ደረጃ አልደረሰምና። ታዲያ ይህን ሰው በእውነተኛ ንስሐ ውስጥ እየኖረ ነው ማለት እንችላለን?

ስለዚህ ይህ ሰው የንስሐ እርምጃውን ማጠናከር አለበት:- በናቃቸው ኃጢአቶች ሁሉ ላይ ንስሐ መግባት አለበት:- በንስሐ ይኖራል ለማለት

የሚቻለውም በእርሱ ሃሳብ ጥቃቅን ከሚመስሉት ጀምሮ ኃጢአትን ሁሉ ሲተውና ከልቡናው ፈጽሞ ያጠፋው እንደሆን ነው። በዚህ ጊዜም በንስሐ አንድ ርምጃ በመጨመሩ በመንፈሳዊ ብስለት እያደገ ነው ሊባል ይችላል። አእምሮውም ምንም ነገር ሳይንቅ ለሁሉም ኃጢአት ትኩረት መስጠት ስለሚጀምር በንስሐ ሕይወት እየኖረ ነው ለማለት ይቻላል።

ለ. ምናልባትም ሰይጣን ለተወሰነ ጊዜ ከእርሱ በመለየቱ ኃጢአትን ላይሠራ ይችላል። ሰይጣን ለክፉ ሥራው ጠቢብ ነው። መቼ:- እንዴትና በምን ኃጢአት ሰውን እንደሚጥል ያውቃልና – ሰውየው በራሱ በመተማመን ከኃጢአት መጠንቀቁን እስኪተውና ስለሕይወቱ ግድየለሽ እስኪሆን በትዕግሥት ይጠብቀዋል። በሕይወቱ በደከመ ጊዜ በቀላሉ ሊጥለው እንደሚችል ስለሚያውቅ ያኔ ይመጣበታል። ይህ ሰይጣን ከሰውየው ገለል ብሎ የቆየበት ጊዜ ኃጢአትን የማሸነፍያ ጊዜ አይደለም ጦርነት የሌለበት ጊዜ ነው። ከመንፈሳዊ ጦርነት የማረፊያ ጊዜ እንጂ የድል ወይም የንጽሕና ጊዜ አይደለም።

ምናልባት በኃጢአት ያልወደቅንበት ጊዜ ቢኖር ከኃጢአት ፈጽመን ስለነጻን አይደለም ነገር ግን በዚያ ጊዜ ሰይጣን ስላልተዋጋን ወይም ደግሞ ኃጢአት ለመሥራት የተመቻቸ ሁኔታ ስለሌለ ነው።

ሰይጣን በተወሰነ ጊዜ ላይዋጋን ይችላል:- የእኛን እረፍት ሽቶ ሳይሆን እኛን የሚጥልበት ሌላ ወጥመድ እያዘጋጀ ስለሆነ ነው። ምናልባትም ከኃጢአት የነጻንና የተቀደስን እንደሆንን የሚያሳስብ ሰይጣን ወደ እኛ ሊመጣና ንጹሐን መሆናችንን ያለፈው በደል ሁሉ ከእኛ መወገዱን ሊያበሥረን ይችላል:- በዚህ ጊዜ ምንም እንኳ በጎሊናችን የአሸናፊነት ስሜት ቢሰማን ደካማ መሆናችንንና በሥጋ የምንኖር እስከሆንን ድረስ ልንወድቅ የምንችል እንደሆንን መዘንጋት የለብንም። ስለዚህ ከንጽሕና ደረጃ ደርሻለሁና ዳግመኛ አልወድቅም ማለት የለብንም:- ይልቅ ግን እንደ ዳዊት «እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ባይሆን…ሕያዋን ሳለን በዋጡን ነበር» ማለት ይገባናል። መዝ.፻፳፫፥፩-፫። የሚጠብቀንን እግዚአብሔርንም ልናመሰግን ይገባል።

ሐ. ምናልባትም እግዚአብሔር ከኃጢአት ሸክም እንድናርፍና ነፍሳችንንም ተስፋ ከመቁረጥ ሊያድናት አስቦ የእረፍት ጊዜ ሰጥቶን ይሆናል። ያለማቋረጥ በኃጢአት ተዘፍቆ መቆየት ከተስፋ መቁረጥ ሊያደርስ ስለሚችል – እግዚአብሔር በጸጋው ከልሎ በቸርነቱ ጠብቆ ከኃጢአት ሊያሳርፈን ይችላል:- ይህም ንጹሐን ስለሆንን አይደለም።

መ. ምናልባት ብዙ ሰዎች ስለእኛ ትድመ እግዚአብሔር በመድረሳቸው ሰላም አግኝተን ይሆናል:- ቅዱሳን ስለጸለዩልን ጸሎት ወይም ወዳጆቻችን ስለአቀረቡት ልመና ከኃጢአት ሸክማችን ልናርፍ እንችላለን። ይህም ከንጽሕናችን የተነሣ አለመሆኑን ጠንቅቆ መረዳት ይገባል። ይህ ጊዜም ከሰይጣን የማንዋጋበት በሰላምና በዝምታ የምናሳልፈው ጊዜ ነው እንጂ ከንጽሕና ደረጃ የደረስንበት አይደለም።

በሕፃናትና በዕድሜና በመንፈስ ትልቅ ፀዋቂ በሆኑ ሰዎች ንጽሕና መካከል ልዩነት አለ። ሕፃናት ወደዚህ መንፈሳዊ ጦርነት አልገቡም – አልተፈተኑምም። ትላልቆቹ ግን በጦርነቱ ውስጥ ናቸው:- ተዋግተውም አልፈዋል። የኃጢአትንም ኃይል ተቃውመዋልና የድል አክሊል ያገኛሉ። ሕፃናት ግን እንደእነዚህ አይደሉም – ገና ናቸው።

ሕፃናት ከማያውቁት ከዚህ ውጊያ በኋላ የሕፃናትን ንጽሕና ገንዘብ ያደረጉ ሰዎች ግን እጅግ የሚደነቁ ናቸው። ይህ የልብ ንጽሕና በቀላሉ የሚደረስበት አይደለም:- ከዚህ ደረጃ የሚደርሱት ብዙ ውጊያዎችንና ፈተናዎችን በድል አልፈው ነው። የልብ ንጽሕና እጅግ ከፍተኛ የሆነ የንጽሕና ደረጃ ነው። ስለዚህ አንድ ሰው በተወሰነ ኃጢአት ተፈትኖ ራሱን ከዚህ ኃጢአት ቢያነጻ ይህ ፍጹም ንጽሕና ነው ለማለት አይቻልም።

ፍጹም ንጽሕና ከኃጢአት ሁሉ መንጻት ነው። ይህም በማንኛውም ጊዜና መንገድ ከሚመጣ ከማንኛውም ኃጢአት መንጻት ማለት ነው። ከተወሰኑ ኃጢአቶች ብቻ መንጻት ፍጹም ንጽሕና አይባልም። በመቅደስ ከቀራጩ ጋር ቆሞ ይጸልይ የነበረው ፈሪሳዊ ቀማኛ፣ ዓመፀኛና አመንዝራ ባለመሆኑ በሳምንትም ሁለት ቀን በመጾሙ ንጹሕ እንደሆነ አስቦ ነበር። ሉቃ.፲፰፥፲፩–፲፪። ነገር ግን ከኩራትና በሌሎች ከመፍረድ ራሱንም ከፍ ከፍ ከማድረግና ከመመጻደቅ ራሱን አላነጻም ነበር። ስለዚህ ከተወሰኑ ኃጢአቶች በነጻን ጊዜ ከንጽሕና የደረስን ሊመስለን አይገባም። ለንጽሕናችን መለኪያ የሚሆነው ከኃጢአት ወገን የትኛውም ቢሆን በላያችን ሥልጣን የሌለው እንደሆነ ብቻ ነው።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የተናገረውን እንመልከት:- «ከእናንተ ስለኃጢአት የሚወቅሰኝ ማነው?» ማለቱ ስለየትኛውም ኃጢአት ቢሆን ማለቱ ነው። ዮሐ.፰፥፵፮። በሌላ ሥፍራ ደግሞ «የዚህ ዓለም ገዥ ይመጣልና በእኔ ላይም አንዳች አይኖረውም» በማለት ፍጹም ንጹሕ የበሕርይ አምላክ መሆኑን ተናግሯል። ዮሐ.፲፬፥፴። እንግዲህ ከሰው ወገን ማን ከዚህ ደረጃ ደርሷል?

እውነተኛው ንጽሕና ኃጢአትን ፈጽሞ ከመጥላት ይጀምራል። ይህም ማለት መልካሙንና ክፉን ለመለየት የሚቻልበት የፍጹምነት ደረጃ መጀመሪያ ነው። ዕብ.፭፥፲፬። ንጽሕና ከልብ የሚመነጭ እንጂ ከውጭ የሚመጣ አፍአዊ አይደለም። ውስጡ ያልጸዳ ውጭው ግን አምር የታየ ሁሉ ንጹሕ ነው ሊባል አይችልም። ማቴ.፳፫፥፳፭–፳፰። ይህም ንጽሕና ማለት የውጫዊ አካላችን ሳይሆን የልቡናችን ከኃጢአት ንጹሕ መሆን ነው ማለት ነው። በመጽሐፍም «በልብ ሞልቶ ከተረፈው አፍ ይናገራልና» በማለት ቀዳሚውና ዋነኛው የልብ ንጽሕና መሆኑ ተነግሯል። ማቴ.፲፪፥፴፬። ስለዚህ ከውጫዊው ንጽሕና በተጨማሪ ልናተኩርበት የሚገባው የልብ ንጽሕና ነው። መልካሙና ንጹሑ ሥራ የሚመነጨው መልካም ሃሳብ ከሚገኝበት ንጹሕ ልብ ነው። ይህ ደግሞ ንጹሕ ዓላማና ንጹሕ የአሠራር ዘዴ እስካለ ድረስ ነው። ይህ የልብን ንጽሕናም ወደፍጹም ንጽሕና ሳይሆን ከኃጢአት ንጹሕ ወደመሆን ያደርሳል።

፪. ንጽሕናን መፈተን

ሰው ንጹሕ ሊባል የሚችለው እጅግ ከባድ የሆነ የኃጢአት ፈተና ቢደርስበት እንኳ ሳይናወጥ የኃጢአትን ኃይል የተቋቋመ እንደሆነ ነው። በኃጢአት አለመውደቅ ብቻ ሳይሆን በዚህ የኃጢአት ኃይል የማይንገዳገድ ጽኑ የሆነ እንደሆነም ነው። የሰው የልብ ንጽሕናም የሚፈተነው በከባድና በአስፈሪ የኃጢአት ጦርነት ነው። ሰይጣን ታላላቆችን እንኳ ሳይቀር የሚያዋርድ ስለሆነ እኔ ጠንካራ ነኝ ከማለት ይልቅ ደካማነትን ማወቅና እኔም ንጹሕ አይደለሁም ማለት ይገባል። ምሳ.፯፥፳፮።

ከባዱ ውጊያ ሰውን ያለእረፍትና ያለፋታ ይፈትነዋል። አንዱ በመራራው ውጊያ ሊያሸንፍ ይችላል – ውጊያው እየተጠለ በሄደ ቁጥር እየደከመ ሄዶ ከመሸነፍና ከመውደቅ ሊደርስ ይችላል። ለምሳሌ እንደ ሶምሶን። መሳ.፲፮፥፲፮–፲፯። ይህ ከባድ ጦርነት መልኩን እየለዋወጠ ሰውን ሊፈትን ይችላል። የሰውየውን ደካማ ጎን በማጥናትና የውጊያ ስልቱን በመቀየር ሊፈታውም ይችላል።

ታዲያ ንጹሕ ልብ አለው የሚባለው እንዴት ያለው ሰው ነው? ሰው ንጹሕ ልብ አለው የሚባለው በሃሳብ፣ በስሜት፣ በመናገር፣ በአካል እንዲሁም በማድረግ ከሚሠሩ ኃጢአቶች ሁሉ ልቡናውን ያነጻ እንደሆነ ነው። ንጹሕ የሚባለው እግዚአብሔር በሰጠው ጸጋ ታግዞ እነዚህን ሁሉ ኃጢአቶች ተዋግቶ ያሸነፈ ሰው ነው። ይህ ንጽሕና የመጨረሻው የንስሐ ጉዞ ምዕራፍ ነው። ከእግዚአብሔር ጋር ለመተያየት የሚያበቃ ጸጋ

ይገኝበታልና መድኃኒታችን «ልበ ንጹሐን ብፁዓን ናቸው እግዚአብሔርን ያዩታልና።» በማለት እንደ አስተማረ። ማቴ.፭+፰።

፫. ከኃጢአት ሃሳብና ሕልም መንጻት

ከኃጢአት ከመንጻት በተጨማሪ ከሃሳብና ከግምት፤ ከመላ ምትም መንጻት ይገባል። አንድ ቅዱስ «የአንተነትህን እውነተኛ ገጽታ የሚገልጠው ውጫዊ ሥራህ ብቻ ሳይሆን የምታስበው ሃሳብና የሚኖርህ መላምታዊ (ግምታዊ) አስተያየትም ጭምር ነው» ብሏል። የተለያዩ ሦስት ሰዎች በጨለማ ውስጥ ያዩትን ሰው — «ሌባ ነው:- ወንበዴ ነው:- ማንም ሳያየው ለመጸለይ የመጣ ክርስቲያን ነው።» ቢሉት — የሦስቱም ሃሳብና መላምት ከልባቸው የመነጨ ነው። ጌታችንም «መልካም ሰው ከልቡ መልካም መዝገብ መልካምን ያወጣል:- ክፉም ሰው ከልቡ ክፉ መዝገብ ክፉውን ያወጣል።» በማለት ልብ የመልካምም የክፉም ሃሳብና ግምት ምንጭ መሆኑን ተናግሯል። ሉቃ.፮+፵፭።

ስለዚህ ሃሳባችን ክፉ ከሆነ ልባችን ገና አልነጻም:- ልቡ ንጹሕ የሆነ ሰው ምን ጊዜም ቢሆን የሚያስበው መልካም ነገርን ነውና። ሰዎች ስለሠሩት ክፉ ሥራም ክፉ አያስብም በንጹሕ ልቡ ይቅርታ ያደርግላቸዋል እንጂ። ክፉ ሃሳብንም አይቀበልም።

ሰዎች ስለንጽሕናቸው የሚጨነቁ:- ስለሃሳባቸው ንጽሕና የሚጠነቀቁ ሊሆኑ ይችላሉ። ነገር ግን በሕልማቸው ኃጢአት ሊሠሩ ወይም የቀደመ ኃጢአታቸውን ያስታውሱ ይሆናል። እነዚህ ሰዎች የቀደመ ኃጢአታቸውን ማስታወስና ማሰብ የለባቸውም ከዚያ ሃሳብ መንጻት አለባቸው። ኃጢአትን ከማለም ነጻ የሚሆኑበት የተወሰነ ጊዜም ያስፈልጋቸዋል። ይህ ጊዜም የቀድሞው የኃጢአት ትዝታ ከኅሊናቸው እንዲጠፋ ይረዳቸዋል። በዚህ ምትክም አእምሮአቸው ንጹሑንና ለንስሐ ሕይወት የሚስማማውን ሃሳብ እንዲመዘግብ ይሆናል — ያኔ የሚያልመው ነገርም ንጹሕ ይሆናል።

፬. ከማያስፈልጉ ነገሮች መንጻት

ከማያስፈልጉ ነገሮች መንጻት ማለት — ከሚያልፉና ጥቅም ከሌላቸው ነገሮች መንጻት ማለት ነው። እነዚህ የሚያልፉና የማይጠቅሙ ነገሮች ወይ የሚሠሩ፤ የሚነበቡ፤ የሚታዩ፤ የሚደመጡ፤ ወዘተ ሊሆኑ ይችላሉ። እነዚህ ኃጢአትም ጽድቅም አይደሉም። እነዚህን ነገሮች የሚያዘወትር ሰው ከእግዚአብሔር ጋር የሚኖርበትን፤ ራሱን የሚቀድስበትን፤ ንስሐ የሚገባበትን:- ጊዜ ያባክናል። ከዚህም የተነሣ መንፈሳዊ የሆነውን ነገር

ለመሥራት ጊዜ ያጣል። እነዚህ የማያስፈልጉና የማይጠቅሙ ነገሮች ለመንፈሳዊ ሥራ እንቅፋት ይሆናሉና ራሳችንን ከእነርሱ ማላቀቅና ማንጻት ያስፈልጋል። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም «የሚታየው የጊዜው ነውና የማይታየው ግን የዘልዓለም ነው።» በማለት ስለተናገረ የምናየው ነገር የማይጎዳ ነገር ግን የሚያልፍ ነውና ጊዜአችንን ለሚጠቅምና ዘለዓለማዊ ለሆነው መንፈሳዊ ሥራ ማዋል ይገባናል። ፪ቆር.፬+፲፰። የሚታየውን ጊዜያዊና ኃላፊ የሆነውን ነገር የማይመለከት ሰው እንደ ዳዊት:- «ለእኔስ ወደ እግዚአብሔር መቅረብ ይሻለኛል» ይላል። መዝ.፸፪+፳፰። ፍጹም የሆነው ወደ እግዚአብሔር መቅረብም ያለንጹሕ ልብ አይቻልምና የልብ ንጽሕና እጅግ አስፈላጊ ነው።

ከኃጢአት መንጻት ቅድስና እንጂ የልብ ንጽሕና አይደለም። ከኃጢአት መንጻት ከኃጢአት መለየት:- ኃጢአትን አለመሥራት ነው። የልብ ንጽሕና ግን በፍጹም ልብ፤ በፍጹም ሃሳብ፤ በሥራም ያለማቋረጥ ከእግዚአብሔር ጋር በሚስማማ ሕይወት መኖር ነው።

በዓለም ውስጥ ብዙ የሚታዩና የሚሰሙ ነገር ግን የማይጠቅሙ ነገሮች አሉ። ለእነርሱ ትኩረት አለመስጠትና ራስንም ከእነርሱ ማንጻት ይገባል። ዓይኖቻችን የሚያዩት ነገር ባገኙ ጊዜ ትኩረታችንን ለዚያ ነገር መስጠት አይገባም:- ዓይንን ብቻ ሳይሆን ሕዋሳቶቻችንን ሁሉ:- ሕዋሳት ሁሉ የሃሳብ ምንጮች ሊሆኑ ይችላሉና። ያን ጊዜ በአእምሮአችን የተቀረጸውን ሃሳብ ሥፍራ ሳንሰጠውና ሳናተኩርበት ያሳለፍነው እንደሆነ ይህ የልብ ንጽሕና ቅድመ ሁኔታ ሊፈጥር ይችላል ወይም ደግሞ አእምሮአችንን ያስገዛንለትና ጊዜ የሰጠነው እንደሆነ የኃጢአትን ፍላጎት በውስጣችን ሊፈጥር ይችላል:- ይህ ሃሳብ በእግዚአብሔር ሰው ልቡና ውስጥ የኃጢአትን ፍላጎት ሳይሆን በልቡናው ውስጥ ለኃጢአትና ለዓለም ነገር በመሞት ላይ እንዲያተኩር የሚያነሣሣ ሃሳብ ሊፈጥርበት ይችላል።

እነዚህ የሚያልፉና የሚጠፉ ሃሳቦች ሌላው ቢቀር ጊዜ ያባክናሉ። ጊዜ የሕይወት አንድ ክፍል ነው። እግዚአብሔርም ጊዜን የሰጠን እንድን ጠቀምበት፤ ነፍሳችንን እንድናድንበት፤ ሃሳባችንንና ልቡናችንን እንድና ነጻበት:- በሚታችንን ሁሉ ለእግዚአብሔር እንድናስገዛበት ነው እንጂ እንድናባክነው ስላይደለ በአግባቡ ልንጠቀምበት ይገባል።

አእምሮን ጥቅም በሌለው ነገር ማስጨነቅ የእግዚአብሔር ፍቅር በውስጥ የሌለ መሆኑን የሚገልጥ ነው። ስለዚህ በልቡናችንና በአእምሮአችን

ከእግዚአብሔር አስበልጠን ሥፍራ የምንሰጠውና የምናተኩርበት ነገር መኖር የለበትም።

ፍጹም ንጹሕ የሆነ ልብም ለሚያልፉና ለማይጠቅሙ የዚህ ዓለም ነገሮች ሁሉ የሞተና ለእግዚአብሔር ፈቃድ ሕያው የሆነ ልብ ነው። አእምሮው በማይታየው ሰማያዊ ነገር የተያዘ በመሆኑ ለሚታየው ኃላፊ ነገር አይገዛም። ያለእረፍትና ያለማቋረጥ ሰማያዊውን መለኮታዊ ምሥጢር ስለሚያስብ ለማይጠቅም ነገር ሥፍራና ጊዜ የለውም። ይህም ከንጽሕና ትርጕም ሁኔታዎች አንዱ ነው።

ሰው በሚታዩ ነገሮች ሊሠራባቸው እንጂ የሚታዩት ነገሮች በሰው ላይ ሊሠሩበት አይገባም። ሰው ልቡን ከእግዚአብሔር ጋር ስለሚያደርግ በሚታየው ነገር ቢሠራም ትኩረቱ ስለሚታየው ነገር አይደለም። በመንፈስ «ለሁለት ጌቶች መገዛት የሚቻለው ማንም የለም፤- ወይም አንዱን ይጠላል ሁለተኛውንም ይወዳል — ወይም ወደ አንዱ ይጠጋል፤- ሁለተኛውንም ይንቃል» እንደተባለ በሚታየው ዓለም ስንኖር የማይታየውን በማሰብ ትኩረታችንን ከሚታዩትና ከማይጠቅሙት የዚህ ዓለም ነገሮች ማራቅ ይጠበቅብናል። ማቴ.፮፥፳፬። ይህም ከንጹሕ ልብ የሚጠበቅ ነው። በመጽሐፍ «ነገር ግን ያለ ሃሳብ እንድትኖሩ እወዳለሁ።» ተብሏልና የሚታየውን አላፊ ነገር አለማሰብ የልብ ንጽሕና ምልክት ነው። ፩ቆር.፯፥፴፪። ለዚህ ነው ቀደምት አባቶቻችን «ክርስቶስንም አገኝ ዘንድ፤- በክርስቶስም በማመን ያለውን ጽድቅ አገኝ ዘንድ ስለ እርሱ ነገር ሁሉ ጉዳት እንደሆነ እቆጥራለሁ።» በማለት የሚታየውን ዓለም የናቁት። ፊል.፫፥፰። ዓለም በእነዚህ ቅዱሳን ዘንድ የተናቀች ስለነበረች እነርሱ በሰላም ይኖሩ ነበሩ፤- ይህም ቅዱስ ጳውሎስ «በዚህች ዓለም የሚጠቀሙ በሙሉ እንደማይጠቀሙባት ይሁኑ፤- የዚህች ዓለም መልክ አላፊ ነውና።» ያለውን በተግባር እንደፈጸሙት ያስረዳናል። ፩ቆር.፯፥፴፩።

ማንኛውም ሃሳብ በራሱ ውጤት የሌለው አይደለም ነገር ግን ለሌላ ሃሳብ ምንጭ ይሆናል። ሃሳብ በአእምሮአችን ውስጥ በበረታ ጊዜ ለተለያዩ ምኞቶችና ሕልሞች ምንጭ ይሆናል። ለዚሁም በምንቆምበት ጊዜ ከእነዚህ ሃሳቦች የተነሣ በፊታችን የሚመላለሱት ልዩ ልዩ ነገሮች ተመስጦአችንን እንድናጣ ያደርጉናል። ስለዚህ የዚህ ዓለም ሃሳብና ሥጋዊ ስሜት ጊዜአችንን እንዳያባክነው መጠንቀቅ ይኖርብናል። የቀደሙ ልማዶቻችን በሕሊናችን በመጣ ጊዜ ወዲያው በመገሠጽ «አቤቱ ከንቱ ነገርን እንዳያዩ ዓይኖቼን መልስ» በማለት መጸለይ ይገባል። መዝ.፻፲፰፥፴፯።

የአእምሮ መንቃትና ከሃሳብ ጋር መዋጋት ከአእምሮና ከልብ ንጽሕና ይቀድማል። ስለዚህ ለእግዚአብሔርና ለእርሱ መንግሥት እንግዳ የሆነ ሃሳብ ሁሉ ከእኛ መራቅ አለበት። ልቡናችንም እንዲሁ ከዓለማዊ ሃሳብ የተለየ መሆን አለበት። ሰማያዊ በሆነው ሃሳብ ደስተኞች ለመሆን ራሳችንን ከዓለም ማራቅ አለብን። የሰው ስሜቱ ከዓለም የተለየ ከሆነ ዓለማዊ የሆነውን ነገር ለማሰብ የሚያነሣሣው ነገር አይኖርም። ዓለማዊ የሆነ ነገርም ወደእርሱ በመጣ ጊዜ ይቃወመዋል፤- አእምሮው በሰማያዊ ሃሳብ የተያዘ በመሆኑም ዓለማዊውን ነገር አያስበውም ምክንያቱም «አቤቱ ሕግህን እንደምን እጅግ ወደድሁ? ቀኑን ሁሉ እርሱ ትዝታዬ ነው።» በማለት የሚያገኘውን ደስታ ያዝነጋለታልና ነው። መዝ.፻፲፰፥፺፯።

ታዲያ ሰው ከልብ ንጽሕና ሊደርስ የሚችለው እንዴት ነው? ከልብ ንጽሕና ሊደርስ የሚችለው — ከጸሎት ሊነሣ፤ ከጾም፤ ከሃሳብና ከዝምታ ሊነሣ፤ እንዲሁም ከማይጠቅም ወይም ከማያስፈልግ ነገር ሊነሣ ነው። እነዚህ ሁሉ የንጽሕና አሉታዊ ገጽታዎች ናቸው።

፩. የንጽሕና አወንታዊ ገጽታ

ንጹሕ ልብ የፍቅረ እግዚአብሔር እንጂ የፍቅረ ዓለም ማደሪያ አይደለም። ንጹሕ ልብ ያላቸው ሰዎች የሚያደርጉትን ሁሉ እግዚአብሔርን በማፍቀር ያደርጋሉ እንጂ ስለታዘዙ አይደለም። ከኃጢአትም የሚለየው በልቡ ከሰፈረው ጥልቅ የእግዚአብሔር ፍቅር የተነሣ የኃጢአትን ጠቃሚ አለመሆን በመገንዘብ ነው። የእግዚአብሔር ፍቅር በሰፈረበት በዚህ ሰው ሕይወት ውስጥ የመንፈስ ቅዱስ ፍሬዎች በግልጽ ይታያሉ። እነርሱም «ፍቅር፤ ደስታ፤ ሰላም፤ ትዕግሥት፤ ቸርነት፤ በጎነት፤ እምነት፤ የዋህነት፤ ራስን መግዛት፤ ነው። እነዚህን የሚከለክል ሕግ የለም።» ገላ.፭፥፳፪። እነዚህ ፍሬዎችም ይህ ሰው በሕግና በትእዛዛት ከመመራት አልፎ ስለፍቅር ብሎ ከኃጢአት መለየትንና መልካም መሥራትን ገንዘብ ከማድረግ ደረጃ ላይ መድረሱን ያመለክታሉ። ከፈጣሪው ከእግዚአብሔር ጋርም ያለው ግንኙነት ወደፍጹም ፍቅር ደረጃ ማደጉን ያሳያሉ። የሚሠራው መልካም ተግባር ሁሉ በልቡ ከሰፈረው ታላቅ ፍቅረ እግዚአብሔር የሚመነጭ ነው። ፍቅር የመንፈስ ፍሬና የልብ ንጽሕና ምልክት ነው።

ከፍቅር በተጨማሪ ደግሞ ሌሎች የመንፈስ ፍሬዎችም አሉ። እኛም ደግሞ ምናልባት ወደንጽሕና ሕይወት የሚያደርሱን ሁሉንም የመንፈስ ፍሬዎች ማፍራት ነውን? እንል ይሆናል። መልሱ አዎን ነው፤- ምክንያቱም በመጽሐፍ «ለንስሐ የሚገባ ፍሬን አድርጉ።» ተብሏል፤- እንዲሁም ደግሞ

«ፍሬ የማያፈራውን በእኔ ያለውን ቅርንጫፍ ሁሉ ያስወግደዋል፡- ፍሬ የሚያፈራውንም ሁሉ አብዝቶ እንዲያፈራ ያጠራዋል።» ብሎ ተናግሯል። ሉቃ.፫፥፰። ዮሐ.፲፭፥፪። ስለዚህ ከዚህ የመንፈስ ቅዱስ ፍሬ ለመድረስ ልንተጋ ያስፈልጋል። ከዚህ ንጽሕና በኋላ ለዘለዓለሙ የሚሰጠን ንጽሕና አለ – እርሱም ኃጢአትን ከማወቅ ንጹሕ የሆነ ልብ ነው።

፯. ልብን ኃጢአትን ከማወቅ ማንጻት

የልብ ንጽሕና በሁለት ሊከፈል ይችላል። አንዱ በዚህ ምድር ላይ እያለን የምናገኘው የልብ ንጽሕና ሲሆን ሁለተኛው ግን በዚህ ምድር ላይ ያለውን ሕይወት ፈጽመን ለዘለዓለም ስናልፍ የሚሰጠን የልብ ንጽሕና ነው። ይህን ዘለዓለማዊ የልብ ንጽሕና ለማግኘትም መናፈቅና በትጋት መጸለይም ይኖርብናል።

ክፉንና መልካሙን ከምታሳውቀው ዛፍ በበላን ጊዜ የቀደመ ንጽሕናችንን አጣን። ቀድሞ መልካሙን ብቻ የምናውቅ የነበርነው በኋላ ግን ክፉንና መልካሙን፤ ኃጢአትንና ጽድቅን ዐወቅን።

ክፉ የሆነ ኃጢአትን አለማወቅ በዚህ ምድር ላይ ላሉ ሊደረስበት የማይችል የንጽሕና ደረጃ ነው። የበላነውን ፍሬ የተፋን እንደሆነ ግን ለዘለዓለም ሊሰጠን ይችላል። ያን ጊዜም ልንደርስበት እንችላለን። ኃጢአትን ከማናውቅበት ደረጃ ስንደርስ ከመልካም ነገር በቀር ምንም ክፉ ነገር የማናውቅ ፍጹማን እንሆናለን። ከበለስ ፍሬ ከመብላታቸው በፊት ለአዳምና ሔዋን የነበራቸውን ንጽሕና ገንዘብ እናደርጋለን።

እንግዲህ ኃጢአትን ከማወቅ መንጻት በዚህ ምድር ላይ የማይቻል ከሆነ ምን ልናደርግ ይገባናል? ልናደርግ የሚገባን በምድር ሳለን በንጽሕና መንፈሳዊውን ሕይወት በመኖር እግዚአብሔር ዘለዓለማዊውን የልብ ንጽሕና እንዲሰጠን መለመን ነው።

ክፍል ስድስት

ንስሐን ከፈተና መከላከል (መጠበቅ)

፩. ወደ ኃጢአት አለመመለስ

ለሰው ከዕለታት አንድ ቀን ንስሐ መግባት ቀላል ነው። ነገር ግን አስፈላጊው ያለማቋረጥ ንስሐ መግባት መቻሉ ነው። ያለማቋረጥ ንስሐ መግባት የቻለ እንደሆነ የሕይወት ዘመኑን በንስሐ ስለሚኖር ወደኃጢአት አይመለስም። ስለዚህ የንስሐ ሕይወታችን የማይቋረጥ እንዲሆን ያገኘነውን የንስሐ ሕይወት ከፈተና መከላከል ይኖርብናል። ምክንያቱም ወደ ኃጢአት መመለስ ቀላል ነውና።

ሰው በንስሐ አማካኝነት ከአመለጠው በኋላ መልሶ በኃጢአት እንዲወድቅ የሚፈልግ ሰይጣን በተለያየ መንገድ ከመፈተን ፈጽሞ አያርፍም። ከረጅም ጊዜ በኋላም ቢሆን በሚችለው ዘዴና መንገድ ወደኃጢአት ሊመልሰው ይጥራል። ለዚህ የመሳፍንት ዘመን ጥሩ ምሳሌ ሊሆን ይችላል።

በዚያ ዘመን እሥራኤል አምላካቸውን እግዚአብሔርን ትተው በጣዖት አምልኮ ከአሕዛብ ጋር አንድ ሆኑ – ተደባለቁ። ምንም እንኳ ኃጢአታቸው ከፍተኛ ቢሆን እግዚአብሔር ግን ከመካከላቸው መሳፍንትን አስነሥቶ ገራቸው። ቢሆንም «መስፍኑ ከሞተ በኋላ ወደ ኃጢአት ይመለሱ ነበር። ሌሎችንም አማልክት በመከተላቸው እነርሱንም በማምለካቸውና ለእነርሱ በመስገዳቸው አባቶቻቸው አድርገውት ከነበረው የከፋ ያደርጉ ነበር፡- የእልከኛነት ሥራቸውንና መንገዳቸውን አልተዉም ነበር።» መሳ.፪፥፲፱።

አንዳንድ ጊዜ የንስሐ ዘመናቸው እስከ አሥር ዓመት ይደርስ ነበር። ይሁን እንጂ እነርሱ ግን ዳግመኛ ወደኃጢአት ይመለሱ ነበር፡- ይህም በመጽሐፍ ተመዝግቦ ይገኛል። «ምድሪቱም አርባ ዓመት ዐረፈች፡- የቄኔዝም ልጅ ጎቶንያል ሞተ። የእሥራኤልም ልጆች በእግዚአብሔር ፊት እንደገና ክፉ ሥራ ሠሩ።» መሳ.፫፥፲፩–፲፪። «ምድሪቱም ሰማንያ ዓመት ዐረፈች...ናዖድም ከሞተ በኋላ የእሥራኤል ልጆች በእግዚአብሔር ፊት

እንደገና ከቶ ሥራ ሠሩ።» መሳ.፫፥፴፤ መሳ.፮፥፩። «ምድሪቱም አርባ ዓመት ያህል ዐረፈች... የእሥራኤል ልጆች በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ሥራ ሠሩ።» መሳ.፫፥፴፩። መሳ.፮፥፩።

ይህን የመሰለው ከንስሐ በኋላ ወደ ኃጢአት መመለስ ከልቡናቸው ፈጽመው ወደ እግዚአብሔር በማይመለሱና በንስሐ ላይ ጥብቅ አቋም በሌላቸው ሰዎች ሕይወት ውስጥ በመደጋገም የሚታይ ነው። እንዲህ ዓይነት ሰዎች ንና የኃጢአት ኑሮ ያልበቃቸውና ኃጢአትም የሚናፍቃቸው ናቸው። ውሻ ወደትፋቷ እንደምትመለስ ወደትፋት ኃጢአታቸው የሚመለሱ እነዚህን ቅዱስ ጴጥሮስ «በጌታችንና በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ዕውቀት ከዓለም ርኵሰት ከአመለጡ በኋላ ዳግመኛ በእርሷ ተጠላልፈው የተሸነፉ ቢሆን ከፊተኛው ኑሮአቸው ይልቅ የኋለኛው የባሰ ሆኖባቸዋል። ዐውቀዋት ከተሰጠቻቸው ከቅድስት ትእዛዝ የሚመለሱ ከሆነ የጽድቅን መንገድ ባላወቁትም በተሻላቸው ነበርና። ውሻ ወደትፋቱ ይመለሳል የታጠበች እርያ በጭቃ ለመንከባለል ትመለሳለች እንደተባለው ምሳሌ» በማለት ገልጿቸዋል። ፪ጴጥ.፪፥፳-፳፪።

ብዙዎች ከጌታ ጋር እስከተወሰነ ደረጃ ሄደው ጉዞው ሲከብዳቸውና መስቀሉን ተሸክመው እስከመጨረሻው መዝለቅ ሲያቅታቸው ያጀመሩትን ጉዞ ሳይፈጽሙ ይተውታል። ወይም ደግሞ ከጌታ ይልቅ ኃጢአትን መርጠው ወደዓለም ይመለሳሉ። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ስለማያስተውሉት የገላትያ ሰዎች የተናገረው ለእነዚህም ይሠራል። ገላ.፫፥፩-፫። እነዚህም በመንፈስ ጀምረው በሥጋ ፈጽመዋልና። ሌላው ምሳሌ ደግሞ ዴማስ ነው። አብሮት የሚሠራ የቤተ ክርስቲያን አገልጋይ መሆኑን ቢመሠክርለትም በአገልግሎቱ እስከ መጨረሻ ዘመኑ አልዘለቀምና «ዴማስ የአሁኑን ዓለም ወዶ ትቶኛልና» በማለት ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ተናግሯል። ፊልሞ.፳፬፤ ፪ጢሞ.፬፥፲።

ለሐዋርያነት አገልግሎት ተጠርቶ ወንጌልን ይሰብክ የነበረውን ዴማስን የዓለም ፍቅር ወደኋላ ከመለሰው ከንስሐ በኋላ ሕይወትን ወደኃጢአት እንዳይመለስ በከፍተኛ ጥንቃቄ መጠበቅ ያስፈልጋል ማለት ነው። እንደዚህ ያሉትን ሌሎች ምሳሌዎችም ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «ብዙዎች ለክርስቶስ መስቀል ጠላቶች ሆነው ይመላለሳሉና ብዙ ጊዜ ስለ እነርሱ አልኋችሁ፤ አሁንም እንኳ እያለቀስሁ እላለሁ።» ካለ በኋላ «መጨረሻቸው ጥፋት ነው፤ ሆዳቸው አምላካቸው ነው፤ ክብራቸው በነውራቸው ነው፤ የሚያስቡት ምድራዊ ነው።» ብሏቸዋል። ፊል.፫፥፲፰-፲፱።

እንግዲህ ከንስሐ በኋላ ወደዓለም መመለስ ቀላል በመሆኑ የንስሐ ሕይወታችንን በጽኑ ካልጠበቅነውና ከኃጢአት ካልተከላከልነው ተመልሰን ወደኃጢአት ልንገባ እንችላለንና ንስሐ ገብተን በጀመርነው መንፈሳዊ ሕይወት ልንኵራራና ልንዘናና አይገባም። ዋናው ነገር የጀመርነውን የንስሐ ሕይወት የማይቋረጥና እስከ መጨረሻው ግብ የሚደርስ የኑሮ ፍሬ እንዲያፈራ ማስቻል ነው። ስለዚህ ንስሐ የምንገባ ሁሉ በመንፈስ ጀምረው በሥጋ እንደሚፈጽሙት መሆን የለብንም።

ሳኦል ከተቀባና ከነገሠ በኋላ ታላቅም በሆነ ጊዜ ከእግዚአብሔር ጋር የጀመረውን ለመፈጸም ባለመቻሉና ወደ ኃጢአት ተመልሶ ስለበደለ የእግዚአብሔር መንፈስ ተወስዶበት የሚያስጨንቅ መንፈስ ተልኮበታል። ፩ሳሙ.፲፥፱-፲፩፤ ፲፮፥፲፬።

በእግዚአብሔር ቸርነት ከግብፅ የወጡት፥ መና ከሰማይ ወርዶላቸው ውኃ ከአለት ፈልቆላቸው የተመገቡት፤ ሰማያዊም ሕግ የተሰጣቸው፤ «እግዚአብሔር ያለውን ሁሉ እናደርጋለን እንታዘዛለንም» ዘጸ.፳፬፥፯። ያሉት እሥራኤላውያን ወደ ኃጢአታቸው ተመልሰው ብዙ ጊዜ በደሉ፥ በእግዚአብሔርም ላይ አንጎራጎሩ፥ የጥጃ ምስል ሠርተውም ጣዖት አመለኩ – ዘጸ.፴፪። በዚህም የተነሣ እግዚአብሔር ተቆጥቶባቸዋልና ተቀጥተው – ተስፋ የገባላቸውንም ከነዓንን እንዳይወርሱ ሁሉም በምድረ በዳ ቀሩ። «መጨረሻቸው ጥፋት ነው» ተብሏልና። ስለዚህ የንስሐን ሕይወት ስለጀመርንበት ሳይሆን ስለምንፈጽምበት ሁኔታ አብዝተን ልንጨነቅ ይገባናል።

መናፍቃንም ቢሆኑ ሕይወታቸው በኑፋቄ የሚጀምር አይደለም። ለምሳሌ – አውጣኪ ጥሩ የቁስጥንጥንያ መነኩሴ ነበር፤ አርዮስም የታወቀ የእስክንድርያ ካህን ነበር፤ ንስጥሮስም የታወቀ መምህርና የቁስጥንጥንያ ሊቀ ጳጳስም ነበር። እነዚህ ሁሉ እንግዲህ መጨረሻቸው ኑፋቄ ሆነ እንጂ የጀመሩት በመንፈስ ነበር። ከዚህም ለንስሐ ሕይወታችን በኢጅጉ ልንጠነቀቅለትና ከክፉ አወዳደቅም ልንከላከልለት የሚገባ መሆኑን እንማራለን።

ከመጥፋት ለመዳን ከሰዶም መውጣት ብቻውን በቂ አልነበረም – ወደሰዶም አለመመልከትም ጭምር እንጂ። የሎጥ ሚስት በመላእክት እጅ ተይዛ ከሰዶም ወጣች፤ አላቆምም አላታጠላትም። ነገር ግን ወደኋላዋ ዞራ ስትመለከት የጨው ሐውልት ሆና ቀርታለች። ዘፍ.፲፱፥፲፮። ስለዚህ የንስሐን ሕይወት መኖር ከጀመርን በኋላ ወደኋላ ዞረን ትተነው የመጣነውን

ኃጢአትና የዓለም ኑሮ መመልከት አያስፈልግም በንስሐ ሕይወት ተጠናክሮ ወደፊት መጓዱት ነው እንጂ።

ወደኋላው የሚሄድ የገነባውን የሚያፈርስ ሰውን ይመስላል። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም ስለዚሁ ነገር ሲናገር «ብዙ ጊዜ በእርሷ ላይ የሚወርደውን ዝናብ የምትጠጣ መሬት፦ ለሚያርሷትም ደግሞ የምትጠቅምን አትክልት የምታበቅል — ከእግዚአብሔር በረከትን ታገኛለችና፦ እሾህንና ኵርንችትን ግን ብታወጣ የተጣለች ናት፦ ለመረገምም ትቀርባለች፦ መጨረሻዋም መቃጠል ነው።» ካለ በኋላ ዕብ.፮፥፯—፰። ይህንኑ በሚመስል አነጋገር ደግሞ «የእውነትን ዕውቀት ከተቀበልን በኋላ ወድደን ኃጢአት ብናደርግ ከእንግዲህ ወዲህ ስለኃጢአት መስዋዕት አይቀርልንምና፦ የሚያስፈራ ግን የፍርድ መጠበቅ ተቃዋሚዎችንም ሊበላ ያለው የእሳት ብርታት አለ።» ብሎአል። ዕብ.፲፥፳፮—፳፯።

ስለዚህ ንስሐ በምንገባ ጊዜ መኩራት ሳይሆን መፍራት ይገባናል። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም «አንተም ከእምነት የተነሣ ቆመኻል፦ ፍራ እንጂ የትዕቢትን ነገር አታስብ።» በማለት ይመክረናል። ሮሜ.፲፩፥፳። ስለሆነም ልባችን በእምነት የጸና በእግዚአብሔርም የሚታመንና በእርሱም ኃይል ንስሐ በመግባት ሰይጣንን ድል የሚያደርግ መሆን ይገባዋል። ቅዱስ ጳውሎስና ቅዱስ ጴጥሮስ «ለሰው ፊት ሳያደላ በእያንዳንዱ ላይ እንደሥራው የሚፈርደውን አባት ብላችሁ ብትጠሩ በእንግድነታችሁ ዘመን በፍርሃት ኑሩ» ብለዋል። ሮሜ.፪፥፲፩። ፩ጴጥ.፩፥፲፯። ይህ ፍርሃትም ለመንፈሳዊ ሕይወት ጥንቃቄ ማድረግን የሚያመለክት ነው። ይህ ጥንቃቄም ተነሳሒው የንስሐ ሕይወቱን ወደኋላ ከመመለስ በመከላከል የቱን ያህል ጥብቅ እንደሆን ያሳያል። በንስሐው ጊዜ ለእግዚአብሔር የገባውን ቃል ኪዳን ማክበሩንና ታማኝነቱን ያመለክታል። ተነሳሒው ቀድሞ የነበረበት የኃጢአት ሕይወት ስለማይረሳውም ወደዚያ አይመለስም — «እንግዲህ ከወዴት እንደወደቅህ አስብ — ንስሐም ግባ» የሚለውን ቃል ዘወትር ያስባልና። ራእ.፪፥፭።

ወደቀደመው የኃጢአት ሕይወት አለመመለስ ማለት ከንስሐ በፊት የነበሩትን ክፉ ልማዶች ፈጽሞ ማስወገድ ማለት ነው። ለምሳሌም፦

፩. አንድ ሰው የእግዚአብሔርን ቸርነት ዐውቆ ንስሐ ከመግባቱ በፊት ቁጡ ሊሆን ይችላል፦ በንስሐ ዘመኑ ቁጣውን ካልተወ ንስሐ ገብቷል ሊባል አይችልም። ስለዚህ የቁጡነቱን ልማድ ፈጽሞ ከልቡናው ማስወገድ ይገባዋል። በመጽሐፍ «ፍቅር ያስታግሣል፤ ፍቅር ያስተዛዝናል፤ ፍቅር

አያቀናናም፤ ፍቅር በራስ አያስመካም፤ ፍቅር አያስታብይም፤ ፍቅር ለእኔ ብቻ ይድላኝ አያሰኝም፤ ፍቅር አያበሳጭም» የሚለው የቅዱስ ጳውሎስ ምክር ተመዝግቧል። ፩ቆሮ.፲፫፥፬—፭። እግዚአብሔር አምላካችንም ብስጭትንና ንዴትን አይወድም። ሐዋርያው ቅዱስ ያዕቆብ ይህን በተመለከተ «ሰው ሁሉ ለመስማት የፈጠነ ለመናገርም የዘገየ ለቁጣም የዘገየ ይሁን፦ የሰው ቁጣ የእግዚአብሔርን ጽድቅ አይሠራምና» ሲል የተናገረው ለዚህ ነው። ያዕ.፩፥፳። ቅዱስ ጳውሎስም ስለዚሁ ሲያስተምር «መራርነትና ንዴት ቁጣም፦ ጩኸትም፦ መሳደብም ሁሉ ከክፋት ሁሉ ጋር ከእናንተ ዘንድ ይወገዱ፦ እርስ በርሳችሁም ቸሮችና ርኅሩኆች ሁኑ» ብሎአል። ኤፌ.፬፥፴፩—፴፪። ንስሐ የገባ ሰው ቁጣውንና ብስጭቱን ካልተወ በዚህ ልማዱ ሌሎችን ሰዎች ማስናከሉ አይቀርም፦ እርጌውን እራፊ በአዲስ ልብስ ላይ እንደመለጠፍ ነው። ማቴ.፱፥፲፮። በለዚህ ከዚህ ክፉና ከፈቃደ እግዚአብሔር ውጭ ከሆነ ልማድ መለየትና ልቡናንም ከእርሱ ማጽዳት በንስሐ ለሚኖር ብቻ ሳይሆን ለክርስቲያኖች ሁሉ ተገቢና ጠቃሚ ነው።

ምናልባት ስለእግዚአብሔር ቤትና ስለሃይማኖታችን ልንበሳጭና ልንቆጣ እንችላለን። ቁጣው ራሱ ግን መንፈሳዊ ሊሆን ይገባል፦ በመጽሐፍ «ተቆጡ፦ ነገር ግን ኃጢአትን አታድርጉ» ተብሏልና። መዝ.፬፥፬። ይሁን እንጂ የዚህ መንፈሳዊ ቁጣ ግቡ ብቻ ሳይሆን ሂደቱና አገላለጡ፦ አነጋገሩም ጭምር መንፈሳዊነት ያልጎደለውና ወደኃጢአትነት የማያመራ መሆን አለበት። መንፈሳዊ ነው በሚል ሰበብም የተጠናወተንን ክፉ ልማድ ለመሸፋፈን መሞከር የለብንም። እጅግ ቁጡ የሆንን እንደሆንና መራራ ቁጣ የምንቆጣ ከሆን አገልግሎታችንን የምናስነቅፍ ከመሆኑም በላይ ጠባያችን ከክፉ አመል ያልነጻና ከሰዎች ጋርም መልካም ግንኙነት የማድረግ መንፈሳዊ ዘዴ የሌለን መሆኑን እናንፀባርቃለን — በዚህም እናስናክላለን፦ ንስሐችንም አማናዊ አይሆንም።

ስለእግዚአብሔር ቤትና ስለሃይማኖታችን በመቆርቆር የምንበሳጨው ብስጭትና የምንቆጣው ቁጣ ከዓለማዊውና ሥጋዊው ብስጭትና ቁጣ በይዘቱ፣ በባሕርዩና በአገላለጡ እንዲሁም በአፈጻጸሙ ፈጽሞ የተለየ ነው። መንፈሳዊ እና ሰማያዊ በመሆኑ በመንፈሳዊ ቃላት የሚገለጥና የሚነገር ትሑት በመሆኑ ወደኃጢአት አያመራም። ለምሳሌ አቢግያ ስለእውነት ከዳዊት ጋር በተከራከረች ጊዜ ጥበብና ማስተዋል በተመላበት አኳሁዋን ተናገረች እንጂ አልተቆጣችም ነበር። ፩ሳሙ.፳፭። ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ኃጢአቷን ለመደበቅ ለሞከረችው ሳምራዊት ሴት

ኃጢአቷን በነገራት ጊዜ በመንፈሳዊና በማይሳሳ ሁኔታ እንጂ በቁጣ አልነገራትም። የሐ.፬።

ስለዚህ የእግዚአብሔር ልጆች የሆንን ሁሉ ኃጢአትንና ወደኃጢአት የሚያደርሰንን ክፉ ልማዶችንን በመንፈሳዊ መንገድ እንጂ በቁጣ ልንቃወም አይገባም። ንስሐ ከመግባታችን አስቀድሞ የቁጡነትና የበሰጨኝነት ልማድ ከነበረን ከንስሐ በኋላ በምንኖረው ሕይወት እግዚአብሔር እንዲደሰትብንና ንስሐችንም እውነተኛ እንዲሆን የመቆጣት፣ የመበሳጨትና የመናደድ ክፉ ልማዳችንን ፈጽሞ ከእኛ ማራቅ ያስፈልገናል።

፪. ሌላው ምሳሌ ደግሞ መራገምና መንፈሳዊ ወቀሳን ማደባለቅ ነው። አንድ ሰው ከንስሐ በፊት በነበረው ሕይወት ተራጋሚ ነበር — ንስሐ ገባ ወይም ንስሐ እንደገባ ራሱን ቆጠረ— ነገር ግን የተወሰኑ ልማዶቹን ከራሱ አላስወገደም — ከንስሐ በኋላም መራገሙንና መርገም ንግግሩን አልተወም — ሌሎችንም ስለኃጢአታቸው ሊወቅስ ይገኛል። እንዲህ ዓይነቱ ሰው በንስሐ የሚኖር መሆኑን የረሳ፣ የሚወቅሰውና መውቀስም ያለበት ራሱን ብቻ እንደሆነ የዘነጋ፣ የራሱንም ኃጢአት ያልረሳና ያልተወ ነው። በእርሱ ግምት ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «ገሥጽና ገሥጽ ምከርም» ሲል ለጢሞቴዎስ የነገረውን መፈጸም ነው። ነገር ግን መንፈሳዊውን ዘለፋ፡- ተግሣጽና ምክር ግን አላወቀም። ፪ጢሞ.፬፥፪። የመገሠፅን ዘዴም ፈጽሞ ረስቶታል። እንዲህ ብሎ ለደቀመዝሙሩ ለጢሞቴዎስ የመከረ ቅዱስ ጳውሎስ የኤፌሶንን ካህናት ደግሞ «ስለዚህ ሦስት ዓመት ሌሊትና ቀን በዕንባ እያንዳንዳችሁን ከመገሠፅ እንዳላቋረጥሁ እያሰባችሁ ትጉ» በማለት የመገሠፅን ዘዴ አስተምሯል። የሐዋ.፳፥፴፩። እኛ ሰዎችን ስንገሥፅና ስንመክር በፍቅርና በዕንባ ነው ወይስ በኩራትና በበላይነት ስሜት?

በንስሐ ሕይወት የሚኖር ሰው ማንንም አይገሥፅም። የሚገሥፅ እንኳ ቢሆን ሥልጣኑንትን አይዘነጋምና በየዋህነት መንፈስ ተሞልቶ ይገሥጻል። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «ወንድሞች ሆይ፡- ሰው በማናቸውም በደል እንኳ ቢገኝ — መንፈሳውያን የሆናችሁ እናንተ እንደዚህ ያለውን ሰው በየውሃት መንፈስ አቅኑት። እናንተም ደግሞ እንዳትፈተኑ ራሳችሁን ጠብቁ» በማለት የተናገረውን ዘወትር ያስባልና። ገላ.፮፥፩። በንስሐ የሚኖር ሰው ሰውን የመገሠፅ አጋጣሚ ቢያገኘው ከንስሐው በፊት እርሱ ደግሞ አሁን በሚገሥፅበት ኃጢአት ወድቆ እንደነበረ ማስታወስና ማሰብ አለበት። ቀድሞ የወደቀበትን ኃጢአቱን የሚረሳና ሌሎችን በመገሠፅና በመውቀስ ብቻ የሚኖር ከሆነና በንስሐው የሚኩራራ እንደሆነ በንስሐው

እንዳልተጠቀመና የኩራት ክፉ መንፈስም እንደአሸነፈው ማወቅ ይኖርበታል። ይህ ሰው ገና ንስሐ አልገባምና ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «ተሳዳቢዎች የእግዚአብሔርን መንግሥት አይወርሱም» ሲል የተናገረውን በማሰብ በሌሎች ኃጢአት ከመሳደብና ሌሎችን ከመውቀስ ተቆጥቦ ራሱን መመርመር ይኖርበታል። ፩ቆሮ.፮፥፲።

መራገምና መዝለፍ ለመንፈሳዊ አገልግሎት አመቺ አይደሉም፡- ምክንያቱም መንፈሳዊው አገልግሎት የሚፈጸምባቸው ዘዴዎች ንጹሖን አይደሉምና።

በንስሐ የሚኖር ሰው ኃጢአቱን በማያውቀውና ምሥጢሩን ባልተረዳው ጥቅስ መሸፈን የለበትም መልካም አይደለምና። በሚናዘዝበትም ጊዜ ሳይደብቅ የቀደሙ ልማዶቹን ለምሳሌም ቁጡነቱን፣ ብስጩነቱን፣ ኃይለኛ ወይም ግንፍልተኛነቱንና ተሳዳቢ ወይም ተራጋሚነቱን ከእሱ ማስወገድ አለመቻሉን ለንስሐ አባቱ መናገር አለበት። ምክንያቱም እነዚህ ክፉ ልማዶች በአዲሱ የንስሐ ሕይወቱም አልተለዩትምና ይህን ሕይወቱን ስለሚያበላሹበትና ንስሐውንም ከመንከባከብ ስለሚያግዱት ነው። መንፈስ ቅዱስ በእኔ አድሮ ሌሎችን ይገሥጻል በማለት መመጻደቅም ተገቢ አይደለም። መንፈስ ቅዱስ ሥራውን የሚሠራበት የራሱ መንገድና ጥበብ አለውና።

፫. ሌላው ደግሞ ንስሐ ከገባ በኋላም የቀደመ የግትርነት ጠባዩን ከራሱ ያላስወገደ ሰው ነው። ግትርነት ሁል ጊዜ ከኩራት ጋር የተያያዘ ነው። ከተሳሳተ በራስ መተማመን፣ በራስ ሐሳብ ብቻ ከመመራት፣ የሌሎችን አስተያየት ከመናቅ የሚመነጭ ነው። ይህን ግትርነቱንም በቤተ ክርስቲያን አካባቢና በሰንበት ትምህርት ቤት አገልግሎት ሊጠቀምበት ይችላል። ሰው ሁሉም «እገሌ ከግትርነቱ የተነሣ ለማነጋገርና ለመወያየት አስቸጋሪ ነው» ይለዋል። ከዚህ ግትርነቱ ጋራ በቤተ ክርስቲያን አገልግሎቱ ከፍተኛ ኃላፊነት የተሰጠው፤ ንቁ፣ ሰባኪ፣ ስለመንፈሳዊነትም የሚናገር፣ የነገረ መለኮት ዐዋቂ፣ ዶግማውንና የቅዱሳንንም ታሪክ ሁሉ ጠንቅቆ የሚያውቅ በአጠቃላይ ሊቅ ሊሆን ይችላል። ይሁን እንጂ ክፉ ልማዱ ግን አሁንም አብሮት አለ፤ በንስሐ የሚኖር ነው ሊባል አይችልም። በእሥራኤል መካከል የነበሩት ተረፈ ከነዓናውያን ቀስ በቀስ እሥራኤላውያንን እግዚአብሔርን እንዲስረሷቸውና ጣዖት እንዲያመልኳቸው እንደ ተጋቡአቸውና እንደ ተዋለዱአቸው — ወደ ኃጢአትም ለመመለስ ምክንያት እንደሆኑአቸው ሁሉ ከንስሐ በኋላ ፈጽሞ ያልተወገዱ ክፉ ልማዶችም ወደኃጢአት

ለመመለስ ምክንያት ይሆናሉና መወገድ አለባቸው። ኢያ.፲፯፥፲፫። መሳ.፭፥፳፯—፴፫። መሳ.፫፥፫—፯።

ይህ ሰው ግን ግትርነቱን ለእውነት መቆም ነው ሊለው ይችላል። እውነት ግን የሌሎችን ሃሳብና አስተያየት ወደማክበርና ወደትሕትና ይጠራዋል። ቢሆንም አንዳንድ ኃጢአቶች «የበግ ለምድ የለበሱ» የሚያስብሉ ሊሆኑ ይችላሉ። እውነታው ግን ያለፈው ጠባይ ወይም አመል አሁንም መኖሩ ነው። ይህ ሰውም በንስሐው አማካኝነት ከብዙ ኃጢአቶች ተላቅቆ ሊሆን ይችላል፦ ይሁን እንጂ ካለፈ ኃጢአቱ ግን አልተላቀቀም — ወደንስሐ ሕይወቱም ይዞት ገብቷል። በአዲሱ ሕይወት ውስጥ አሮጌውን አመሉን ይፈጽማል። ከንስሐ በኋላ የቀደመ አመላቸውን መተው ያልቻሉ ብዙዎች ለመውደቅና ወደኃጢአት ለመመለስ ተገድደዋል። ብዙዎች ደግሞ ይህን ያስፈ ልማዳቸውን ባለማስተዋል በታላላቅ ኃጢአቶች ተዘፍቀዋል። ስለዚህ እኛም በውስጣችን ያለውን የቀደመ የግትርነት ጠባይ በማስወገድና የሰዎችን መልካምና መንፈሳዊ ምክር በትሕትና በመቀበል የንስሐ ሕይወታችንን ልንመራ ይገባናል።

፩. ሌላኛው ምሳሌ ደግሞ ንስሐ ከገባ በኋላም የሚፈርድና የሚተች ሰው ነው። ይህ ሰው ይህን የመፍረድና የመተቸት ኃጢአት እየፈጸመ ከኖረ ከረጅም ጊዜ በኋላ ወደ ንስሐ ሕይወት ይገባል። በዚህ ጊዜ ትኩረቱ ጎልተው በሚታዩት ኃጢአቶቹ ላይ በመሆኑ እንደቀድሞው ከመፍረድና ከመተቸት ለተወሰነ ጊዜ ተቆጥቦአል። የሚገርመው ነገር ግን ይህ ሰው በንስሐ ሕይወቱ መብሰሉን፤ ለእግዚአብሔርም ቅርብ መሆኑን፤ ከኃጢአትም የተለየ መሆኑን ማሰብ ሲጀምር ለጊዜው አቁሞት የነበረው የመፍረድና የመተቸት ኃጢአቱ መልኩን ቀይሮ በንስሐ ሕይወቱ ውስጥም ብቅ ማለቱ ነው። በንስሐ ያገኘውን መንፈሳዊ አመለካከት የራሱን ሥራ ለማየትና ለመመርመር ሳይሆን ሌሎችን ሊተችበት ተጠቅሞበታል። ይህም መንፈሳዊውን አመለካከት በሕይወት ውስጥ ማኖርና በንስሐ ሕይወት ማደግ ሳይሆን የመፍረድንና የመተቸትን ኃጢአት ከራስ ማራቅ አለመቻል ነው። ስለዚህ ከንስሐ በኋላ እንደገና የሚፈርድና የሚተች ሰው የቀደመ ልማዱን ለመተው አልቻለምና ወደነበረበት የኃጢአት ሕይወት ተመልሷል እንጂ የንስሐን ሕይወት እየኖረ አይደለም።

የሚፈርድና የሚተች ሰው ራሱን ከሌሎች የተሻለ አድርጎ ስለሚያምን ሁሉን ነገር ያለርኅራኄ ይተቻል በሁሉ ላይም ይፈርዳል። ለምን እንዲህ ታደርጋለህ ብለው በጠየቁት ጊዜም በነቢዩ ኤርምያስ ቃል «ተወግተው ስለሞቱ ስለሕዝቤ ሴት ልጅ ሰዎች ሌሊትና ቀን አለቅስ ዘንድ ራሴ ውኃ

ዓይኔም የዕንባ ምንጭ በሆነልኝ» በማለት ስለሌላው እንጂ ስለራሱ ሕይወት ማሰብ እንደሌለበት ለማስረዳት ይሞክራል። ኤር.፱፥፩። ነገር ግን ይህ ሰው ስለሌላ ሰው ከማልቀስ በፊት ስለራሱ ኃጢአት ማልቀስ በተገባው ነበር። ይህ ሰው ንስሐ ከገባ በኋላ ሊለቀስበት የሚገባ ኃጢአት በእርሱ ሕይወት ውስጥ መኖሩን በማስተዋል ራሱን ከዚህ ከማንጻት ይልቅ ዓይኖቹ የሌሎች ሰዎችን ኃጢአት ለማየት የተከፈቱ ስለሆኑ ሰዎችን ሲተችና በእነርሱም ሲፈርድ ይኖራል። ራሱን ደግሞ ጻድቅ አድርጎ «ንስሐ ከማያስፈልጋቸው» ሰዎች ጋር ይመድባል። ሉቃ.፲፭፥፯። በዚህ ደግሞ ፈሪሳዊውን ይመስላል ተመጻድቆአልና። ሉቃ.፲፰፥፱—፲፬። እርሱ በሳምንት ሁለት ቀን እንደሚጸመው፣ ቀማኛ፣ አመፀኛና አመንዝራ እንዳልሆነው ነገር ግን መመጻደቅን ከእርሱ ማስወገድ እንዳልቻለው ፈሪሳዊ ነው።

፫. ሌላው ሰው ደግሞ ንስሐ ከገባ በኋላ ስንፍናውን ከራሱ ማስወገድ ያልቻለ ሰው ነው። ይህ በሌሎቹ ኃጢአቶቹ ሁሉ ላይ ንስሐ የገባ ነገር ግን ስንፍናውን ያልተወ ሰው ነው። ስንፍናውም በአገልግሎቱ፤ በአምልኮቱ፤ በሥራው፤ በማንበቡ፤ በሰብሰባ ተሳትፎው፤ ኃጢአቱን በመናዘዙ ሁሉ ውስጥ ሊንፀባረቅ ይችላል። ለምን እንደሚሰንፍ ሲጠይቁትም ‹ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን ማፍቀሬ በቂ ነው› በማለት መልስ ይሰጣል። ለእግዚአብሔር ያለው ፍቅር ለስንፍናው ምክንያት መሆኑ የሚገርም ነው።

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ግን «ለሥራ ከመትጋት አትለግሙ፦ በመንፈስ የምትቃጠሉ ሁኑ፦ ለጌታ ተገዙ፦ በተስፋ ደስ ይበላችሁ፦ በመከራ ታገሡ፦ በጸሎት ጽኑ።» በማለት ነው የሚመክረው። ሮሜ.፲፪፥፲፩—፲፪። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ራሱ «የሚወደኝ ትእዛዜን ይጠብቃል» ነው ያለው። ዮሐ.፲፬፥፲። ትእዛዙ ለሥራ መትጋትና በጸሎት መጽናት ከሆነ ይህ ሰነፍ ሰው የእግዚአብሔርን ትእዛዛት የሚፈጽመው በስንፍናው ነውን?

፬. ሌላው ንስሐ ከገባም በኋላ የሚያጭበረብርና የሚያታልል ሰው ነው። ይህ ሰው በማጭበርበርና የተለያዩ ዘዴዎችን በመጠቀም ከፈለገው ግብ እንዴት ሊደርስ እንደሚችል ያውቃል። ንስሐ ከገባ በኋላም ይህን የማጭበርበርና የማታለል ልማዱን ከእርሱ አላስወገደውም። በንስሐ ሕይወት ውስጥ እያለም አልፎ አልፎ ወደዚያው ሊመለስ ይችላል። በቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ላይ ሊፈታ የማይችል ችግር መፈጠሩን በሰማ ጊዜ «ችግሩን እፈታ ዘንድ ለእኔ ተውልኝ» ይላል፦ እንዴት ልትፈታዋለህ ሲሉትም ‹ዘዴውን ሁሉ ስለማውቀው እኔ በማውቀው ዘዴ እቃልለዋለሁ› ይላል። ንስሐ ከመግባቱ በፊት ይህን እየፈጸመ የኖረ በመሆኑ መፍትሔውን

መፈለግ አያቅተውም — ሰዎችም ይህን እስቸጋሪ ሁኔታ እንዴት አቃለለውን ሊሉ ይችላሉ። ከንስሐ በፊት የነበረውን በኃጢአት የኖረበትን ልማድ አልተወምና ከንስሐም በኋላ ስለተጠቀመበት ችግሩን ሊፈታው ችሏል። ይሁን እንጂ ይህ ሰው ንስሐ አልገባም — ክፉ ልማዱን ከልቡናው አላስወገደምና።

እርሱ ግን ከንስሐ በፊት ለዓለማዊ ጥቅም ያደርገው የነበረውን ከንስሐ በኋላ ለቤተ ክርስቲያንና ለእግዚአብሔር ብሎ ያደረገው በመሆኑ ሊጽናና ይችላል። ስለዚህ በሥራው የሚቈጠርበር ጥፋ ራሱን አይወቅስም። ስለዚህም ከንስሐ ሕይወቱ ይወጣል — ይወድቃልም። የቀደመው አመሉ ምንም ሳይሻሻል አብሮት ስላለ አወዳደቁ የባሰ ይሆናል።

ከንስሐ በኋላ እንኳ በሰውኛ ጥበብ መመኪያ አብሮት በመኖሩና በራሱ ዘዴም በመታመኑ ይህ በመንፈሳዊነቱ ላይ አሉታዊ ተጽእኖ ያሳድርበታል ፍጻሜውም በንስሐ ሕይወቱ ከግብ ሳይደርስ መውደቅ ይሆናል። በእርሱ ዘንድ ንስሐ ማለት ፀበይት ኃጢአቶችን መተው ብቻ ይመስለዋልና።

፮. ሌላኛው ደግሞ ንስሐ የገባ ነገር ግን ራሱን የሚያጸድቅና የሚመጻደቅ ነው። የህ ራሱን ትክክለኛ አድርጎ መቁጠርን እንደመልካም የሚቆጥር ነው። በሁሉም ነገር እርሱ ምንም እንደማይበድል ሁሉ ማንኛውንም ምክርና እርማት አይቀበልም። እንዲህ ዓይነቱ ሰው ምንም እንኳ በአገልግሎቱ ከፍተኛ ደረጃ የደረሰ ቢሆን ራሱን በማጽደቁና በመመጻደቁ ስፍር ቁጥር የሌላቸው ኃጢአቶችን ሊፈጽም ይችላል — ፈጻሚም ይሆናል። ስለዚህ በንስሐ ሲኖሩ ራስን ከማጽደቅና በሠሩትና በሚሠሩት መልካም ነገር በሚፈጽሙትም አገልግሎት መመጻደቅን ከራስ ማራቅ ይገባል።

፯. ሌላው ደግሞ ንስሐ ከገባ በኋላ በብስጭት የሚፈተን ሰው ነው። ይህ ሰው ከንስሐ በኋላ በሚኖረው መንፈሳዊ ሕይወት ውስጥ የተለያዩ ፈተናዎችና ችግሮች ሲያጋጥሙት የሚበሳጭና ሰላሙን የሚያጣ ነው። ራሱንም እንደማይጠቅምና ተስፋም እንደሌለው ይቆጥራል። ብስጭት የሰይጣን ጸር ነው። የእግዚአብሔር ልጆች ብስጩዎች አይደሉም ምክንያቱም ከመንፈስ ፍሬዎች መካከል ደስታና ሰላም አሉና። ገላ.፭፥፳፪። ከብስጭትም የተነሣ ሰው ከመንፈሳዊ ጉዞው ሊወጣ፡- ወደ እግዚአብሔርም የሚያደርሰውን መንገድ ሊስት ይችላል።

በመሆኑም ከንስሐ በኋላ በምንኖረው ሕይወት ከቀደመው እኗኗራችን ይዘን የመጣውን ክፉ ልማድ እናውቅና ከእኛም እናስወግደው ዘንድ በነጻነትም እንድንኖር ራሳችንን በጥልቅ ልንመረምር ይገባል። ከነዓንን

የወረስን ሲመስለን በምድረ በዳ የጠፋን እንዳንሆን። ከአሮጌው ሕይወት የኃጢአት ቅሪት ራሱን ንጹሕ ያደረገ ሁሉ ያለድካም የእግዚአብሔርን መንገድ ያዘጋጃል፡- የንስሐን ሕይወት ከጀመረ በኋላም ወደኋላ አይመለስም።

፰. ሌላውና የመጨረሻው ምሳሌ ከንስሐ በኋላ በገንዘብ ፍቅር ወይም በፍቅረ ንዋይ የወደቀው ሰው ነው። በንስሐ የሚኖር ሰው እንዴት በገንዘብ ይታለላል እንል ይሆናል። ይሁን እንጂ — ሰውየው ንስሐ ከመግባቱ በፊት ገንዘብ የሚወድና ስስታም ሊሆን ይችላል። በኋላም ንስሐ ገብቶ ወይም ንስሐ እንደገባ በማሰብ ከእግዚአብሔር ጋር በአዲስ ሕይወት ይኖራል። ምናልባትም በቤተ ክርስቲያን የታወቀ አገልጋይ ወይም በገዳም የሚኖር መነኩሴ ሊሆን ይችላል። በዚህ ደረጃ ቢደርስ እንኳ የቀደመው አሮጌው ኃጢአት (ፍቅረንዋይ) የረቀቀ ገጽታ ይዞ ሊከሰት ይችላል።

ፍቅረ ንዋይ ለቤተ ክርስቲያን ወይም ለገዳም ነው በሚል ዳገመኛ ይመጣል። ይህም የሚከሰተው ከንስሐ ሕይወትና ከመንፈሳዊነት ጋር በማይጣጣም ሁኔታ ነው። በዚህ ደረጃ ሰውየው ‹‹ኔ ለገንዘብ የምሳሰው ለእግዚአብሔር ቤት ብዬ እንጂ ለራሴ የማገኘው አንዳች ጥቅም የለም›› በማለት ራሱን ያጽናናል። ምንም እንኳ የተናገረው እውነት ቢሆን ዓላማውና ገንዘቡ የተሰበሰበበትም ዘዴ መንፈሳዊ ያይደለ ዓለማዊ በመሆኑ ከፍቅረንዋይ ሊለይና ብሕትውና ወይም ዓለምን መናቅ ሊሰኝ አይችልም። ይህን የመሰለው ክፉ አመል በቤተ ክርስቲያንና በሀገር ገንዘብ ላይ ኃላፊነት ባላቸው ጥቂት ሰዎች ሕይወት ውስጥም ሊገለገለ ይችላል። በእነዚህ ሰዎች ዘንድ የንስሐ ሕይወት አለ ለማለት አይቻልም።

ይህ ደሀዎቹን በማይረዱ ሀብታም አብያተ ክርስቲያናትም ሊታይ ይችላል። በየትኛውም ቤተ ክርስቲያን ያለው ገንዘብ የእግዚአብሔር አይደለምን? የሀብታሙ ቤተ ክርስቲያን የሰበካ ጉባኤ መሪ ገንዘብ ስለመውደዱና ስለስስታምነቱ ለችግረኛውና ደሀው ቤተ ክርስቲያን ሰበካ ጉባኤ የገንዘብ ዕርዳታ እንዲደረግ በፍጹም አይፈቅድም። እንዲህ ዓይነቱ ሰው እንግዲህ በየትኛውም የኃላፊነትና የአገልግሎት ደረጃ ላይ ቢሆን የቀደመ የገንዘብ ፍቅሩን ከእርሱ ዘንድ ካላራቀ በንስሐ ሕይወት በመኖር ላይ ነው ሊባል አይችልም።

፪. በሁለት ሃሳብ አለማንከስ

ነቢየ እግዚአብሔር ኤልያስ ሕዝቡን «እስከ መቼ ድረስ በሁለት ሃሳብ ታንከሳላችሁ? እግዚአብሔር አምላክ ቢሆን እርሱን ተከተሉ:- በአል ግን አምላክ ቢሆን እርሱን ተከተሉ» አለ። ፩ነገ.፲፰፥፳፩።

ማመንታት ልቡና በእግዚአብሔር አለመታመኑን:- ጽኑ ፍቅረ እግዚአብሔር አለመኖሩን:- ንስሐውም አማናዊና ፍጹም አለመሆኑን የሚገልጽ ነው። በፍጹም ንስሐ የገባ ሰው ሁለት ሃሳብ አይኖረውም። በአንድ ጊዜ እግዚአብሔርንም ዓለምንም ሊወድና እንደዚያም ዓይነት ሃሳብ ሊኖረው አይችልም። ሰው ሁለት ሃሳብ ሊኖረው የሚችለው ፈቃዱን እንጂ ልቡናውን ፈጽሞ ለእግዚአብሔር ያልሰጠ እንደሆነ ነው። ይህም ማለት እጆቹን ለሚያወጣው መልአክ ሰጥቶ ልቡን ግን ገና ከሰዶም – ከምትቃጠለዋ ከተማ ያላወጣ እንደሆነ ነው።

በልቡ ሁለት ሃሳብ ያለው ሰው የሚገባውን ንስሐም እግዚአብሔርን ደስ ለማሰኘት ብሎ እንጂ ቅድስናን በመሻት አይደለም። የዘለዓለሙን መከራና የገሃነምን ቅጣት በመፍራት ነው እንጂ በልቡ የቅድስና መሻትና ፍቅረ እግዚአብሔር ኖሮ አይደለም። ስለዚህ ከንስሐ በኋላ በልቡ ውስጥ መናወጥ ካለ ወደ ኃጢአት ይመለሳል አሊያም ልቡናው በሁለቱ ሃሳቦች መካከል ያመነታል።

ይህ ማመንታት ንስሐው ፍጹም ያልሆነ እንደሆነም ሊከሰት ይችላል። ለምሳሌ የሐናንያና የሰጲራ ሀብታቸውን ሸጠው ያገኙትን ገንዘብ በሐዋርያት እግር ሥር ማስቀመጥ ገንዘብን በመጥላትና በመናቅ እንዲሁም እግዚአብሔርን በመውደድ ሳይሆን በወቅቱ ከነበረው የሕዝቡ ሁኔታ ጋር ለመመሳሰል ነበር። ዓለምን መውደድና የገንዘብ ፍቅር ገና ከልባቸው አልተወገደምና ግማሹን ገንዘብና ንብረት ከፍለው አስቀሩ። የሐዋ.፭። የእኛም ንስሐ እንደሐናንያና ሰጲራ ከወቅቱ መንፈሳዊ ሁኔታ ጋር ለመመሳሰል መሆን የለበትም፥ ፍጹምና የኃጢአት ቅሪት ያልተተወለት እንጂ። ይህም ማለት በልማድ ላይ ያልተመሠረተና ልቡናን ከኃጢአት ፍቅር ነፃ በማድረግ የሚፈጸም ንስሐ ማለት ነው።

ፍጹም ያልሆነና ለመመሳሰል ተብሎ የሚፈጸም ንስሐ በሁለት ልብ ማመንታትን ይጋብዛል። ራሔል የአባቷን የላባን ቤት ትታ ያዕቆብን ተከትላ ስትሄድ ያዕቆብን ብትወደውና ከአባቷ ሀገር መውጣትን ፈልጋ ቢሆንም የአባቷን ጣዖትም ይዛ ነበር። የእግዚአብሔር ሰው የሆነውን ያዕቆብን

ወደደችው ጣዖቷን ግን ልታመልከው ይዛው መጥታ ነበር። መወሰንና የእግዚአብሔር ብቻ ለመሆን አልቻለችም ነበር:- የእግዚአብሔር ሰው የሆነ እርሷ የተከተለችው ያዕቆብ ግን የእርሷን ሕይወት ወደአምልኮተ እግዚአብሔር ለውጦታል። ዘፍ.፴፩፥፴፬።

ፈጽሞ በሙሉ ልብ የእግዚአብሔርን ሰዎች መከተል ወደመንፈሳዊ ጉዞ ያደርሳል:- ግቡም የሕይወት ለውጥና እግዚአብሔርን ማፍቀር ይሆናል። ይሁን እንጂ ከልብ ሳይሆን ሰውን አይቶ የሚጓዝ ወይም ንስሐ የሚገባ ሰው ወደኃጢአት እንዳይመለስ ያሰጋል። የእሥራኤል ልጆች ሙሴን ተከትለው በእርሱ መሪነት ወጡ:- ልቡናቸው ግን ፈጽሞ ከእግዚአብሔር ጋር ባለመገናኘቱ በመደጋገም ወደኃጢአት ሲመለሱ ታይተዋል። ዘጸ.32። ዘኁ.፲፩፥፬–፳። ዘኁ.፳፮–፳፭። መሳ.፲፩።

ስለዚህ ከንስሐ በኋላ ከእግዚአብሔር ጋር ያለንና የሚኖረን ግንኙነት እጅግ እየጠበቀና የንስሐ ሕይወታችንም ከጊዜ ወደ ጊዜ እያደገና እየበሰለ መሄድ ይኖርበታል። እንዲህም የሆነ እንደሆነ በልቡናችን ዓለምን የምናስብበትና ወደኃጢአት የምንመለስበት:- ከእግዚአብሔርና ከዓለም አንደኛውን ለመምረጥ የምናመነታበት አጋጣሚም አይኖርም:- ምክንያቱም «ዓለምን መውደድ እግዚአብሔርን መጥላት ነውና» ያዕ.፬፥፬። እንዲሁም ደግሞ «ብርሃን ከጨለማ ጋራ ኅብረት የለውምና» ፪ቆሮ.፮፥፲፬። ራእ.፫፥፫–፲፮። ፩ሳሙ.፳፰፥፲፩።

ንስሐ የገባው ሰው ግን የዓለም የሆነውን ነገር ፈጽሞ ከራሱ መለየት አለበት። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም «ለሁለት ጌታ መገዛት አትችሉም» ብሏልና። ሉቃ.፲፮፥፲፫። ንስሐ ከገባን በኋላ ዓለም እንዳትስበንና በዓለማዊ ነገር እንዳንታለል ያስፈልጋል። ለዚህ ነው በንስሐ ሕይወት ውስጥ ጥንቃቄና የንስሐን ሕይወት ከፈተና መከላከልና መንከባከብ እጅግ አስፈላጊ ነው የተባለው።

ሰይጣን ንስሐ የገባውን ሰው በለዘብተኝነት ወይም በመካከለኛነት (Intermediate Path) ሊዋጋው ይችላል። «መካከለኛው መንገድ ብዙዎችን አድኗል» የሚሉት አነጋገር አለ። ጥቂት መንፈሳውያን አባቶች እጅግ ወደ ጠለቀ ክርስትና ሕይወት ወይም መንፈሳዊነት ለመድረስ የሚቸኩሉትን ለመምከር ተጠቅመውበታል። ነገር ግን እጅግ አጥባቂ አለመሆን ማለት ፍጹም አለመሆን ማለት አይደለም በሕይወት ጉዳይ ላይ አጥባቂ አለመሆን የእግዚአብሔርን ሕግ ወደመተላለፍና ከፍጹምነት ወደመለየት በስራው ደጅም በመግባት ወደ እግዚአብሔር ለመዳዝ ወደመሞከር ያደርሳል።

በሕይወት ጉዳይ ላይ መለፈለፍ መንፈሳዊ ቀንኤረንና የንስሐን ሕይወትም ጥምር ወደማጣት ያደርሳልና እንግዲህ መጠንቀቅ ያስፈልጋል። ቆላ.፯፥፲፫።

በንስሐ ሕይወት የሚኖረው ሰው በሚታይ አምልኮቱና በመንፈሳዊነቱ ሊፈተን ይችላል። ከንስሐ ሕይወቱ ያገኘው መንፈሳዊ ኃይል በአምልኮቱ እንዲያድግ ግፊት ያደርግበታል። ይህ ግፊት ግን ጥልቅ ላይሆን ይችላል። በመሆኑም የሚሠራውን ሁሉ በጥልቅ ሳያስበበት ለማድረግ ብቻ ያደርጋል፡- ያለመንፈሳዊ ተመክሮ ብዙ ይጸልያል፡- ያለግበቱ ብዙ ያነባል፡- ሳይዘጋጅ ሥጋውና ደሙን ይቀበላል፡- ያለምንም ውጤትም ራሱን ይፈትናል። ተስ በቀበም ለታይታ ብቻ የሚያመልክ በልቡናው ፍጹም የሆነ አምልኮ የሌለው ወደመሆን ይቀየራል። የዚ ታይታ እንደማይጠቅመው ግዜም ይተወዋል – ከዚህ በኋላ መንፈሳዊውን ሕይወት ይሰለችና ወደቀደመው ኑሮው መመለስ ይፈልጋል።

በዚህን ጊዜም የሚመራውና የሚመከረው ሰው ያስፈልገዋል። የመንፈሳዊ አምልኮ ምንነትና እንዲትም በመንፈሳዊነት መኖር እንደ ሚቻል፡- እግዚአብሔርም ከመንፈሳውያን ምግባራት – ከመጸም፣ ከመጸለይ፣ ከተመስጦና ከሌሎች ሁሉ በፊት እርሱን በፍጹም ፍቅር የሚወድ ልብ እንደሚፈልግ የሚነግረው ሰው ያስፈልገዋል። ከልብ ያልመነጨና ለታይታ ብቻ ተብሎ የሚፈጸመውን አገልግሎት እግዚአብሔር እንደማይወደውና እንደማይቀበለው በሚገባ መረዳት አለበት። ሁል ጊዜም እግዚአብሔር «ይህ ሕዝብ በከንፈሩ ያከብረኛል ልቡ ግን ከእኔ በጣም የራቀ ነው» በማለት የተናገረውን እያሰበ አምልኮቱንና መንፈሳዊ አገልግሎቱን ፍጹም ማድረግ አለበት። ማቴ.፲፭፥፰።

ለታይታ የሚኖር መንፈሳዊ ሕይወት ከንስሐ የራቀ ነው። መንፈሳዊነት የሚታይና የተገለጠ አይደለም – ጥልቅና ውስጣዊ ነው። ለዚህ ነው መድኃኒታችን ሕዝን በመጠበቃቸው ብቻ በሕይወታቸው ውስጥ መንፈሳዊነት ሳይኖር ይመጻደቁ የነበሩትን ፈሪሳውያን ይነቅፋቸው የነበረው። እነርሱ በሚታይ ነገር የሚመጻደቁ እንጂ የንስሐ ሰዎች አልነበሩምና መንፈሳዊነትም በእነርሱ ዘንድ አልነበረም።

እኛም እንግዲህ ንስሐችን እንዲታወቅልን አምልኮታችን እንዲታይልን የምንሻ መሆን የለብንም። ሁል ጊዜ ለንጽሕት የሚገባው ከእግዚአብሔር ጋር ስለሚኖረን ፍቅርና ስለመንፈሳዊ ሕይወታችን ብቻ ነው። ይህ ፍቅረ እግዚአብሔርና መንፈሳዊነት በንስሐ ሕይወት ጸንተን እንድንኖርና በሁለት

ሃሳብ የምናመነታና የምናነክስ እንዳንሆን ያደርገናል። በሁለት ሃሳብ የሚያነክሱ ሁሉ መጨረሻቸው ጥፋት ነው። ፩ነገ.፲፰፥፳፩። መዝ.፲፪።

፲. የብርሃንና የጨለማ ልዩነት

ንስሐ ከገባንና የእግዚአብሔር ብርሃን በውስጣችን ከበራ የንስሐ ሕይወታችንን ለመጠበቅ ከጨለማ ሥራ ሁሉ መለየት አለብን። ይህም ከእግዚአብሔር የተሰጠን የመጀመሪያ መመሪያ ነው። በፍጥረትም «እግዚአብሔርም ብርሃን ይሁን አለ፡- እግዚአብሔርም ብርሃንንና ጨለማን ለየ» ተብሎ ተጽፏል። ዘፍ.፩፥፬። ይህ መመሪያ በብርሃንና በጨለማ ሥራ መካከል ኅብረት የሌለ መሆኑን ያስረዳል። ስለዚህ መርሖ በሐዋርያ ቢሻም «ብርሃን ከጨለማ ጋር ምን አንድነት አለው» በሚለው የቅዱስ ጳውሎስ አነጋገር ተገልጧል። ፪ቆሮ.፮፥፲፬። ለመንፈሳዊ ሰው ጨለማንና ብርሃንን አጣምሮ መኖር አይቻለውም። ለዚህ ነው በእግዚአብሔር መንገድ የሚጓዝ ማንኛውም ሰው መንፈሳዊ ሕይወቱን ከኃጢአት ምክንያቶችና ከማሰናከል መለየትና ንጹ ማድረግ ያለበት።

ከፍጥረት መጀመሪያ ጀምሮ እግዚአብሔር የሚፈልገውም ብርሃን ከጨለማ – መንፈሳዊ ሕይወትም ከኃጢአት የተለየ እንዲሆን ነው። ይህ የእግዚአብሔር ሕግና መመሪያ በተሟላ ጊዜ ግን ኃጢአትን አስከተለ። የዚህ መጀመሪያም ሔዋን ከእባብ ጋር መተባበሯ ነበር – የጨለማ ሥራም ብርሃንን ሲያጠፋ ታይቷል። ዘፍ.፫። ሌላው አደገኛው ሕግን መተላለፍ ደግሞ ከጥፋት ውኃ ቀደም ብሎ የነበረው ነው፡- «የእግዚአብሔር ልጆችም የሰውን ሴቶች ልጆች መልካሞች እንደሆኑ አዩ፡- ከመረጡአቸውም ሁሉ ሚስቶችን ለራሳቸው ወሰዱ።» ዘፍ.፮፥፪። የዚህ መጨረሻም የእግዚአብሔር ምድርን በጥፋት ውኃ ማጥለቅለቁና ከሆኑ የጨለማ ልጆች ማጥፋት ሆነ። እግዚአብሔርም በጥፋት ውኃ ዘመን የብርሃን ልጅ የሆነውን ኖኅን ከጨለማ ልጆች ለይቶ አስቀረ። ዳግመኛ ልጆች ደግሞ ተገለጡ በነበ ጊዜ እግዚአብሔር አብርሃምን ለራሱ ለየ – «ከሀገርህ ከዘመዶችህም ከአባትህም ቤት ተለይተህ እኔ ወደማሳይህ ምድር ውጣ። ታላቅ ሕዝብም አደርግሃለሁ፡- እባርክሃለሁ፡- ስምህንም አከብረዋለሁ፡- በረከትም ሁን፡- የሚባርኩህንም እባርካለሁ» በማለት አብርሃምን ጠርቶታል። ዘፍ.፲፪፥፩–፫። በዚህ ጥሪ እግዚአብሔር አብርሃምን የኃጢአትን ምድር እንዲተውት፣ የለበን ንጽሕና እንዲጠብቅ፣ ከዘመድም ነገር እንዲርቅ፣ በእርሱ ያለውን ብርሃን በእነርሱ ካለው ጨለማ እንዲለይ ያደረገው መሆኑ ግልጽ ነው። በኋላም እግዚአብሔር «በእሕዛብ ምድር ከሚኖሩ ሰዎች ጋር ቃል ኪዳን

እንዳያደርጉ...ሴት ልጆቻቸውንም ከወንድ ልጆቻቸው ጋር እንዳያጋቡ» «የባዕድ ሴቶችንም እንዳያገቡ ከልከሏቸው ነበር።» ዘሌ.፴፮፥፲፩–፲፮። ምሳ.፪፥፲፮። የእግዚአብሔር ፈቃድ ልጆቹ ሁሉ ከክፉ ባልንጀርነት እንዲለዩ መሆኑን «ምስጉን ነው በክፉዎች ምክር ያልሄደ:- በኃጢአተኞች መንገድ ያልቆመ፤ በዋዘኞችም ወንበር ያልተቀመጠ» በማለት በነቢዩ ዳዊት አድሮ ተናግሯል። መዝ.፩፥፩። ቅዱስ ጳውሎስም በበኩሉ «ከኃጢአተኞች ጋር...እንዳትተባበሩ እጽፍላችኋለሁ? እንደ እነዚህ ካሉ ጋር መብል እንኳ አትብሉ።» በማለት መክሯል። ፩ቆር.፭፥፲፩። ፍቁረ እግዚእ ቅዱስ ዮሐንስም «ማንም ወደ እናንተ ቢመጣ ይህንም ትምህርት (እነርሱ ያስተማሩትን የቀናውን እምነት) ባያመጣ በቤታችሁ አትቀበሉት። ሰላምም አትበሉት:- ሰላም የሚለው ሰው በክፉ ሥራው ይካፈላልና።» ሲል መክሯል። ፪ዮሐ.፲፥፲፩።

ከኃጢአትና ከኃጢአተኞች መለየት ሲባል በምግባርና በዕውቀትም (በሃሳብም) ጭምር መሆኑን ማወቅ አለብን። ክውጭ የሚመጡት ተጽእኖዎች ሶምሶንን፤ ዳዊትንና ሰሎሞንን ታላላቆቹን ከጣሉ ደካሞች የሆንን እኛ ደግሞ ራሳችንን ከኃጢአትና ከኃጢአተኞች ወዳጅነት በመለየት ጠንቃቃ ልንሆን ይገባናል። ከሐዋርያት ዘመን ጀምሮ እስከ አራተኛው መቶ ክፍለ ዘመን ድረስ ቤተ ክርስቲያንም የጨለማ ልጆች የሆኑ መናፍቃንን እየለየች በማውገዝ ቆይታለች። የሐዋ.፭። ፩ቆር.፭፥፭። ስለዚህ የቤተ ክርስቲያን እውነተኛ ልጆች ከሆንን የአባቶቻችንን የሐዋርያትንና የሊቃውንተ ቤተ ክርስቲያንን ፈለግ በመከተል ከክፉ የጨለማ ሥራ መለየት ይኖርብናል።

ምናልባት እንዴት በአንድ ዓለም እየኖርን ከኃጢአትና ከኃጢአተኞች ለመለየት እንችላለን እንል ይሆናል። በከልል:- በመልክአ ምድር ከኃጢአተኞች መለየት ባንችል እንኳን በተግባር ግን ፈጽሞ ከኃጢአተኞች ጋር መተባበር የለብንም:- በሃሳብ፤ በምግባርና በምንኖረው መንፈሳዊ ሕይወት ከእነርሱ ፈጽሞ መለየት ይገባናል። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «አንዱ ሴሰኛ፤ ወይም ገንዘብን የሚመኝ፤ ወይም ጣዖት የሚያመልክ፤ ወይም ተሳዳቢ፤ ወይም ሰካራም ወይም ነጣቂ ቢሆን ከእርሱ ጋር እንዳትተባበሩ እጽፍላችኋለሁ» እንዳለው ግንኙነታችንን በአስፈላጊ ነገሮች ብቻ ልንወስነው ይገባል። ፩ቆር.፭፥፲፩። አነጋገራችን መንፈሳዊ ከሆነ ከእነዚህ የጨለማ ልጆች ጋር ልንስማማ አንችልም:- «አነጋገራችን ይገልጠናልና።» ማቴ.፳፮፥፸፫። ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስም

«የእግዚአብሔር ልጆች...የተገለጡ ናቸው።» ያለው ለዚሁ ነው። ፩ዮሐ.፫፥፲። ከዓለማውያን መካከል እንኳ ቢሆኑ ጠባያቸው፤ አመለካከታቸው፤ አነጋገራቸውና ማንነታቸው ይገልጣቸዋልና በዚህ እግዚአብሔር ብርሃንን ከጨለማ እንዴት እንደለየ በግልጽ ልንረዳ እንችላለን።

በንስሐ የሚኖርና ራሱን ከኃጢአት የለየ የእግዚአብሔር ሰው በመንፈሳዊ ሕይወቱ የተገለጠና ከጨለማ ልጆች የተለየ የብርሃን ልጅ በመሆኑ መታበይ፤ መኩራትና ከሌሎች የተለየ የሆነ አድርጎ ራሱን መቁጠር የለበትም። መመጻደቅና ራሱን የተሻለ አድርጎ መገመትም ከእርሱ አይጠበቅም። ከእርሱ የሚጠበቀው በማንኛውም የኃጢአት ሥራ ከኃጢአተኞችና ከዚህ ዓለም የጨለማ ልጆች ጋር ከመተባበር ርቆ መገኘት ነው። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንደተናገረው አለመተባበር ብቻ ሳይሆን ይህን ዓለም መምሰልም አያስፈልግም። ሮሜ.፲፪፥፪። በንስሐ የሚኖር ሰው ኃጢአተኞችን በኃጢአታቸው አይመስላቸውም:- ስለመዳናቸው እየጸለየላቸው ያዝንላቸዋል እንጂ ኃጢአተኞች በመሆናቸው አይፈርድባቸውም። ከኃጢአተኞች ጋር መተባበር ባለመቻሉም ስለድካሜ እንጂ የተሻልኩ ሆኜ አይደለም — የውጭው ዓለም በቀላሉ ሊያሸንፈኝ የሚችል — ሥጋዊ ፍላጎቴንም ለመቋቋም ኃይል የሌለኝ በመሆኔ መለየትን መርጬ እንጂ በመኩራትና በመመጻደቅ አይደለም ኃጢአቴን እኔ አውቀዋለሁና ይላል።

በዚሁ ደግሞ ኃጢአተኞችን ወደንስሐ ለማምጣት ሲሉ ኃጢአተኞች በሚውሉበት ድረስ በመሄድ ትብኝት ከሚያደርጉት ካህናት የተለየ ነው። እርሱ ከእነርሱ ጋር መደባለቅን ይሸሻልና ካህናቱ ግን በመካከላቸው ሆነው ወንጌልን ይሰብካሉ በመንፈሳዊ ሕይወት የበሰሉ:- እውነተኛ ምስክሮች፤ የእግዚአብሔር መልእክተኞችና እንደራሴዎቹም ናቸውና። ስለዚህ በንስሐ የሚኖረው ሰው እኔ ደካማና ኃጢአት በቀላሉ የሚያሸንፈኝ ስለሆንኩና የመቋቋምም ኃይል ስለሌለኝ ከኃጢአተኞች ባልንጀርነት ራሴን ማራቅ ይሻለኛል ይላል። እንዲህ ባለችው ትሕትናውም መንፈሳዊ ልቡን ይጠብቀዋል።

በእንዲህ ዓይነት ሕይወት የሚኖር የንስሐ ሰው እርሱ ሌሎችን የሚመክሩና ወደንስሐ የሚጠሩ በብርሃን የሚመላለሱት የብርሃን ልጆች ከደረሱበት ደረጃ ገና እንዳልደረሰና «እናንተ የዓለም ብርሃን ናችሁ» የሚለው የጌታችን ቃልም የትነገረው ለማን እንደሆነ ያውቃልና ራሱን አያመጻድቅም። የንስሐ ሕይወቱን በመንፈሳዊ ትሕትና ከፈተና ይጠብቃል። «እናንተ የዓለም ብርሃን ናችሁ» የተባለው እነርሱ ባሉበት

ጨለማ ለሚወገድላቸው ቅዱሳንና ንጹሐን የእግዚአብሔር ልጆች መሆኑን ጠንቅቆ ያውቃል። ማቴ.፭፥፲፬።

እነዚህ ቅዱሳን ባሉበት ሰይጣን አይኖርም:- ኃይልም የለውም ሰዎችም እንኳ እነርሱ ባሉበት ክፉ ነገርና ኃጢአትን አይናገሩም:- ቢናገሩ እንኳ እነዚህ የእግዚአብሔር ልጆች ወደአሉበት ሲደርሱ ያፍራሉ:- ይፈራሉ። የእግዚአብሔር ሰዎች ብርሃናት ናቸውና በእነርሱ ጨለማ የሆነ የኃጢአት ሥራ ይገለጣልና።

እንግዲህ እኛም የሻማ ጭላንጭል ያህል እንኳን የምናበራ ልንሆን ያስፈልጋል። ነገር ግን ከንስሐ በኋላ ገና ከዚህ ደረጃ ያልደረስን እንደሆን ወደ ጨለማ እንዳንመለስ እጅግ በጣም ልንጠነቀቅ ይገባል። በሕይወታችን ሁሉ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «ወገባችሁ የታጠቀ መብራታችሁም የበራ ይሁን» በማለት የተናገረውን ቃል ማስታወስ ይኖርብናል። ሉቃ.፲፪፥፴፭። ብርሃናችንም አስተድም የእግዚአብሔርን መንገድና ፈቃዱንም እናውቅ ዘንድ ሰራዓችን የበራና እኛም ደግሞ እንደ አምስቱ ጠቢባት የተዘጋጀን መሆን ይኖርብናል። አምስቱ ጠቢባት ሙሽራውን ለመቀበል መብራታቸውንና ዘይታቸውን አዘጋጅተው በመጠበቅ ላይ ነበሩና። ማቴ.፳፭። በኋላም ወደሠርጉ እንደገቡ እኛም ደግሞ እንገባ ዘንድ አርአያነታቸውን ልንከተል ያስፈልጋል።

በዚህ የጭላንጭል ያህል በሚያበራው የሻማ ብርሃናችን የጨለማን ሥራ ልንገልጠውና ከራሳችንም ልናርቀው ይገባል፤ ይህም ከክፉ ሃሳብና ፍላጎት መለየት ነው። ልቡናችን ከክፉ የሃሳብና ፍላጎት ፈጽሞ ካልተለየ እግዚአብሔር አምላካችንን ልናፈቅረው ከቶውኑ አንችልም። ስለዚህ ልባችንን ከዚህ ክፉ ፍላጎት በማንጻት ፈጣሪአችንን በፍጹም ልባችን በፍጹም ሃሳባችንም ልናፈቅረው ያስፈልጋል። ዘዳ.፮፥፭። ስለዚህም «ዓለምን ወይም በዓለም ያሉትን አትውደዱ...«ማንም ዓለምን ቢወድ የአባት ፍቅር በእርሱ ውስጥ የለም:- ዓለሙም ምኞቱም ያልፋሉ» ያለውን የሐዋርያውን ቃል እናስታውሳለን። ፩ዮሐ.፪፥፲፭–፲፯። ምናልባትም ራሳችንን ከዓለም በዓለምም ካለው ፍላጎት ማራቅ ባይቻለን:- እግዚአብሔርን በቅዳሴ እንደተነገረው ሁሉ «አቤቱ ከአንተ የተቀደሰ ፈቃድ ጋር የማይስማማውን የሃሳብ ሁሉ ከእኛ አስወግድልን ብለን ልንለምነው ይገባል። ከኃጢአት ሃሳብም ራሳችንን ለመለየት መፍጠን ይኖርብናል። ምክንያቱም በትንሽ ቀዳዳ ወደልቡና የገባ ኃጢአት እስኪያጠፋና ልቡናን እስኪመርዝ ድረስ ሥር መስደዱ አይቀርምና።

ስለዚህ ቆም ብለን ለኃጢአት ምክንያት የሚሆን ሃሳብና ፍላጎት በውስጣችን ይኖር እንደሆነ ራሳችንን መመርመር አለብን። ምናልባትም እነዚህ ፍላጎቶች በእኛ ዘንድ ቢኖሩ ከእኛ ዘንድ ልናጠፋቸውና «እግዚአብሔርም ብርሃንን ከጨለማ ለይቷል» ልንላቸው ያስፈልጋል።

፯. ነፍስን መንከባከብ

ነፍስን መንከባከብ የንስሐን ሕይወት የመጠበቅ አስፈላጊና አወንታዊ ገጽታ ነው። ቀደም ብለን የተመለከትናቸው ክፉ ልማድን ማስወገድ፣ በሁለት ሃሳብ አለማመንታት፣ የብርሃንና የጨለማ ልዩነት የንስሐን ሕይወት ከመጠበቅ አንፃር አሉታዊ ጥንቃቄዎች ናቸው። ነፍስን መንከባከብ ደግሞ አዎንታዊ ጥንቃቄን የሚያመለክት ነው ጠንካራ ነፍስ ሰውን በንጽሕና ይጠብቀው ዘንድ ይችላልና።

ማንኛውም ሰው ለሥጋው እንደሚያስብ ሁሉ ለነፍሱም ማሰብ አለበት የሚባለው ለዚህ ነው። ሰው ሥጋውንም ነፍሱንም እኩል መጠበቅ ይኖርበታል። ከሁለቱ ለአንደኛው ብሎ የሚወስደው ጥንቃቄ ሌላኛውን የሚጎዳ መሆን አይገባውም አንዳንድ ሰዎች ለሥጋቸው በማሰብና ጾምን ካለመጾምና ካለመስገድ እንዲሁም ካለመጸለይ የተነሣ ነፍሳቸውን ይጎዳሉና። ልጆቹን የሚያሳድግ አባት ለሥጋቸው ብቻ ሳይሆን ለነፍሳቸውም ማሰብ አለበት። ነፍስ እየሞተች ትል የሚበላው ሥጋ በምቾት መፋፋት የለበትም።

የሥጋ ጤንነትና ድሎት ከነፍስ ጋር ካልተመጣጠነ ወደ መንፈሳዊ ውድቀት ሊያደርስ ይችላል። የነፍስ ጤንነት ግን ሥጋንም ጤነኛ ያደርጋል። ነፍስ ከታመመች ሥጋም በሽተኛ መሆኑ አይቀርም። ስለዚህ ከሥጋ ይልቅ ለነፍስ ጤንነት ልንጨነቅና መንፈሳዊ ሕይወታችንን ልንጠብቅ ያስፈልጋል። ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስም «ሥጋህ ቢያሰናክልህ ቆርጠህ ከአንተ ጣለው» ያለው ለዚህ ነው። ማቴ.፭፥፳፱–፴። በዚህ ትምህርቱም የነፍስ ጉዳይ እጅግ ጥንቃቄ ሊደረግለት የሚገባ አስፈላጊ መሆኑን አስረድቷል። በመሆኑም ነፍስን ለማዳን የሥጋን ፍላጎትና አስፈላጊም ከሆነ ሥጋን መሥዋዕት ማድረግ የሚገባ ሊሆን ይችላል:- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የተሰቀለውና ደሙን ያፈሰሰው ነፍሳችንን ለማዳን ብሎ ነውና። ነፍሳችንም በመስቀል ላይ ለእኛ ቤዛ ሆኖ በፈሰሰው የክርስቶስ ደም የተገዛች ናት። ለእኛ ያለችን አንዲት ነፍስ ብቻ ናትና ብናጣት ሁሉን እናጣለን ብናድናት ሁለመናችን ይድናል — ሁሉን እናገኛለን:- መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «ሰው ዓለሙን ቢያተርፍ ነፍሱንም

ቢያጎድል ምን ይጠቅመዋል? ለነፍሱስ ቤዛ ምን ይሰጣል?» ያለው በዚህ ምክንያት ነው። ማቴ.፲፮፥፳፮።

ነፍሳችንን ልናጠፋ የምንችለው እኛ ብቻ ነን:- ሰዎች ሥጋችንን ሊገድሉ:- ሊያሥሩ፣ ሊያስቃዩትም ይችሉ ይሆናል — ነፍሳችንን ግን ምንም ሊያደርጉ አይችሉም። ነፍሳችን የሥጋ ሕይወትና ሰማያዊት ናትና ልንጠብቃትና ልንንከባከባት ይገባናል። ከዚህ በመነሣት ነው ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «ነገር ግን የውጭው ሰውነታችን (ሥጋችን) ቢጠፋ እንኳ የውስጡ ሰውነታችን (ነፍሳችን) ዕለት ዕለት ይታደሳል።» ያለው። ፪ቆር.፬፥፲፮።

ሥጋችንን በየዕለቱ እንደምንመግበው ነፍሳችንንም እንዲሁ በየዕለቱ ከቃለ እግዚአብሔር ልንመግባት ይገባናል። ሥጋ እንደሚያድግ እንዲሁ ደግሞ ነፍስም በጸጋ ታድጋለች። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ደግሞ «የእኔስ መብል የላከኝን ፈቃድ አደርግ ዘንድ:- ሥራውንም እፈጽም ዘንድ ነው።» በማለት ተናግሯል። ዮሐ.፬፥፴፬። ነፍስም የምታድገው «ከእግዚአብሔር አፍ በሚወጣ ቃል ሁሉ ነው» ማቴ.፬፥፬። ስለዚህ ነፍሳችን የእግዚአብሔርን ቃል እየተመገበችና ፈቃዱንም እየፈጸመች ልታድግ ይገባል። ሥጋችን በቀን ሦስት ጊዜ ይመገባል እንዲሁ ሁሉ ነፍሳችንም በተወሰነ ጊዜ ምግቧን ማግኘት የሚገባት መሆኑን መዘንጋት የለብንም። ለሥጋችን የተመጣጠነ ምግብ በማዘጋጀትና በሕክምና ጤንነቱን ለመጠበቅ እንደምንጨነቅ ሁሉ ለነፍሳችንም ቅዱሳት መጻሕፍትን እንደምግብና ጾም፣ ጸሎት፣ ስግደት፣ ምፅዋት፣ ምግባር ትሩፋትን እንደ ሕክምና በማዘጋጀት ልንጨነቅለት ያስፈልጋል። ነፍሳችን ቅድስናንና ንጽሕናን የምትራብና የምትጠማ ናትና በየጊዜው ልንመግባት ይገባል። ማቴ.፭፥፮።

ሥጋችን ምግብ ሲያጣ እንደሚደክም ሁሉ ነፍስም ምግቧን የእግዚአብሔርን ቃል ስታጣ ትደከማለች። ከምግብ እጦት የተነሣ ሥጋ እንደሚታመም ነፍስም ከቃለ እግዚአብሔር እጦት የተነሳ ትታመማለች። ለሥጋ በሽታ ሐኪም እንደሚያስፈልገው ለነፍስ በሽታም መንፈሳዊ ሐኪም ያስፈልጋል። የነፍስ መንፈሳውያን ሐኪሞችም መምህራነ ንስሐና መንፈሳውያን አማካሪዎች እንዲሁም የወንጌል ሰባኪዎች ናቸው። መድኃኒቱም የእግዚአብሔር ቃል የማይወሰን ስለሆነ እንደየበሽታው ዓይነት ሊወሰድ ይገባል።

ብዙ ጊዜ ለነፍስ ልናደርግ ከሚገባው አስበልጠን ለሥጋ ስንጨነቅ እንታያለን። ስለዚህም አንድ መንፈሳዊ አባት ጠቢቡ ሰሎሞን «ባሪያዎች

በፈረስ ላይ ሲቀመጡ መሳፍንትም እንደባሪያዎች በምድር ላይ ሲሄዱ አየሁ» በማለት የተናገረውን ሲተረጉሙ— «በፈረስ ላይ የተቀመጠ ባሪያ ሥጋ ነው በምድር የሚሄድ መሳፍንትም ነፍስ ናት:- እንደ ሥጋ ክብርን አትሻምና ክብርን የሚሻ ሥጋ ግን ከፍ ከፍ አድርጉኝ ይላል» ብለዋል። መክ.፲፥፯። ስለዚህ ነፍሳችንን በሚገባት ሥፍራ አድርገን በእጅጉ ልንጠብቃትና ልንንከባከባት ይገባናል።

ሥጋችን እንደሚዋብ ሁሉ ነፍሳችንም መዋብንና ማጌጥን ትፈልጋለች። የነፍስ ጌጧ ግን ገድል:- ምግባርና ትሩፋት ነው። ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ «በእግዚአብሔር ፊት ዋጋው እጅግ የከበረ:- የዋህና ዝግተኛ መንፈስ ያለው የማይጠፋው ልብስ...ይሁንላችሁ» እንዳለው የሙሽራ ልብስ ትለብሳለች። ፩ጴጥ.፫፥፬። ማቴ.፳፪፥፲፩—፲፪። ይህን የሠርግ ልብስ የለበሰች እንደሆን ወደሠርጉ ቤት ልትገባ ትችላለች። ነፍስ እጅግ ያማረ ሸማ ትለብሳለች:- እርሱም የቅዱሳን ጽድቃቸው ነው። ራእ.፲፱፥፰። በእግዚአብሔርም ፊት ነጭ ልብስ ተጎናጽፋ ትቆማለች። የእኛም ነፍስ እንግዲህ በመንፈስ ፍሬዎች ያጌጠች መሆን አለባት። ገላ.፭፥፳፪። በእግዚአብሔር ፊትም ከጸጋ ተራቁታ መታየት የለባትም። ራእ.፫፥፲፯።

ስለዚህ ሥጋችን ቢያጌጥ ምንም እንደማይረባን ዐውቀን ቅዱስ ዳዊት «ንግሥቲቱ በወርቅ ልብስ ተጎናጽፋ በቀኝህ ትቆማለች» እንዳለ ንግሥት የምትሆን ነፍሳችንን የወርቅ ልብስ በሆነ የጽድቅ ሥራ አስጊጠን በመጨረሻው ቀን ሙሽራውን ለመቀበል እንደተዘጋጀች ሙሽሪት በእግዚአብሔር ፊት ማቆም አለብን። መዝ.፵፬፥፱። ራእ.፳፩፥፪። ስለዚህም በንጽሕናና በቅድስና ወርቅ የተለበጠና የከበረ ንጹሕ ልብ ሊኖረን ይገባል። ዘጸ.፳፰፥፲፭።

ነፍስን በመንከባከብና በመጠበቅ የሚከተሉትን ትእዛዛት ዘወትር ማስታወስ ይገባል።

ሀ. በመንፈስ ብንመላለስ የሥጋን ምኞት አንፈጽምም። ገላ.፭፥፲፮።

ለ. መንፈስ የሞላብን (መንፈስ ቅዱስ ያደረብን እንሁን) ኤፌ.፭፥፲፰።

ሐ. በመንፈስ የምንቃጠል እንሁን ሮሜ.፲፪፥፲፩።

በዚህም እግዚአብሔርን በመንፈስ እናመልከዋለን። ፊል.፫፥፫። በመንፈስ እንጸልያለን በመንፈስም እንዘምራለን። ፩ቆሮ.፲፬፥፲፰። የመንፈስ ፍሬዎችንም እናፈራለን። ገላ.፭፥፳፪። ምክንያቱም «በመንፈስ የሚዘራ ከመንፈስ የዘለዓለምን ሕይወት እንደሚያጭድ» እናውቃለንና። ገላ.፮፥፰።

ይህን በመሰለ መንፈሳዊ ሕይወት የተመላለስን እንደሆን የንስሐ ሕይወታችንን ከፈተና እንጠብቃለን፡- ወደኋላም ተመልሰን የተውነውን ኃጢአት አንሠራም። ስለዚህ መንፈሳዊ ሕይወታችንን ማጠንከርና ማጽናት ይገባናል። የማይፈተን የለም፡- በመንፈሳዊ ሕይወት ጠንክሬና በፈተና የሚጸና ሰው ቤቱን በዓለት ላይ እንደሠራ ሰው ነውና ነፍሳችንን በጽኑ መሠረት ላይ ልናቆማት ያስፈልጋል። ማቴ.፯፥፳፬-፳፭። ይህ ጽኑ መሠረትም የእግዚአብሔር ቃል ነው። ነፍሳቸውን ዘወትር በእግዚአብሔርን ቃል የሚመገቡ ሰዎች ዙሪያዋ በግንብ እንደታጠረ ከተማ ጸንተው ይኖራሉ።

ፍጹም ንስሐ እንግዲህ በእግዚአብሔር ፍቅር ላይ የተመሠረተና ከእርሱ ጋር የሚያገናኝ ነው። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም «ፍቅር ለዘወትር አይወድቅም» ያለው ስለዚህ ነው። ፩ቆር.፲፫፥፰። ጠቢቡ ሰሎሞንም «ብዙ ውኃ ፍቅርን ያጠፋት ዘንድ አይችልም።» ብሏልና (መኃ.፰፥፯)። በፍቅረ እግዚአብሔር ላይ የተመሠረተ የንስሐ ሕይወት እስከመጨረሻ የጸና ይሆናል።

ስለዚህ ከንስሐ በኋላ ከእግዚአብሔር ፍቅር እንዳንለይ — ከእቅፉም እንዳንወጣ፥ የናቅናት ዓለምና የተውነው ኃጢአታችን እንዳይናፍቁን፤ ወደባርነትም እንዳንመለስ፤ ለአምላካችን ለእግዚአብሔር የገባነውን ቃል ኪዳን እንዳናፈርስ በእጅጉ ልንጠነቀቅ ያስፈልጋል። ቀድሞ የባርነት የኃጢአት ኑሮና የውድቀት መራራነት ትዝ እያለን እንደገና ጠላትን ራሳችንንም ከኃጢአትና ከኃጢአተኞች ምግባርና ሃሳብ መለየት እንድንችል ትጉህ ከመሳይ ጋር መምህራን ካህናቶቻችንን በየጊዜው እያገናኘናቸው በመንፈሳዊ ምክር የምንኖር ሰዎች መሆን ይገባናል። ፩ጢሞ.፩፥፲። በራሳችንም ማስተዋል ከመጠን መጠበቅ አለብን በመጽሐፍ «በፍጹም ልብህ በእግዚአብሔር ታመን በራስህም ማስተዋል አትደገፍ» ተብሏልና። ምሳ.፫፥፭። ስለዚህ ሥራችን ሁሉ፡-

«ለሚጠፋ መብል ሳይሆን ለዘለዓለም ሕይወት ሊሆን ይገባል።» ዮሐ.፮፥፳፯።

እግዚአብሔር አምላካችን የዘለዓለም ሕይወት በምናገኝበት ጽኑ ክርስትና ራሳችንን በምንመረምርበት ንስሐ ልቡና በምክረ ካህን በምንኖርበት ትሕትና እንዲያጸናን ቅዱስ ፈቃዱ ይሁን።